

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ใน จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) วิจัยทั้งเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร (Documentary research) และสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (In-depth interview) จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๐ รูป และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายและพรรณนาความ ผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัย ได้แจกแบบสอบถาม จำนวน ๓๔๔ ชุด ได้รับตอบกลับคืนทั้งสิ้น ๓๔๔ ฉบับ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๔.๑ การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ใน จังหวัดนครปฐม จากการสัมภาษณ์

๔.๒ ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๓ การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ใน จังหวัดนครปฐม จากการสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย พระสังฆาธิการ ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จำนวน ๒๐ รูป มีรายละเอียด ดังนี้

๔.๑.๑ การวิเคราะห์การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักอริยบท ๔

๔.๑.๒ การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม

๔.๑.๓ การวิเคราะห์สภาพและปัญหาอุปสรรคการศึกษาพระปริยัติธรรม

๔.๑.๑ การวิเคราะห์การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักอริยบท ๔

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักอริยบท ๔ เป็นหลักธรรมให้เกิดความสำเร็จ ผู้บริหารจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม สามารถนำมาบูรณาการหรือการประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียน การสอนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งหลักพุทธธรรมไม่มีการจำกัดกาลเวลา สถานที่ บุคคลทุกระดับสามารถนำ ประยุกต์ใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีหลักการ อันจะเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารในยุคปัจจุบัน เป็นผู้มีความสำคัญที่จะประยุกต์ใช้หลักอริยบท ๔ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการสร้าง ความพอใจในการศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นแนวทางสนับสนุน ส่งเสริม สงเคราะห์ ช่วยเหลือสร้าง ความสำเร็จแก่คณะครูอาจารย์และนักเรียนในแต่ละสำนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงการบูรณาการหรือ การประยุกต์ใช้หลักอริยบท ๔ กับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค ของ สำนักเรียน ในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม จะพบว่า ผู้บริหารทุกสำนักเรียน จะต้องมีการพัฒนาแนวทางออกที่ดีและเหมาะสมกับการเรียนการสอนตามหลักอริยบท ๔ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ฉันทะ

ฉันทะ ได้แก่ความมีใจรักในสิ่งที่ทำและพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่ง นั้นให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นบรรลุถึงจุดหมาย ฉันทะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน หมายถึงการ ความพอใจรักใคร่ส่งเสริมในศึกษาพระปริยัติธรรม ในการประกอบกิจเครื่องเลี้ยงชีวิตที่ดีคือ ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ยาวไกลให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนแก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน โดยมีการ ช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภายในสำนักเรียน เมื่อพิจารณาจุดแข็ง (S=Strengths) ด้านฉันทะของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนในแต่ละสำนัก เรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งของการเรียนการสอนใน แต่ละสำนักเรียนด้านฉันทะ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัด นครปฐม จะพบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) สำนักเรียนจังหวัดนครปฐมได้ทุ่มเทกำลังใจด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เต็มกำลังความรู้ความสามารถ โดยการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาพระ ปริยัติธรรมให้มีทักษะประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีการวางแผนการพัฒนาการจัด การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม^๑

๒) จุดแข็งการเรียนการสอนได้ดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ของสำนักเรียน คือ กำกับดูแล ครู อาจารย์ผู้สอนตามลำดับขั้นนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้ปฏิบัติงานตรงเวลา กำกับ ดูแลนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่ชั้นนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้เข้าเรียนตามเวลา กำกับดูแล เสนาสนะให้อยู่ในความพร้อมสมบูรณ์เป็นต้น^๒

๓) สำนักเรียนมีอยู่พร้อมทั้งบุคคล การเงิน การดำเนินการ และวิธีการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

^๑สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาลิโร), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^๒สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตฺติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

กับการเรียนการสอนทุกระดับชั้น^๓

๔) สำนักเรียนมีการจัดการเรื่องอาหารการฉัน ที่อยู่เสนาสนะพร้อมสมบูรณ์^๔

๕) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลในเรื่องเสนาสนะที่อยู่อาศัยของสำนักเรียน อาจารย์ใหญ่และคณะครูอาจารย์จะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอน และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^๕

๖) สำนักเรียนได้จัดสรรกุฏิเสนาสนะที่อยู่อาศัยให้นักเรียนอย่างสมบูรณ์ สำหรับเป็นที่อยู่ของครู อาจารย์ และนักเรียน ส่วนค่าน้ำ ค่าไฟ ทางวัดออกให้ ผู้ใช้บริการคือภิกษุ สามเณร ออกมีกฎเกณฑ์ให้ภิกษุ สามเณรทุกรูปรักษาความสะอาด สวรรวมกาย วาจา และใจ ตั้งตนอยู่ในกฎระเบียบของสำนักเรียน^๖

๗) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นดูแลนักเรียนและครูอาจารย์ด้วยตนเองว่า ควรจะให้อยู่อย่างไร ควรจะใหทำงานอย่างไร และควรจะให้ออกไปจากวัดอย่างไรเป็นต้น เป็นไปตามความเหมาะสม^๗

๘) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ดำเนินการเรียนการสอนมาเป็นระยะเวลานาน มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสภาพเป็นจริงคือทำได้เท่าที่จะทำได้ ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูปสามารถเลือกเรียนทั้งทางธรรมและทางโลก สามารถศึกษาหาความรู้ได้ตามอัธยาศัย ส่วนสิ่งของเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวันของครู อาจารย์ และนักเรียน มีผู้อุปถัมภ์จัดถวายให้อย่างต่อเนื่อง เช่น จีวร อาหารบิณฑบาต เสนาสนะที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคเป็นต้น^๘

๙) สำนักเรียนให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม โดยพยายามบูรณปฏิสังขรณ์วัดให้เป็นสถานที่สัปปายะแก่การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม โดยทางสำนักเรียนให้ความสะดวกสบายแก่พระภิกษุ สามเณร ผู้กำลังศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ทุกระดับชั้น ด้วยการจัดที่อยู่อาศัยถวายให้ฟรี ดูแลรักษาสุขภาพให้ฟรี ออกค่ารักษาพยาบาลให้ฟรี^๙

๑๐) เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์ทั้งคณะครู และนักเรียน โดยการสร้างกุฏิ

^๓ สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^๔ สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^๕ สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^๖ สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย, เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^๗ สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผล□าโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^๘ สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธีวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^๙ สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

เสนาสนะให้อยู่เป็นอาคาร สำหรับให้เป็นพักอยู่เรียนหนังสือแก่นักเรียนทุกชั้น^{๑๐}

๑๑) สำนักเรียนมีนโยบายการจัดการด้านบุคคลที่ชัดเจน มีการสนับสนุนให้แก่ครู อาจารย์ที่สอนทุกระดับชั้น และนักเรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ได้ใช้เสนาสนะที่อยู่อาศัยที่ทันสมัย มีสภาพอนามัยดี มีการรักษาความสะอาดดี มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีสถานที่สัปปายะควรแก่การทศน์ศึกษา^{๑๑}

๑๒) สำนักเรียนสนับสนุนนักเรียนนักธรรมทุกชั้น ด้วยการให้เสนาสนะที่อยู่อาศัยแก่สามเณร และภิกษุผู้เข้ามาศึกษา^{๑๒}

เมื่อพิจารณาจุดอ่อน (W=Weaknesses) ด้านฉันทะของสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียนด้านฉันทะ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) นักเรียนทุกวันนี้ มีจำนวนน้อยลง เนื่องจากว่าทางโลกเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนทันสมัย ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมให้ลูกหลานของตนได้รับการศึกษาที่โรงเรียนของรัฐหรือเอกชนมากกว่าจะส่งเสริมให้บวชเรียน^{๑๓}

๒) จุดอ่อนของสำนักเรียนได้ดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ของสำนักเรียนคือ กำกับดูแลครู อาจารย์ผู้สอนตามลำดับชั้นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้ปฏิบัติงานตรงเวลา กำกับดูแลนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้เข้าเรียนตามเวลา กำกับดูแลเสนาสนะให้อยู่ในความพร้อมเป็นต้น แต่นักเรียนก็ยังไม่มีเปอร์เซ็นต์สอบได้ปานกลางและน้อย^{๑๔}

๓) สำนักเรียนมีอยู่พร้อมทั้งบุคคล การเงิน การดำเนินการ และวิธีการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกประโยค แต่มีจุดอ่อนก็คือเวลานี้มีนักเรียนเข้ามาอยู่เพื่อการเรียนการสอนจำนวนน้อย^{๑๕}

๔) สำนักเรียนมีการจัดการเรียนการสอนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก มีกฎกติกาว่านักเรียนต้องสอบให้ได้ ภายในกำหนดเวลา ๓ ปี ถ้าสอบไม่ได้ตามเกณฑ์ก็ให้พิจารณา

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑}สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐาโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาต้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒}สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓}สัมภาษณ์ พระครูทริภูมิรักษ์ (ชันทา อติธนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๔}สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๕}สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖}สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๕) ในเรื่องเสนาสนะที่อยู่อาศัยทางวัดจะจัดให้อยู่ตามคณะ ตามกุฏิสงฆ์ ให้อยู่รูปละ ๑ ห้องเหมือนกันทั้งสามเณร และภิกษุ แต่ข้อสำคัญคือนักเรียนต้องช่วยออกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าด้วย^{๑๗}

๖) ครู อาจารย์ พยายามสอนนักเรียน แต่นักเรียนไม่มีความหวังตั้งใจในการศึกษา เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังเป็นสามเณร อายุยังน้อย ยังไม่สามารถควบคุมตนเองได้ดี ยังไม่สามารถท่องจำตำราเรียนได้ถูกต้อง ไม่มีสมาธิในการศึกษาเล่าเรียน ยังติดอยู่ในเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ ขอบรูปสวยๆ งามๆ เสียงดนตรีไพเราะ เป็นต้น ยังมีความอดทนต่อสังคมน้อยมาก อีกประการหนึ่ง พระภิกษุ สามเณร มีนิสัยใจคอไม่เหมือนกันบางรูปก็ชอบอย่างหนึ่ง บางรูปก็ชอบอีกอย่างหนึ่งเป็นต้น เป็นจุดอ่อนในการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง^{๑๘}

๗) จุดอ่อนคือนักเรียนไม่เข้าเรียนตามเวลา และไม่เกรงกลัวครู อาจารย์ ไม่เคารพกฎระเบียบของสำนักเรียน และใครๆ ก็ว่ากล่าวโทษไม่ได้ เพราะนักเรียนเอาแต่ใจ เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน คือ จีบกลุ่มกัน คลุกคลีกันเป็นพวก ไม่สำรวมกายวาจาใจ^{๑๙}

๘) จุดอ่อนการเรียนการสอนของสำนักเรียน คือ ดำเนินการเรียนการสอนนักเรียนตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก มีการจัดการศึกษานักธรรมมาเป็นระยะเวลานาน มีคณะครูอาจารย์ผู้สอนตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน และนักเรียนทุกรูปสามารถเลือกเรียนทั้งทางธรรมและทางโลกพร้อมๆ กัน นักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกเรียนทางโลกมากกว่าทางธรรม^{๒๐}

๙) อาจารย์ในสำนักเรียน ส่งเสริมนโยบายการศึกษานักธรรม พยายามสั่งสอนนักเรียนให้ขยันเรียนหนังสือ แต่นักเรียนที่สอบได้อยู่ในระดับน้อย ยังไม่ตรงตามเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๒๑}

๑๐) นักเรียนที่มาอยู่เรียนหนังสือ จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสำนักเรียน คือ ต้องลงทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น เข้าเรียนตามกำหนดการ ไม่ก่อการทะเลาะวิวาทกัน และพยายามสอบให้ได้ ๑ ชั้นประโยค ภายในระยะเวลา ๓ ปี แต่ถ้าไม่สามารถสอบได้ตามเกณฑ์ของสำนักเรียน ก็จะมีมนต์ให้ย้ายออกไปจากวัด^{๒๒}

๑๑) เมื่อนักเรียนได้ใช้เสนาสนะที่อยู่อาศัยที่ทันสมัย มีสุขภาพอนามัยดี มีการรักษาความสะอาดดี สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลาย เป็นทั้งคุณ และเป็นทั้งโทษ คือ นักเรียนจะติดอยู่ในวัตถุนิยม คือ ติดอยู่ในข่าวสารบ้างเมืองที่มีการประท้วงเรียกร้องต่างๆ มีการติดพรรคติดพวก ติด

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒติ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดวังตะกู่, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญฺโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ขาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำร้อน, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาโต, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแพ, วัดห้วยจรเข้ม้า, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุญฺโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณฺโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เกมส์ ตีตการเมือง ตีตดูบอล ตีตดูทีวี การละเล่นต่างๆ ที่ให้เกิดความหลงผิด ไม่มีสมาธิในการเรียน การสอนเป็นต้น^{๒๓}

๑๒) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ให้การสนับสนุนนักเรียนนักธรรมทุกชั้น ด้วยการให้ เสนาสนะที่อยู่อาศัยแก่สามเณร และภิกษุผู้เข้ามาศึกษาต่อ แต่ก็ยังขาดปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนการสอน เช่น ขาดเงินทุน ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดครูอาจารย์ และอื่นๆ อีกจำนวนมาก^{๒๔}

เมื่อพิจารณาอโอกาส (O=Opportunities) ด้านฉันทะของเจ้าสำนักเรียน คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อ วิเคราะห์ถึงโอกาสของการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียนด้านฉันทะ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) สำนักเรียนเปิดโอกาสรับนักเรียนทุกรูปที่สนใจศึกษานักธรรม ด้วยการจัดถวาย ปัจจัย ๔ สำหรับนักเรียน คือ ไตรจีวรจะจัดถวายให้ตามโอกาส อาหารบิณฑบาตจะจัดให้ทุกวัน เสนาสนะที่อยู่อาศัยมีพร้อมโดยทางวัดจะจัดให้อยู่ตามกุฏิสงฆ์ ยารักษาโรคก็จัดถวายให้ตามความ ต้องการหรือถ้ามีการเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะพาไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลเป็นต้น ส่วนการจัดการเรียนการ สอนทางสำนักเรียนจะจัดการให้พร้อมทุกอย่าง^{๒๕}

๒) โอกาสของสำนักเรียน ได้ดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ของสำนักเรียนคือ กำกับดูแลครู อาจารย์ผู้สอนตามลำดับชั้น ตั้งแต่สำนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้ปฏิบัติงานตรงเวลา กำกับ ดูแลนักเรียนทุกชั้น ตั้งแต่สำนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้เข้าเรียนตามเวลา กำกับดูแล เสนาสนะให้อยู่ในความพร้อมสมบูรณ์เป็นต้น^{๒๖}

๓) สำนักเรียนมีความพร้อมทั้งบุคคล การเงิน การดำเนินการ และวิธีการอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน^{๒๗}

๔) สำนักเรียนมีการจัดการเรื่องอาหารการฉัน ที่อยู่อาศัยเสนาสนะให้นักเรียนพร้อม สมบูรณ์^{๒๘}

๕) สำนักเรียนจะอำนวยความสะดวกในเรื่องเสนาสนะที่อยู่อาศัยแก่นักเรียน คณะครูอาจารย์จะ

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธารักษ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่ เกาะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติวาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปณณาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐม เจดีย์ราชวรวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก , วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอน และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสำนักเรียน^{๒๙}

๖) ในปัจจุบันนี้ สำนักเรียนจะเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ส่วนในเรื่องปัจจัย ๔ คือ จีวร อาหารบิณฑบาต เสนานะที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคมีอยู่พร้อม เพราะทางวัดมีญาติโยมเข้ามาทำบุญเป็นประจำ เช่น งานสวดมนต์ฉันเช้า งานสวดมนต์ฉันเพล งานสวดอภิธรรม งานสวดมาติกาบังสุกุล เป็นต้น^{๓๐}

๗) สำนักเรียนจะเป็นผู้ดูแลครูอาจารย์และนักเรียน ควรจะให้ครูอาจารย์สอนหนังสือระดับชั้นไหน จะมีการจัดสรรเวลาเรียนให้สอนตามความเหมาะสม^{๓๑}

๘) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ให้โอกาสนักเรียนทุกรูปสามารถเลือกเรียนทั้งทางธรรมและทางโลก นอกจากนั้นสิ่งของเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวันของครู อาจารย์ และนักเรียน มีผู้อุปถัมภ์จัดถวายให้อย่างต่อเนื่อง เช่น จีวร อาหารบิณฑบาต เสนาสนะ และยารักษาโรค เป็นต้น^{๓๒}

๙) สำนักเรียนให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษานักธรรม โดยทางสำนักเรียนให้ความสำคัญสวดกสบายแก่พระภิกษุ สามเณร ผู้กำลังศึกษานักธรรมทุกระดับชั้น ด้วยการจัดที่อยู่อาศัยถวายให้ฟรี ดูแลรักษาสุขภาพให้ฟรี ออกค่ารักษาพยาบาลให้ฟรี^{๓๓}

๑๐) สำนักเรียนจะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์ทั้งคณะครู อาจารย์ และนักเรียน โดยการสร้างกุฏิเสนาสนะเป็นอาคาร สำหรับให้เป็นพักอยู่เรียนหนังสือแก่นักเรียนทุกชั้น^{๓๔}

๑๑) สำนักเรียน จะมีนโยบายการจัดการด้านบุคคลที่ชัดเจน ด้วยการสนับสนุนครูอาจารย์ที่สอนหนังสือทุกชั้น และนักเรียนทุกชั้น ตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ได้ใช้เสนาสนะที่อยู่อาศัยที่ทันสมัย มีสุขภาพอนามัยดี มีการรักษาความสะอาด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษามีสถานที่สัปปายะควรแก่การทศน์ศึกษา^{๓๕}

๑๒) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ในสำนักเรียนให้การสนับสนุนนักเรียนนักธรรมทุกชั้น ด้วยการให้เสนาสนะที่อยู่อาศัยแก่สามเณร และภิกษุผู้เข้ามาศึกษา^{๓๖}

^{๒๙} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทณเจติยวรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราณ, วัดเดชานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลดาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธีวงศ์ (สุวิทย์ ปวิษฐณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธภรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติดาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เมื่อพิจารณาอุปสรรค (T=Threats) ด้านฉันทะของเจ้าสำนักเรียน คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคของสำนักเรียนในแต่ละสำนักเรียนด้านฉันทะ และผลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) นักเรียนทุกวันนี้ มีจำนวนน้อยลง เนื่องจากว่าทางโลกเปิดหลักสูตรการเรียนการสอน ทันสมัย ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมให้ลูกหลานของตนได้รับการศึกษาที่โรงเรียนของรัฐหรือเอกชน มากกว่าจะส่งเสริมให้บวชเรียน^{๓๗}

๒) ปัญหาอุปสรรคในสำนักเรียน คือ เสนาสนะที่อยู่อาศัยในสำนักเรียนไม่เพียงพอแก่นักเรียนทุกรูป นอกจากนั้น สำนักเรียนขาดเงินงบประมาณส่วนหนึ่งมาดำเนินการให้เกิดผลดีกับสำนักเรียน นักเรียนมีโอกาสอบได้น้อย^{๓๘}

๓) สำนักเรียนมีปัญหาอุปสรรคก็คือเวลานี้มีนักเรียนเข้ามาอยู่เพื่อการเรียนการสอน น้อย^{๓๙}

๔) นักเรียนสอบตก ๓ ครั้ง ก็หมดกำลังใจในการศึกษา เมื่อพิจารณาตัวเองตามกฎระเบียบของสำนักเรียนก็อยากไปอยู่ที่อื่น^{๔๐}

๕) ในเรื่องเสนาสนะที่อยู่อาศัยทางวัดจะจัดให้อยู่ตามกุฏิสงฆ์ รูปละ ๑ ห้อง แต่ให้ช่วยออกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า^{๔๑}

๖) สำนักเรียนมีนโยบายกฎระเบียบวัดเป็นกรอบให้ครู อาจารย์ และนักเรียนถือปฏิบัติ ภายในวัดอย่างเคร่งครัด กำหนดให้มีการเรียนการสอนอย่างพร้อมเพรียงกัน มีความรับผิดชอบตนเอง ต่อการเรียนการสอน ต่อส่วนรวม และเข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัด เมื่อทางวัดมีงานบุญประจำปีเป็นต้น ถ้าพระภิกษุ สามเณร รูปใดไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ให้ความร่วมมือ ก็จะมีการว่ากล่าว ตักเตือน แนะนำสั่งสอน เมื่อว่ากล่าวแล้วยังไม่เลิกพฤติกรรม ก็จะมีการลงโทษตามความเหมาะสม แต่ถ้ากระทำความผิดกฎระเบียบวัด ผิดศีลธรรม มีญาติโยมมาฟ้องร้องกล่าวโทษ มีหลักฐาน มีพยานถูกต้อง สำนักเรียนก็จะมีการลงโทษเด็ดขาดคือให้ออกจากวัด^{๔๒}

๗) นักเรียนไม่เข้าเรียนตามเวลา ไม่เกรงกลัวครูอาจารย์ ไม่เคารพกฎระเบียบของสำนัก

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระครูทริภูมิรักษ์ (ชันทยา อดิณฺโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จันทน์ หิตจิตฺโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฑฺฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญฺโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เรียน และใครๆ ก็ว่ากล่าวโทษไม่ได้ เพราะนักเรียนเอาแต่ใจ เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน คือ จับกลุ่มกัน คลุกคลีกันเป็นพวก ไม่สำรวมกายวาจาใจ^{๔๓}

๘) ปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอน คือ นักเรียนทุกรูปสามารถเลือกเรียนทั้งทางธรรม และทางโลกพร้อมๆ กัน นักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกเรียนทางโลกมากกว่าทางธรรม^{๔๔}

๙) ครู อาจารย์ในสำนักเรียน มีความพยายามสอนนักเรียนให้ขยันเรียนหนังสือ แต่ว่า นักเรียนที่สอบได้อยู่ในระดับน้อย ยังไม่ตรงตามเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๔๕}

๑๐) นักเรียนที่มาอยู่ในสำนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ คือ ลงทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น เข้าเรียนตามกำหนดการ ไม่ก่อการทะเลาะวิวาทกัน และพยายามสอบให้ได้ ภายในระยะเวลา ๓ ปี แต่ถ้าไม่สามารถสอบได้ตามเกณฑ์ ก็จะนิมนต์ให้พิจารณาตัวเอง^{๔๖}

๑๑) นักเรียนจะติดอยู่ในวัตรถุณิม เช่น ติดข่าวสารบ้างเมืองที่มีการประท้วงเรียกร้อง ต่างๆ ติดพรรคติดพวก ติดดูลูก ติดดูทีวี และติดดูการละเล่นต่างๆ ส่งผลให้เสียสมาธิในการเรียน การสอนเป็นต้น^{๔๗}

๑๒) สำนักเรียนยังขาดปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ขาดเงินทุน ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดครู อาจารย์ และวิธีการอื่นๆ อีกจำนวนมาก^{๔๘}

สรุปได้ว่า ฉันทะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน คือ ผู้บริหารควรจะต้องดำเนินการ เรียนการสอนให้เกิดผลดีแก่บุคลากรในสำนักเรียนด้วยการพยายามจัดการอย่างโยนิโสมนสิการ มีการ จัดประชุมปรึกษา มีการจัดสัมมนาเชิงวิชาการ มีการจัดอบรมพิเศษทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็น ต้น เพื่อกำหนดถึงจุดแข็งของสำนักเรียน จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ครู อาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นตามความเหมาะสมกับกระบวนการ จัดการต่อไป

จากฉันทะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใน แต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า ฉันทะ มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริม ความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการในสำนักเรียน สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๑

^{๔๓}สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาต่น สำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔}สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาโต, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแพม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕}สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณฺโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๖}สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวัฒน์, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗}สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่ เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๘}สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ตารางที่ ๔.๑ สรุปฉันทะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็งคือปัจจัย ๔ เช่น ไตรจีวรจัดถวายให้ตามโอกาส อาหารบิณฑบาตจะจัดให้ทุกวัน เสนาสนะที่อยู่อาศัยมีพร้อม และยารักษาโรคก็จัดถวายให้ตามความต้องการหรือถ้ามีการเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะพาไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลเป็นต้น
๒	จุดแข็งในการเรียนการสอน คือ ได้ดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน ด้วยกำกับดูแลครู อาจารย์ผู้สอน ตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้ปฏิบัติงานตรงเวลา ดูแลเสนาสนะให้อยู่ในความพร้อมสมบูรณ์เป็นต้น
๓	จุดแข็งในสำนักเรียนคือมีความพร้อมทั้งบุคคล การเงิน การดำเนินการ และวิธีการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนทุกประโยค
๔	จุดอ่อนในสำนักเรียนคือ ถ้านักเรียนสอบตกติดต่อกัน ๓ ปี ก็ให้พิจารณาตัวเองตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๕	จุดอ่อนในเรื่องเสนาสนะที่อยู่อาศัย คือ ทางวัดจะไม่รับผิดชอบออกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าให้นักเรียน
๖	จุดอ่อนคือนักเรียนส่วนใหญ่เป็นสามเณร อายุยังน้อย ยังไม่สามารถควบคุมตนเองได้ดี ยังไม่สามารถท่องจำตำราเรียนได้ถูกต้อง ไม่มีสมาธิในการศึกษาเล่าเรียนเป็นต้น
๗	โอกาส เจ้าสำนักเรียนจะเป็นดูแลนักเรียนและครูอาจารย์ด้วยตนเองว่า ควรจะให้อยู่อย่างไร ควรจะให้ทำงานอย่างไร และควรจะให้ออกไปจากวัดอย่างไรเป็นต้น เป็นไปตามความเหมาะสม
๘	โอกาสการเรียนการสอนนักธรรม ตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก อาจารย์ ได้เสียสละเวลาสอนหนังสือแก่นักเรียน ตามที่รับมอบหมาย
๙	โอกาสสำนักเรียนมีนโยบายการศึกษา โดยพยายามการจัดการศึกษานักธรรม แก่พระภิกษุสามเณร ผู้กำลังศึกษานักธรรมทุกระดับชั้น
๑๐	ปัญหาอุปสรรค เมื่อนักเรียนที่มาอยู่เรียนหนังสือจะต้องพยายามสอบให้ได้ ภายในระยะเวลา ๓ ปี แต่ถ้าสอบไม่ได้ตามเกณฑ์สำนักเรียน ให้พิจารณาตัวเอง
๑๑	ปัญหาอุปสรรค เมื่อนักเรียนติดอยู่ในวัฏถุณียม คือ ติดอยู่ในข่าวสารบ้างเมือง ติดพรรคติดพวก ติดเกมส์การเมือง ติดการดูบอล ดูทีวี การละเล่นต่างๆ ส่งผลให้เสียสมาธิในการเรียนหนังสือ
๑๒	ปัญหาอุปสรรค คือ สำนักเรียนยังขาดปัจจัยนำเข้าไปจัดการเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ขาดครูอาจารย์ ขาดเงินทุน ขาดวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเป็นต้น

๒. วิริยะ

วิริยะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน หมายถึงความเพียร ความอาจหาญแกล้วกล้าบากบั่นก้าวไปใ้สู้ ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก มีความเพียรแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี ด้วยการแนะนำ ตักเตือนด้วยเหตุผลที่สร้างประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาจุดแข็ง (S=Strengths) ด้านวิริยะของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งของสำนักเรียนด้านวิริยะในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) สำนักเรียนจังหวัดนครปฐมมีความเพียรให้ภิกษุสามเณรทุกรูป มีการจัดการเรียนการสอนแผนกธรรมทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ด้วยความเพียรพยายามตามนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง และการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ให้กำลังใจนักเรียนทุกรูปได้พยายามศึกษาหาความรู้ตามสติปัญญา^{๔๙}

๒) จุดแข็งของสำนักเรียน คือมีความเพียรพยายามส่งนักเรียนเข้าอบรมธรรมก่อนสอบ และส่งเสริมทุนการศึกษานักธรรมให้นักเรียนตามความรู้ความสามารถ มีการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน พยายามให้นักเรียนได้มีเวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และมีเวลาเตรียมความพร้อมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ^{๕๐}

๓) ทางสำนักเรียนมีความเพียรจัดหาทั้งศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ การเงิน การดำเนินการ และวิธีการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^{๕๑}

๔) สำนักเรียนได้พยายามดำเนินการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ต้องการให้พระภิกษุ สามเณรได้รับการศึกษาตามหลักสูตรนักธรรม และเป็นกำลังศาสนาในอนาคต^{๕๒}

๕) ในเรื่องการอบรมสั่งสอนนักเรียนในสำนักเรียน จะพยายามให้อาจารย์สอนประจำชั้นเรียนแต่ละชั้นเป็นธุระ สั่งสอนนักเรียนให้ตั้งใจเรียนหนังสือ เคารพครูอาจารย์ เคารพกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๓}

๖) เจ้าสำนักเรียนพยายามให้อาจารย์ใหญ่ มีหน้าที่กำกับดูแลครู อาจารย์ และอาจารย์ใหญ่จะมอบหมายภาระหน้าที่การเรียนการสอนให้ครู อาจารย์ กำกับดูแลนักเรียนทั้งภิกษุ สามเณร ให้มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนการสอนให้ตรงเวลา ให้ถูกต้องตามตารางเรียน กฎเกณฑ์ของวัด ถ้ามีกรณีศึกษาใดที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้ครู อาจารย์สามารถนำเสนอเหตุผลในที่ประชุมได้ตามความเหมาะสม^{๕๔}

๗) ครูอาจารย์ พยายามตามสอน แนะนำนักเรียนให้ขยันเรียน ขยันดูหนังสือ ขยันท่องตำรา ด้วยความเป็นครู ต้องการให้นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดีของสำนักเรียน ญาติโยมมาพบเห็นก็เกิด

^{๔๙} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺเณสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๐} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๑} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๓} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจฺจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๔} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาบุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เป็นขวัญตา เกิดศรัทธาอยากทำบุญกับนักเรียนเป็นต้น^{๕๕}

๘) เจ้าสำนักเรียนมีความเพียรให้การสนับสนุนการเรียนการสอนนักเรียนคือ ไม่มีการเข้มงวดบังคับหรือกดดันครู อาจารย์ และนักเรียน ท่านให้ความอิสระในการเรียนการสอนแก่ครู อาจารย์ และนักเรียน^{๕๖}

๙) ผู้บริหารมีความเพียรให้ความสำคัญกับอบรมสั่งสอน ตักเตือน พระภิกษุ สามเณร เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรคือ พระภิกษุ สามเณร ให้มีความชำนาญความรู้ความเข้าใจในการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม^{๕๗}

๑๐) นักเรียนที่มาอยู่เรียนหนังสือ จะได้รับตารางเรียน เอกสารการเรียนการสอน ได้ทราบอาจารย์ผู้มาสอนตามรายวิชา และทราบวิธีการเรียนการสอนจากครูและอาจารย์^{๕๘}

๑๑) เจ้าสำนักเรียนมีความเพียรให้อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลให้คุณและให้โทษ ว่ากล่าว ตักเตือนนักเรียนทุกรูป ให้รู้บทบาทของตน ทำหน้าที่ของตนให้ดี ถ้าเป็นครูอาจารย์ก็ขยันขันแข็งสอนหนังสือให้ดี ถ้าเป็นนักเรียนก็ขยันขันแข็งเรียนหนังสือให้ดีเป็นต้น เพราะโอกาสหาความดีอยู่ที่ตัวเรา กำหนด ไม่ใช่คนอื่นมากำหนด การเรียนการสอนถือว่าเป็นการทำความดี ทำบุญ ทำพระพุทธรูปจนให้ปรากฏ ทำตัวเราให้รู้บาป บุญ คุณ โทษ ประโยชน์ตน และประโยชน์ส่วนรวมเป็นต้น^{๕๙}

๑๒) สำนักเรียนมีความเพียรให้การสนับสนุนนักเรียนนักเรียนทุกชั้น ด้วยการตามสั่งสอนนักเรียนคือ สามเณร และภิกษุผู้เข้ามาศึกษา ให้พยายามเรียนหนังสือ ดูหนังสือ ขยันท่องหนังสือ และสอบให้ได้ทุกรูป^{๖๐}

เมื่อพิจารณาจุดอ่อน (W=Weaknesses) ด้านวิริยะของเจ้าสำนักเรียน คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการเรียนการสอนด้านวิริยะในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) นักเรียนจะหายากขึ้น เพราะผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้มีลูกหลานบวชเรียนเหมือนสมัยก่อน อีกประการหนึ่ง เมื่อบวชแล้วก็ไม่สามารถเรียนได้ เพราะต้องจำตำราเรียนไม่ได้ ยังติดอยู่ใน

^{๕๕}สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๖}สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิษฐณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๗}สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๘}สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุฉณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙}สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๐}สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติฉาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

กิเลสมากจนมากจึงไม่สามารถดำรงอยู่เพศสมณะได้นาน^{๖๑}

๒) จุดอ่อนการเรียนการสอนในสำนักเรียน คือ ทางวัดยังไม่มีโรงเรียนรองรับนักเรียนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทางสำนักเรียนกำลังดำเนินการก่อสร้างอาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรมหลังใหม่เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน^{๖๒}

๓) สำนักเรียนมีจุดอ่อน คือ เวลานี้มีนักเรียนเข้ามาอยู่น้อย จึงไม่เพียงพอที่จะเปิดการเรียนการสอนได้ตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๖๓}

๔) นักเรียนทั้งพระภิกษุ สามเณรที่ศึกษานักธรรม กลับสอบได้น้อย และมีปริมาณลดน้อยลง อาจจะเป็นเพราะหลักสูตรนักธรรมมีการพัฒนารูปแบบน้อย^{๖๔}

๕) ทางสำนักเรียนมีกฎระเบียบว่า นักเรียนทุกรูปที่มาอยู่เรียนจะต้องพยายามสอบให้ได้ภายในเวลา ๓ ปี ถ้าไม่สามารถสอบได้ ก็จะพิจารณาความดี ความชอบของนักเรียนว่า เป็นนักเรียนมีศีลาจารวัตรหรือไม่ เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้พิจารณาชี้ขาด^{๖๕}

๖) ครู อาจารย์ มีบทบาทตามที่กำหนดคือสอนตามตารางเรียน แต่ถ้าครู อาจารย์ กำลังศึกษาทางโลกด้วย สอนหนังสือด้วย ก็ให้บริหารเวลาการเรียนการสอนให้ลงตัว อย่าให้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในสำนักเรียน เพราะว่าปัจจุบันนี้ การศึกษาทางโลกเปิดกว้างสำหรับนักเรียนที่ต้องการเลือกเรียนเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้นตามอัธยาศัย^{๖๖}

๗) นักเรียนไม่ค่อยจะเข้าเรียน บางครั้ง อาจารย์ต้องไปตามนักเรียนถึงห้องนอน ถึงแม้ว่าเจ้าสำนักเรียนจะได้ว่ากล่าวตักเตือนไปแล้วก็ตาม นักเรียนก็ไม่ค่อยจะเชื่อฟังอาจารย์^{๖๗}

๘) จุดอ่อนการเรียนการสอนในสำนักเรียน คือ ไม่มีการเข้มงวดบังคับหรือกดดันครู อาจารย์ และนักเรียน ให้ความอิสระแก่ครู อาจารย์ และนักเรียนมากเกินไป^{๖๘}

๙) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับอบรมสั่งสอน ตักเตือน พระภิกษุ สามเณร ด้วยการพูดจาให้โอวาท ด้วยการแนะนำถึงการการศึกษาพระปริยัติธรรม แต่นักเรียนก็เหมือนเดิมคือฟังแล้วก็ไม่

^{๖๑} สัมภาษณ์ พระครูทริภูมิรักษ์ (ขันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๔} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๕} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๖} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญฺโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๗} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเต้นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๘} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

สนใจปฏิบัติตาม ติดอยู่ในเรื่องไม่เป็นเรื่อง ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ^{๖๙}

๑๐) นักเรียนที่มาอยู่เรียนหนังสือในสำนักเรียน จะอยู่ได้ไม่นาน ก็เพราะการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมไม่เข้าใจ เมื่อเรียนนานๆ เข้าก็เกิดความท้อแท้ใจ ขี้เกียจเรียนหนังสือ เบื่อหน่าย ความจำเจ มีข้อจำกัดหลายอย่าง มีแต่เรื่องปวดหัว ไม่มีทิศทางจะเจริญในอนาคตก็เลยสึกออกไป หรือไม่ก็ย้ายไปอยู่ที่อื่น^{๗๐}

๑๑) นักเรียนที่ขยันเรียนหนังสือก็เป็นผู้ควรจะได้รับ การสรรเสริญ แต่นักเรียนที่ขี้เกียจมีอยู่ทุกที่ ทุกสำนักเรียน อาจารย์ประจำชั้นเรียนจะมีบทบาทให้คุณและให้โทษแก่นักเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ถ้านักเรียนรูปไหน ไม่เอาการเรียนการสอน ขี้เกียจเรียนก็ให้เรียกมาพูดคุยกันก่อน เมื่อว่ากล่าวตักเตือนให้โอกาสครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ แล้วยังไม่เลิกพฤติกรรมอีก ก็ให้รายงานให้เจ้าสำนักทราบ และให้ท่านพิจารณาโทษตามความเหมาะสม คือ ทำตามขั้นตอน ลงโทษตามขั้นตอน เพื่อให้โอกาสนักเรียนปรับปรุงตัวได้เมื่อรู้ว่าตนเองหลงผิด^{๗๑}

๑๒) สำนักเรียนให้การสนับสนุนนักเรียนนักธรรมทุกชั้น ด้วยการว่ากล่าวแนะนำ ตักเตือน สั่งสอนนักเรียน คือ สามเณร และภิกษุทุกรูป เมื่อรูปใดไม่ปฏิบัติตามคำ ว่ากล่าวแนะนำ ตักเตือนจากครูอาจารย์ก็จะมี การเรียกมาพูดคุย ๑ ครั้ง ๒ ครั้ง เมื่อไม่เลิกพฤติกรรมชั่วๆ ก็นิมนต์ให้เก็บสิ่งของย้ายไปอยู่ที่วัดอื่นตามกฎระเบียบสำนักเรียน^{๗๒}

เมื่อพิจารณาโอกาส (O=Opportunities) ด้านวิริยะของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงโอกาสของการเรียนการสอนด้านวิริยะในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) สำนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกระดับชั้น ให้ความเพียรทุกรูป ด้วยการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน แนะนำการศึกษา ข้บอทางอนาคตให้นักเรียน ให้กำลังใจนักเรียนทุกรูป ได้พยายามศึกษาหาความรู้ตามสติปัญญาแต่ละบุคคล^{๗๓}

๒) โอกาสการเรียนการสอนในสำนักเรียน คือ มีความเพียรในการเรียนการสอนถึงนักธรรมเอก ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน พยายามให้นักเรียนได้มีเวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

^{๖๙} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๗๐} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๗๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธาภรณ์ (ทอง ดิคุเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๗๒} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติลาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๗๓} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปณฺณสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ตลอดเวลา และมีเวลาเตรียมความพร้อมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ^{๗๔}

๓) สำนักเรียนมีความเพียรในการจัดหาทรัพยากรอยู่พร้อมทั้งศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ ศาสนธรรม การเงิน การดำเนินการ และวิธีการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^{๗๕}

๔) สำนักเรียนมีความเพียรให้ครูอาจารย์ดำเนินการเรียนการสอนนักระหมอก ต้องการให้พระภิกษุ สามเณรได้รับการศึกษาตามหลักสูตรนักระหมอกสนามหลวง และเป็นกำลังศาสนาในอนาคต^{๗๖}

๕) การอบรมสั่งสอนนักเรียน มีความเพียรมอบหมายให้อาจารย์สอน แต่ละชั้นเป็นธุระสั่งสอนนักเรียนให้ตั้งใจเรียนหนังสือ เคารพครูอาจารย์ เคารพกฎระเบียบของสำนักเรียนเป็นต้น^{๗๗}

๖) สำนักเรียนมีความเพียรเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกรูป ได้ศึกษาความรู้วิชานักระหมอกทุกระดับชั้น มีคณะครู อาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์ ด้วยการตามสอนหลักการและด้วยการสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๗๘}

๗) ครูอาจารย์ พยายามตามสอน แนะนำนักเรียนให้ขยันเรียน ขยันดูหนังสือ ขยันท่องตำรา ด้วยความเป็นครู ต้องการให้นักเรียนเป็นนักเรียนที่ดี ญาติโยมมาพบเห็นก็เกิดเป็นขวัญตา เกิดศรัทธาอยากทำบุญเป็นต้น^{๗๙}

๘) สำนักเรียนมีความเพียรให้ออกาสการเรียนการสอนนักระหมอก คือ ไม่มีการเข้มงวดบังคับหรือกดดันครู อาจารย์ และนักเรียน ให้ความอิสระในการเรียนการสอน^{๘๐}

๙) ผู้บริหารมีความเพียรให้ความสำคัญกับอบรมสั่งสอน ตักเตือน พระภิกษุ สามเณรเป็นการพูดจาให้อโฆส เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรคือ พระภิกษุ สามเณร^{๘๑}

๑๐) สำนักเรียนมีความเพียรจัดให้นักเรียนที่มาอยู่เรียนหนังสือจะได้รับตารางเรียน เอกสารการเรียนการสอน ได้ทราบอาจารย์ผู้มาสอนตามรายวิชา เช่น กระจู๋ ธรรมวิภาค วินัย พุทธ

^{๗๔} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๗๕} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอมะนังนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๗๖} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺตโย, รองเจ้าคณะอำเภอมะนังนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๗๗} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สัจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๗๘} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (บุญสม ผลดาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๐} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธีวงศ์ (สุวิทย์ ปวิษฐณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๘๑} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

ประวัติ เป็นต้น^{๘๒}

๑๑) สำนักเรียนมีความเพียรจะมอบหมายให้อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแล ว่ากล่าวตักเตือน คณะครูอาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ให้รู้บทบาทของตน ทำหน้าที่ของตนให้ดี ถ้าเป็นครูอาจารย์ก็ ขยันขันแข็งสอนหนังสือให้ดี ถ้าเป็นนักเรียนก็ขยันขันแข็งเรียนหนังสือให้ดีเป็นต้น การเรียนการสอน ถือว่าเป็นการทำความดี ทำบุญ ทำพระพุทธรูปให้ปรากฏ ทำตัวเราให้รู้บาป บุญ คุณ โทษ ประโยชน์ตน และประโยชน์ส่วนรวมเป็นต้น^{๘๓}

๑๒) สำนักเรียนมีความเพียรให้การสนับสนุนนักเรียนนักธรรมทุกชั้น ด้วยการว่ากล่าว แนะนำ ตักเตือน สั่งสอนนักเรียนให้พยายามเรียนหนังสือ ขยันท่องหนังสือ และสอบให้ได้ทุกรูป^{๘๔}

เมื่อพิจารณาอุปสรรคปัญหาอุปสรรค (T=Threats) ด้านวิธีของเจ้าสำนักเรียน คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อ วิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนด้านวิธีในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ปัจจุบันนี้จะหานักเรียนมาเรียนยากขึ้น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้มีลูกหลานบวชเรียน เหมือนสมัยก่อนๆ^{๘๕}

๒) ปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอนในสำนักเรียน ทางสำนักเรียนกำลังดำเนินการ ก่อสร้างอาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรมหลังใหม่เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน^{๘๖}

๓) สำนักเรียนมีปัญหาอุปสรรคก็คือนักเรียนน้อยลง^{๘๗}

๔) พระภิกษุ สามเณร สอบได้น้อย และมีปริมาณลดน้อยลง^{๘๘}

๕) นักเรียนทุกรูปที่มาอยู่เรียนหนังสือต้องพยายามสอบให้ได้ ภายในเวลา ๓ ปี ถ้าไม่ สามารถสอบได้ ๑ ชั้นภายในเวลาที่กำหนดไว้ ก็จะพิจารณา^{๘๙}

๖) จำนวนนักเรียนในปัจจุบันนี้น้อยลง เนื่องจากภาครัฐเปิดการศึกษากว้างขวาง ทำให้

^{๘๒} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธาภรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่ เกาะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๕} สัมภาษณ์ พระครูทริภูมิรักษ์ (ชันทยา อติณโฑ), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๗} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระ ปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฑฺฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดวัง ตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

นักเรียนส่วนใหญ่หันไปศึกษาต่อทางโลก เมื่อเรียนจบแล้วมีใบปริญญาบัตรรับรอง สามารถนำไป
ปริญญาบัตรไปสมัครงานได้ตามความต้องการ^{๙๐}

๓) นักเรียนไม่สนใจการเรียนหนังสือ ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์^{๙๑}

๔) การเรียนการสอนในสำนักเรียน มีการแข่งหวดหรือกดดันครู อาจารย์ และนักเรียน^{๙๒}

๕) นักเรียนไม่สนใจปฏิบัติตามอาจารย์ ดิตอยู่ในเรื่องไม่เป็นเรื่อง ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ^{๙๓}

๑๐) นักเรียนจะอยู่ได้ไม่นาน เมื่อเรียนนานๆ เข้าก็เกิดความท้อแท้ใจ ขี้เกียจเรียน
หนังสือ^{๙๔}

๑๑) ถ้านักเรียนขี้เกียจเรียนก็ให้เรียกมาพูดคุยกันก่อน เมื่อว่ากล่าวตักเตือนให้โอกาส
ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ แล้วยังไม่เลิกพฤติกรรมอีก ก็ให้ลงโทษตามขั้นตอน^{๙๕}

๑๒) เมื่อรูปใดไม่ปฏิบัติตามคำว่าการ่าวแนะนำ ตักเตือนจากครูอาจารย์ก็จะมีการเรียกมา
พูดคุย ๑ ครั้ง ๒ ครั้ง เมื่อไม่เลิกพฤติกรรมชั่วๆ ก็นิมนต์ให้เก็บสิ่งของย้ายไปอยู่ที่วัดอื่น^{๙๖}

สรุปได้ว่า วิริยะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน ผู้บริหารตั้งวิริยะความเพียรช่วยบอก
แจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนบุคลากรเจ้าหน้าที่ด้วยความหวังดี แสดงความเคารพ
นับถือกัน บอกกล่าวสิ่งที่เป็นประโยชน์ ด้วยการแนะนำ ตักเตือนด้วยเหตุผลที่สร้างประโยชน์ต่อการ
เรียนการสอน เมื่อพิจารณาจากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคในแต่ละสำนักเรียนจะมี
ความไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาวิริยะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
สำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่นครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า วิริยะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนัก
เรียน มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่
๔.๒

^{๙๐} สัมภาษณ์ พระมหานอก มหคณปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม,
วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๙๑} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาต่น
สำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๙๒} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาโต, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแพม, วัดห้วยจระเข้, วันที่ ๓
สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๙๓} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์
ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๙๔} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่
๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๙๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่
เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๙๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติวาโน, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่
๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ตารางที่ ๔.๒ สรุปวิริยะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็งสำนักเรียนมีความเพียรจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น หนังสือธรรมวิภาค หนังสือวินัย หนังสือพุทธประวัติเป็นต้น สำนักเรียนจะจัดการให้พร้อมทุกชั้นเรียน
๒	จุดแข็ง คือสำนักเรียนมีความเพียรให้ ครู อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลให้คุณและให้โทษ ว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนทุกรูป ให้นักเรียนขยันเรียนหนังสือให้ดีเป็นต้น
๓	จุดแข็ง สำนักเรียนมีความเพียรให้การสนับสนุนการเรียนการสอนทุกชั้น เพื่อให้สามเณร และภิกษุได้เรียนหนังสือตามหลักสูตรนิกธรรมสนามหลวงเป็นต้น
๔	จุดอ่อน คือ นักเรียนไม่มีความเพียรจะเข้าเรียน อาจารย์ต้องไปตามนักเรียนถึงห้องนอน ถึงแม้ว่าเจ้าสำนักเรียนจะได้กล่าวตักเตือนไปแล้วก็ตาม นักเรียนก็ไม่ค่อยจะเชื่อฟังอาจารย์
๕	จุดอ่อน คือ ไม่มีการเข้มงวดหรือกดดันครู อาจารย์ และนักเรียน ให้ความอิสระแก่ครู อาจารย์ และนักเรียนมากเกินไป
๖	จุดอ่อน คือ นักเรียนไม่มีความเพียร ไม่สนใจการเรียนการสอน ติดอยู่ในเรื่องไม่เป็นเรื่อง ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ
๗	โอกาสสำนักเรียนมีความเพียรให้ครูอาจารย์ดำเนินการเรียนการสอนถึงนิกธรรมเอก ต้องการให้พระภิกษุ สามเณรได้รับการศึกษาตามหลักสูตรนิกธรรมสนามหลวงเป็นกำลังศาสนาในอนาคต
๘	โอกาสจะมอบหมายให้อาจารย์สอนประจำชั้น แต่ละชั้นเป็นธุระสั่งสอนนักเรียนให้ตั้งใจเรียนหนังสือ เคารพครูอาจารย์ เคารพกฎระเบียบของสำนักเรียนเป็นต้น
๙	เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกรูปได้ศึกษาความรู้วิชานิกธรรมทุกระดับชั้น และวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างกว้างขวาง ไม่มีการจำกัด
๑๐	ปัญหาอุปสรรค คือ ปัจจุบันนี้จะหานักเรียนมาเรียนยากขึ้น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ลูกหลานบวชเรียนเหมือนสมัยก่อนๆ
๑๑	ปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอนในสำนักเรียน อาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไม่เพียงพอ มีสภาพทรุดโทรม ขาดการบูรณปฏิสังขรณ์ให้เหมาะสมเป็นต้น
๑๒	สำนักเรียนมีปัญหาอุปสรรคมากที่สุดก็คือนักเรียนน้อยลงๆ และหานักเรียนมาเพิ่มได้ยาก

๓. จิตตะ

จิตตะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน หมายถึงผู้บริหารความคิดจัดจ่อหรือเอาใจใส่ในการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม คือความมีจิตผูกพันจัดจ่อเฝ้าเรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้นไม่ปล่อยไม่ห่างไปที่อื่น ตั้งจิตปรารภนาดี คิดทำสิ่งที่เป็ประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีจิตปรารภนาดีต่อผู้อื่น ด้วยคิดทำสร้างสิ่งที่เป็คุณประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ด้วยความเห็นชอบตามหลักปฏิบัติสืบต่อกันมา เมื่อพิจารณาจุดแข็ง (S=Strengths) ด้านจิตตะของเจ้าสำนักเรียนในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งของการเรียนการสอนด้านจิตตะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียนในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่นครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังเอาใจใส่สนับสนุนให้มีลูกหลานบวชเรียน เมื่อบวชแล้วก็

สามารถเรียนได้ ท่องจำตำราเรียนได้ ไม่ติดเกาะอยู่ในกิเลสความทุกข์จึงสามารถดำรงอยู่เพศสมณะได้นาน เมื่อศึกษาจบแล้วก็จะเป็นครู อาจารย์ช่วยสอนนักเรียนรุ่นน้องต่อไป^{๙๗}

๒) สำนักเรียนเอาใจใส่ดำเนินการเรียนการสอนตามกฎหมายเกณฑ์ของสำนักเรียน คือ ส่งเสริมการเรียนการสอนตามกฎหมายระเบียบของสำนักเรียน โดยการส่งเสริมการเรียนการสอน^{๙๘}

๓) สำนักเรียนเอาใจใส่ในทรัพยากรพร้อมทั้งบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ การเงิน การดำเนินการ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกชั้น^{๙๙}

๔) ครูอาจารย์เอาใจใส่สั่งสอนนักเรียน ให้พยายามดูหนังสือ แลหนังสือ อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ และท่องจำตำราวิชาการให้มากๆ^{๑๐๐}

๕) นักเรียนทุกรูปที่มาอยู่เรียนหนังสือเอาใจใส่เรียนหนังสือตามหลักสูตรนักเรียน สนามหลวง ด้วยความเพียรพยายาม อดทนต่อความลำบาก ขยันท่องหนังสือ ขยันอ่านหนังสือ ขยันเขียนหนังสือ ขยันทำแบบฝึกหัด เข้าเรียนตามเวลา ส่งการบ้านให้อาจารย์ดูเป็นต้น^{๑๐๑}

๖) ครู อาจารย์เอาใจใส่สอนนักเรียนด้วยความเสียสละ พยายามมอบวิชาความรู้ นักเรียนให้แก่ นักเรียนทุกรูปตามสติปัญญาความสามารถแต่ละบุคคล ให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดส่งครู อาจารย์ได้ตรวจสอบความถูกต้อง ให้นักเรียนสามารถสอบได้เป็นต้น^{๑๐๒}

๗) เจ้าสำนักเรียนเอาใจใส่นักเรียน บางครั้งท่านเดินไปตามนักเรียนด้วยตัวท่านเอง ไปเคาะประตู นิมนต์ให้มาเรียนหนังสือ เมื่อเจ้าสำนักเรียนมา นักเรียนก็กลัวจะโดนไล่ออกจากวัด จึงได้รีบลุกขึ้น แต่งตัวไปเข้าห้องเรียน เป็นอย่างนี้ประจำ^{๑๐๓}

๘) จุดแข็งการเรียนการสอน คือสำนักเรียนเอาใจใส่ให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ถือปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ลงทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ฟังการสวดปาฏิโมกข์ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันรับกฐินเป็นต้นให้ความพร้อมเพรียงกันประชุมและพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม^{๑๐๔}

๙) ผู้บริหารเอาใจใส่ให้ความสำคัญกับการประชุมโดยพร้อมเพรียงกันที่อุโบสถ ทุกวัน

^{๙๗} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๙๘} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๙๙} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (บุญสม ผลณาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

พระขึ้น ๑๔ คำ และวันพระขึ้น ๑๕ คำ นิมนต์ให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้สวดมนต์ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ฟังการสวดปาฏิโมกข์ ปฏิบัติสมณกรรมฐาน และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน นำโดยคณะครู อาจารย์ ผู้ที่มีความชำนาญมานำปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตามสมควรแก่เวลา^{๑๐๕}

๑๐) สำนักเรียนเอาใจใส่สนับสนุนครูอาจารย์มีโอกาสรับเป็นครูสอนหนังสือแก่นักเรียน เพื่อต้องการให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน จะได้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน แก่เจ้าสำนักเรียน แก่แม่กองธรรมสนามหลวงเป็นต้น^{๑๐๖}

๑๑) สำนักเรียนเป็นผู้รับภาระดูแลผลประโยชน์ในเรื่องการเรียนการสอนในสำนักเรียน คณะครูอาจารย์มีหน้าที่สอนหนังสือแก่นักเรียนด้วยความปรารถนาดีต่อนักเรียนทุกรูป ให้มีความอดทนในศึกษาเล่าเรียน ด้วยการให้ปฏิสันถาร ด้วยการให้อามิสบูชา และปฏิบัติบูชาเป็นต้น^{๑๐๗}

๑๒) สำนักเรียนเอาใจใส่ให้การสนับสนุนนักเรียนนำธรรมทุกชั้น ด้วยการให้กำลังใจนักเรียน คือ สามเณร และภิกษุทุกรูป ให้มีความอดทนต่อสู่การเรียนการสอน ด้วยความไม่ท้อถอยต่อปัญหาอุปสรรค ความยากลำบาก^{๑๐๘}

เมื่อพิจารณาจุดอ่อน (W=Weaknesses) ด้านจิตตะของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการเรียนการสอนด้านจิตตะในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) บุคคลผู้ที่บวชระยะสั้น ๗ วัน ๑๕ วัน ๑ เดือนเป็นต้น โดยผู้ปกครองสนับสนุนให้ลูกหลานบวชเรียนระยะสั้น เมื่อบวชแล้วก็ไม่มีจิตใจเกิดศรัทธาต่อการดำรงสมณะเพศ ไม่มีสมาธิเรียนพระธรรมคำสอนได้ ไม่สามารถท่องจำตำราเรียนได้ ยังติดเกาะอยู่ในกิเลสภพคุณจึงไม่สามารถดำรงสมณะเพศอยู่ได้นาน เมื่อลาสิกขาบทแล้วก็จะเป็นคนไม่ค่อยรู้เรื่องระเบียบแบบแผนการปฏิบัติ^{๑๐๙}

๒) สำนักเรียนได้ดำเนินการเรียนการสอนตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน คือ ส่งเสริมการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน แต่ก็ยังขาดงบประมาณส่วนหนึ่งมาดำเนินการเรียนการสอนให้ถูกต้องตามเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๑๑๐}

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวณฺโณ, เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติวณฺโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชัญยา อติฉนฺโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๓) เวลามีนักเรียนเข้ามาอยู่น้อย จึงไม่เพียงพอที่จะเปิดการเรียนการสอนได้ตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๑๑๑}

๔) นักเรียนไม่เอาใจใส่ในการอ่านหนังสือ เขียนหนังสือ และท่องจำตำราได้น้อย คือ ไม่ค่อยจะมีสมาธิในการเรียนการสอน จะต้องมีการบังคับ ชูเชิญ ลงโทษจึงจะได้ผล^{๑๑๒}

๕) นักเรียนทุกรูปที่มาอยู่เรียนหนังสือจะต้องพยายามเรียนหนังสือตามหลักสูตรนักเรียนสนามหลวง ต้องช่วยเหลือตนเอง ต้องบิณฑบาตเลี้ยงชีพทุกวัน ต้องช่วยออกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า รักษาความสะอาดห้อง ภูฏิสงฆ์ เก็บขยะทิ้ง และกิจอื่นๆ นักเรียนจะต้องทำด้วยตนเอง^{๑๑๓}

๖) ครู อาจารย์สอนนักเรียนด้วยความเสียสละ พยายามสอนวิชาความรู้ให้แก่ นักเรียนทุกรูป แต่นักเรียนไม่สามารถจะเรียนได้เพราะมีสติปัญญาความสามารถน้อย จึงทำแบบฝึกหัดส่งครู อาจารย์ แต่ก็ยังไม่สามารถอ่านออก เขียนได้ พูดเป็น คิดเป็น และสอบได้เป็นต้น^{๑๑๔}

๗) นักเรียนฉลาดแกมโกง คือ ไม่สนใจการเรียนการสอน ไม่เอาใจใส่การดูหนังสือ ไม่เอา กิจธุระคือดูคัมภีร์ แต่ชอบเล่นคอมพิวเตอร์ เล่นอินเทอร์เน็ต เล่นโทรศัพท์มือถือ^{๑๑๕}

๘) จุดอ่อนการเรียนการสอน คือ เจ้าสำนักเรียนให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ถือปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน เช่น ลงท้าวตริเข้า ท้าวตริเย็น ฟังการสวดปาฏิโมกข์ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันรับกฐินพระราชทานเป็นต้น ให้มีความพร้อมเพรียงกันประชุม และพร้อมเพรียงกัน เลิกประชุม ไม่มีการกดดันหรือบังคับบัญชาเข้มงวด^{๑๑๖}

๙) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการประชุมโดยพร้อมเพรียงกับคณะครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป แต่นักเรียนส่วนใหญ่ก็ไปตามเวลา พอเลิกประชุมแล้วก็ไม่ค่อยจะใส่ใจเรื่องการเรียนการสอนเท่าที่ควร ยังติดอยู่วัตถุนิยมเสียมากกว่า ปล่อยเวลาให้ตัวเองติดเกาะอยู่ในเรื่องไร้สาระมากกว่าเรียน^{๑๑๗}

๑๐) นักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนมัธยมโท นักเรียนเอก จะต้องมีความอดทนต่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง แต่ถ้าไม่มีใจสู้กับการเรียนการสอนก็จะเรียนไม่จบ คือ เรียนได้สัก

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท(จันทงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุญโญ) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

ระยะเวลาหนึ่งก็หยุดเรียน หรือไม่ก็ต้องสึกออกไป หรือไม่ก็ย้ายออกไปอยู่ที่อื่นๆ เพื่อไปศึกษาต่อทางโลกเป็นต้น^{๑๑๘}

๑๑) ครูอาจารย์มีความปรารถนาดี มีความหวังดีต่อนักเรียนทุกรูปให้มีโอกาสได้เรียนหนังสือ แต่นักเรียนน้อยรูปจะเป็นไปตามความหวังดีของครูอาจารย์ ส่วนมากนักเรียนจะไปตามเพื่อนตามพวก ตามสังคม ทุกวันนี้ นักเรียนจะติดอยู่ในวัตถุนิยม เป็นตัวส่งเสริมให้ตกอยู่ในวงจรอุบาทว์ คือจะติดอยู่ในกระแสโลกนิยม โลภอยากได้ ยากเด่น ยากดัง ยากมีชื่อเสียง เป็นเหตุปัจจัยให้ตัวเองหลงติดอยู่ในความประมาท ความบ้าอวดฉลาด ทำให้การเรียนการสอนเสื่อมคุณภาพลง^{๑๑๙}

๑๒) ครูอาจารย์ที่สอนหนังสือแก่สามเณร และภิกษุทุกรูปก็พยายามแนะนำให้มีชีวิตอดทนต่อการเรียนการสอน แต่ถ้านักเรียนไม่เอาใจใส่การเรียนหนังสือ ท่องจำตำรา อ่าน เขียน ฟัง สวดมนต์เป็นต้น^{๑๒๐}

เมื่อพิจารณาอูโอกาส (O=Opportunities) ด้านจิตตะของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงโอกาสของการเรียนการสอนด้านจิตตะในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) เจ้าสำนักเรียนและผู้ปกครองเอาใจใส่สนับสนุนให้มีลูกหลานบวชเรียน เมื่อบวชแล้วก็สามารถเรียนได้ ท่องจำตำราเรียนได้ ไม่ติดเกาะอยู่ในกิเลสตามคุณจึงสามารถดำรงอยู่สมณะเพศได้นาน เมื่อศึกษาจบแล้วก็จะเป็นครู อาจารย์ช่วยสอนนักเรียนรุ่นน้อง หรือไปรับภาระหน้าที่เป็นสังฆาธิการ^{๑๒๑}

๒) สำนักเรียนเอาใจใส่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ทุกปีการศึกษา ทั้งพระภิกษุและสามเณร^{๑๒๒}

๓) สำนักเรียนเอาใจใส่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกชั้น ได้เข้ามาอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรมตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ทางวัดมีทรัพยากรอยู่พร้อมทั้งบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ การเงิน การดำเนินการ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกชั้น^{๑๒๓}

๔) ครูอาจารย์เอาใจใส่สั่งสอนนักเรียน ให้พยายามดูหนังสือ อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเต็นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาลิโร), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

และห้องจำตำราวิชาการให้มากๆ^{๑๒๔}

๕) นักเรียนทุกรูปที่มาอยู่เรียนหนังสือเอาใจใส่เรียนหนังสือตามหลักสูตรนักเรียนสนามหลวง ด้วยความเพียรพยายาม อดทนต่อความลำบาก ขยันท่องหนังสือ ขยันอ่านหนังสือ ขยันเขียนหนังสือ ขยันทำแบบฝึกหัด เข้าเรียนตามเวลา ส่งการบ้านให้อาจารย์ดูเป็นต้น^{๑๒๕}

๖) ครู อาจารย์เอาใจใส่ให้มีตารางสอนนักเรียนตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน และให้นักเรียนทุกรูปทำแบบฝึกหัดส่งครู อาจารย์ เพื่อต้องการดูผลการเรียนการสอน ว่านักเรียนรูปนั้นสามารถอ่านออก เขียนได้ พูดเป็น คิดเป็น และสอบได้เป็นต้น^{๑๒๖}

๗) เจ้าสำนักเรียนเอาใจใส่นักเรียน บ้างครั้งท่านเดินไปตามนักเรียนด้วยตัวท่านเอง ไปเคาะประตู นิมนต์ให้มาเรียนหนังสือ^{๑๒๗}

๘) โอกาสการเรียนการสอน คือ เจ้าสำนักเรียนให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ถือบปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์^{๑๒๘}

๙) ผู้บริหารเอาใจใส่ให้ความสำคัญกับการประชุมโดยพร้อมเพรียงกันที่อุโบสถ ทุกวันพระขึ้น ๑๔ ค่ำ และวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ นิมนต์ให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้สวดมนต์ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น ฟังการสวดปาฏิโมกข์ ปฏิบัติสมถกรรมฐาน และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน นำโดยคณะครู อาจารย์ ผู้ที่มีความชำนาญมานำปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตามสมควรแก่เวลา^{๑๒๙}

๑๐) สำนักเรียนเอาใจใส่พยายามสนับสนุนครูอาจารย์ให้มีโอกาสรับเป็นครูสอนหนังสือแก่นักเรียน ตั้งแต่นักธรรมตรี ถึง นักธรรมเอก^{๑๓๐}

๑๑) สำนักเรียนเป็นผู้รับภาระดูแลผลประโยชน์ในเรื่องการเรียนการสอนในสำนักเรียน มีความปรารถนาดีต่อคณะครูอาจารย์มีหน้าที่สอนหนังสือแก่นักเรียนด้วยความเป็นครู^{๑๓๑}

๑๒) สำนักเรียนเอาใจใส่ให้การสนับสนุนนักเรียนนักธรรมทุกชั้น ด้วยการย้าเตือนให้เห็นประโยชน์การเรียนนักธรรม ให้แนวทางอนาคต ให้กำลังใจนักเรียน คือ สามเณร และภิกษุทุกรูปให้มี

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสสามพราน, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวีวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธีวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญู), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุฉนโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้านสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ความอดทนต่อสู่การเรียนการสอน ด้วยความไม่ท้อถอยต่อปัญหาอุปสรรค ความยากลำบาก^{๑๓๒}

เมื่อพิจารณาปัญหาอุปสรรค (T=Threats) ด้านจิตตะของเจ้าสำนักเรียน คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนด้านจิตตะในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่นครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) บุคคลผู้ที่เข้ามาบวชเรียนยังติดอยู่วัตถุนิยม ยังติดอยู่ลาภสักการะ ยังติดเกาะอยู่ในกิเลสตามคุณจึงไม่สามารถดำรงสมณะเพศอยู่ได้นาน^{๑๓๓}

๒) สำนักเรียนยังขาดงบประมาณมาดำเนินการเรียนการสอนให้ถูกต้องตามเกณฑ์^{๑๓๔}

๓) เวลานี้มีนักเรียนเข้ามาอยู่น้อย จึงไม่เพียงพอที่จะเปิดการเรียนการสอนได้ตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๑๓๕}

๔) นักเรียนไม่เอาใจใส่ดูหนังสือ อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ และท่องจำตำราได้น้อย คือไม่มีสมาธิในการเรียนการสอน จะต้องมีการบังคับ ชูเชิญ ลงโทษจึงจะได้ผล^{๑๓๖}

๕) นักเรียนทุกรูปต้องช่วยออกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์มือถือ รักษาความสะอาดห้อง ภูฏิสงฆ์ เก็บขยะทิ้ง และกิจอื่นๆ นักเรียนจะต้องทำด้วยตนเอง^{๑๓๗}

๖) นักเรียนไม่สนใจการเรียนการสอน ยังติดอยู่ในเรื่องโศคลาภ สักการะ กิจนิมนต์ การสวดมาติกาบังสุกุล ติดคอมพิวเตอร์เป็นต้น ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่มีความชัดเจน ปริมาณที่จะสอบได้น้อยลง^{๑๓๘}

๗) นักเรียนไม่สนใจการเรียนการสอน ไม่เอาใจใส่การดูหนังสือ ไม่เอาใจธุระคือดูคัมภีร์แต่ชอบเล่น เล่นคอมพิวเตอร์ เล่นอินเทอร์เน็ต เล่นโทรศัพท์มือถือเป็นต้น^{๑๓๙}

๘) ปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอน คือ เจ้าสำนักเรียนไม่มีการกดดันหรือบังคับบัญชา

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติลาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ขันยา อติฉินโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฑฺฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู่, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปณฺโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ขาดเมธิ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เข้มงวด ครู อาจารย์ และนักเรียน^{๑๔๐}

๙) นักเรียนส่วนใหญ่ก็ไปเรียนตามเวลา พอเลิกเรียนแล้วก็ไม่ค่อยจะใส่ใจเรื่องการเรียนรู้ การสอนเท่าที่ควร ยังติดอยู่กับวัตถุนิยมเสียมากกว่า ปล่อยเวลาให้ตัวเองติดเกาะอยู่ในเรื่องไร้สาระ มากกว่าเรียน^{๑๔๑}

๑๐) ถ้าไม่มีใจสู้กับการเรียนการสอนก็จะเรียนไม่จบ คือ เรียนได้สักระยะเวลาหนึ่งก็หยุดเรียน หรือไม่ก็ต้องสีกออกไป หรือไม่ก็ย้ายออกไปอยู่ที่อื่นๆ เพื่อไปศึกษาต่อทางโลกเป็นต้น^{๑๔๒}

๑๑) นักเรียนจำนวนน้อยทำตามความหวังดีของครูอาจารย์ ส่วนมากนักเรียนจะไปตามเพื่อน ตามพวก ตามสังคม ทุกวันนี้ นักเรียนจะติดอยู่ในวัตถุนิยม เป็นตัวส่งเสริมให้ตกอยู่ในวงจรอุบาทว์ คือ จะติดอยู่ในกระแสโลกนิยม โลภยากได้ ยากเด่น ยากดัง ยากมีชื่อเสียง เป็นเหตุปัจจัยให้ตัวเองหลงติดอยู่ในความประมาท ความบ่อดูฉลาด ทำให้การเรียนการสอนเสื่อมคุณภาพลงคือเรียนไม่จบ^{๑๔๓}

๑๒) ถ้านักเรียนไม่มีสมาธิเรียนหนังสือ ท่องจำตำรา อ่าน เขียนไม่ได้แล้ว ก็จะมีมนต์ให้กลับภูมิลำเนาเดิมคืออยู่ต่อไปก็ไม่มีประโยชน์^{๑๔๔}

สรุปได้ว่า จิตตะของเจ้าสำนักเรียน หมายถึงผู้บริหารตั้งจิตตะ เอาใจใส่จัดการการศึกษา พระปริยัติธรรมในสำนักเรียน ตั้งจิตปรารภนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน ผู้บริหารมีจิตปรารภนาดีต่อผู้อื่น ด้วยคิดทำสร้างสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ด้วยความเห็นชอบตามหลักปฏิบัติสืบต่อกันมา เมื่อพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค ด้านจิตตะของเจ้าสำนักเรียนมีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาจิตตะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า จิตตะของผู้บริหาร มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๓

ตารางที่ ๔.๓ สรุปจิตตะของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็งเจ้าสำนักเรียนเอาใจใส่การเรียนการสอนด้วยตนเอง เมื่อเจ้าสำนักเรียนมา นักเรียนก็กลัวจะโดนไล่ออกจากวัด จึงได้รับไปเข้าห้องเรียน

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาโต, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ติกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาต้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติวาโน, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๒	จุดแข็งเจ้าสำนักเรียนเอาใจใส่การเรียนการสอน คือ ให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ถือปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์
๓	จุดแข็งผู้บริหารเอาใจใส่กับการประชุมโดยพร้อมเพรียงกันเพื่อกำหนดวิธีการเรียน
๔	จุดอ่อนนักเรียนทุกชั้น ถ้าไม่มีใจสู้กับการเรียนการสอนก็จะเรียนไม่จบ คือ เรียนได้สักระยะเวลาหนึ่งก็หยุดเรียน หรือไม่ก็ต้องสึกออกไป
๕	จุดอ่อนนักเรียนไม่เอาใจใส่การเรียนจะไปตามเพื่อน ตามพวก ตามสังคม ทุกวันนี้ นักเรียนจะติดอยู่ในวัตถุนิยม เป็นตัวส่งเสริมให้ตกอยู่ในวงจรอุบาทว์ คือ จะติดอยู่ในกระแสโลกนิยม โลกยากได้ ยากเด่น ยากดัง ยากมีชื่อเสียง เป็นเหตุปัจจัยให้ตัวเองหลงติดอยู่ในความประมาท ความบ้าอวดฉลาด ทำให้การเรียนการสอนเสื่อมคุณภาพลงคือเรียนไม่จบ
๖	จุดอ่อนคือนักเรียนไม่เอาใจใส่ในการเรียนไม่มีสมาธิเรียนหนังสือ ท่องจำตำรา อ่าน เขียนเป็นต้น
๗	โอกาสเจ้าสำนักเรียนและผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังเอาใจใส่ให้มีลูกหลานบวชเรียน เมื่อบวชแล้วก็สามารถเรียนได้ ท่องจำตำราเรียนได้
๘	โอกาสสำนักเรียนเอาใจใส่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รักการศึกษาทุกชั้น ทุกปีการศึกษา
๙	โอกาสสำนักเรียนเปิดให้นักเรียนทุกชั้น ทางสำนักเรียนมีทรัพยากรอยู่พร้อมทั้งบุคลากร เช่น ครู อาจารย์ การเงินการดำเนินการเป็นต้น
๑๐	ปัญหาอุปสรรค คือ นักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียนการสอนต้องบังคับ ขู่เข็ญ ลงโทษจึงจะได้ผล
๑๑	ปัญหาอุปสรรค คือ นักเรียนทุกรูปต้องช่วยออกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า นักเรียนจะต้องทำด้วยตนเอง
๑๒	ปัญหาอุปสรรค คือ นักเรียนไม่สนใจการเรียนการสอน ยังติดอยู่ในลาภสักการะ กิจนิมนต์ การสวดมาติกาบังสุกุล ติดเกมส์ ติดคอมพิวเตอร์เป็นต้น ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่มีความชัดเจน

๔. วิมังสา

วิมังสาของเจ้าสำนักเรียน หมายถึงผู้บริหารได้ไตร่ตรอง การใช้สติปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญตรวจตราเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน บกพร่อง เมื่อพิจารณาจุดแข็ง (S=Strengths) ด้านวิมังสาของเจ้าสำนักเรียนในแต่ละสำนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งของการเรียนการสอนด้านวิมังสาของเจ้าสำนักเรียนในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) นักเรียนทุกชั้น เมื่อได้รับการเรียนการสอนจนสามารถสอบได้แล้ว ก็จะเป็นผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาต่อไปในอนาคต รู้หลักการ รู้แบบแผนประเพณี รู้จักบาปบุญ รู้คุณและโทษ รู้จักประโยชน์ตนและประโยชน์ของส่วนรวมเป็นต้น จะได้ช่วยกันรักษาดูแลวัดวาอารามต่อไป^{๑๔๕}

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๒) ครู อาจารย์ และนักเรียน จะให้มีการประชุมร่วมกันเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อจะได้เสนอแนวทางการเรียนการสอนตั่งแต่นักธรรมตรี ถึงนักธรรมเอก ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๑๔๖}

๓) สำนักเรียนเป็นสถานที่สัปปายะสำหรับนักเรียน มีการเปิดการเรียนการสอนตั่งแต่นักธรรมตรี ถึงนักธรรมเอก มีวิสัยทัศน์คือต้องการให้นักเรียนได้ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีพันธกิจคือดำเนินการตามกฎระเบียบ^{๑๔๗}

๔) นักเรียนที่ตั่งใจศึกษาเล่าเรียน เคารพกฎระเบียบ เคารพครูอาจารย์ ตรงต่อเวลา มีการประพฤติปฏิบัติเรียบร้อยเป็นต้น จะมีโอกาสสอบได้เกือบทุกปี^{๑๔๘}

๕) ในเรื่องการปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอน ก็เป็นเรื่องสำคัญต่อการเรียนการสอน คือ นักเรียนที่มีวิสัยทัศน์กว้างขวาง ก็จะมีผลประพฤติดี คือ ตั่งใจเรียนหนังสือ เคารพกฎระเบียบ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ ขยันทำวัตรเช้า วัตรเย็น และสนับสนุนกิจกรรมของวัด ก็จะเป็นที่รักของครูอาจารย์ และเพื่อนนักเรียน^{๑๔๙}

๖) ครู อาจารย์ ทุกรูปที่มีภาระหน้าที่ในการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบตามรายชั่วโมง ช่วยกันสอนตามตารางเรียนโดยจะมีการสับเปลี่ยนกันสอนอย่างไรก็ให้อยู่ที่การตกลงกันเอง คือให้สิทธิครู อาจารย์ได้จัดสรรเวลาสอนให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน และรายงานให้เจ้าสำนักทราบในที่ประชุมเมื่อถึงวาระการประชุมเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เชิงปฏิบัติต่อไป^{๑๕๐}

๗) เจ้าสำนักเรียน ได้รักษากฎระเบียบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ รู้หลักการ รู้หลักพระธรรมคำสั่งสอน แล้วได้มาทำหน้าที่เป็นครูอาจารย์สอนนักเรียนต่อไปในวันข้างหน้า ด้วยการแสดงบทบาทอย่างนัมนวล อย่างข่มงวด อย่างดุเดือดกับนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๑๕๑}

๘) กำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือภายในพรรษาที่มีการเรียนการสอน ให้ครูอาจารย์ทุกรูป เสนอความคิดเห็นในท่ามกลางสงฆ์ เมื่อที่ประชุมมีมติเสร็จแล้ว ก็ให้นำเสนอแผนการเรียนการสอน การกำหนดงบประมาณ การขอความอนุเคราะห์ กฎระเบียบการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานกับราชการเป็นต้น มากราบเรียนให้เจ้าสำนักเรียนได้พิจารณาถึงความเห็นชอบตามที่

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราชญ์, วัดเขานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เห็นสมควรต่อไป^{๑๕๒}

๙) เจ้าสำนักเรียนควรส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นแนวทางสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สำนักเรียนโดยการกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเรื่องการศึกษาขั้นธรรม โดยกำกับให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ดำเนินการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องตามหลักสูตรนักเรียนธรรมสนามหลวง โดยเน้นย้ำให้ครู อาจารย์ สอนนักเรียนให้มีวิชาความรู้ความสามารถสอบไล่ได้ตามกฎเกณฑ์ของวัด ตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง ด้วยการสร้างกลยุทธ์เชิงรับและเชิงรุก ด้วยการสนับสนุนอามิสบูชาและปฏิบัติบูชาให้แก่ครู อาจารย์ และนักเรียน อย่างมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นไปตามพันธกิจของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๑๕๓}

๑๐) เจ้าสำนักเรียน และอาจารย์ มีอุดมการณ์ทางวิชาชีพครูด้วยการตามสอน ตามช่วยเหลือ ตามแนะนำ ตามอบรม ตามดูแล ตามรักษา ตามควบคุมนักเรียนให้ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรธรรมสนามหลวงในเวลาปัจจุบันนี้ ไม่มีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น นอกจากต้องการให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ รู้หนังสือ ได้สอบ ได้รับปริญญาบัตรรับรองการศึกษา สร้างชื่อเสียงให้สำนักเรียน^{๑๕๔}

๑๑) แนวคิดของเจ้าสำนักเรียนและคณะครูอาจารย์ จะมองไปในผลการเรียนการสอนแต่ละปีว่า นักเรียนสอบได้มากตามเกณฑ์หรือไม่ วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนอยู่ครบหรือไม่ มีอะไรเกิดขึ้น ก็พยายามแก้ไขทำให้ดี คือ ให้มีการประชุมปรึกษากันเป็นการแสดงความเห็นได้ผลดีที่สุดในเวลา^{๑๕๕}

๑๒) นักเรียนทั้งสามเณร และภิกษุทุกรูป มีแนวทางการเรียนการสอนไม่เหมือนกัน คือ บางรูปชอบเรียน บางรูปไม่ชอบเรียน แต่เมื่อมาอยู่ที่นี่ก็ต้องเรียนตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๑๕๖}

เมื่อพิจารณาจุดอ่อน (W=Weaknesses) ด้านวิมังสาของเจ้าสำนักเรียน คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการเรียนการสอนด้านวิมังสาในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) นักเรียนทุกชั้นไม่มีความอดทนเพื่ออยู่ศึกษาพระธรรมคำสอนได้นาน เนื่องจากสาเหตุหลายประการเช่น อยากไปมีครอบครัว ความโลภ ความโกรธ ความหลงเข้าครอบงำจิตใจเป็น

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิษณฺญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวนฺโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตินฺยาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ต้น^{๑๕๗}

๒) สำหรับนักเรียนที่สอบตกหลายครั้งติดต่อกัน ๓ ปีขึ้นไป ก็จะให้พิจารณาตัวเอง^{๑๕๘}

๓) สำหรับนักเรียนมีวิสัยทัศน์ คือ ต้องการให้นักเรียนได้ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีพันธกิจคือดำเนินการตามกฎระเบียบ และนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง แต่ว่าหานักเรียนเข้ามาเรียนยากมาก^{๑๕๙}

๔) นักเรียนที่ไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่เคารพกฎระเบียบ ไม่เคารพครูอาจารย์ ไม่ตรงต่อเวลา มีการประพฤติปฏิบัติไม่เรียบร้อยเป็นต้น จะมีโอกาสสอบตกได้เกือบทุกปี^{๑๖๐}

๕) ในเรื่องการปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอน ก็เป็นเรื่องสำคัญต่อการเรียนการสอน คือ นักเรียนที่มีวิสัยทัศน์กว้างขวาง ก็จะมีผลประพจน์ที่ดี คือ ตั้งใจเรียนหนังสือ แต่อยู่ได้ไม่นาน เพราะยังติดอยู่ในกิเลสภพ^{๑๖๑}

๖) ครู อาจารย์ ทุกรูปที่มีภาระหน้าที่ในการเรียนการสอนตามที่ตนรับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือทำหน้าที่หย่อนยาน ขาดสอนบ่อยครั้ง ไม่ช่วยกันสอนตามตารางเรียน มีการสับเปลี่ยนกันสอนไม่เป็นเวลา ไม่มีการตกลงบทเรียนที่แน่นอน คือครู อาจารย์ไม่ได้จัดสรรเวลาสอนให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน และไม่รายงานให้เจ้าสำนักทราบในที่ประชุมเมื่อถึงวาระการประชุม^{๑๖๒}

๗) เมื่อนักเรียนได้เรียนหนังสือ รู้หลักการ รู้หลักพระธรรมคำสั่งสอนแล้ว แต่สมาคมอยู่กับกลุ่มคนไม่ดี คิดไม่ดี ทำไม่ดี ประพจน์ไม่ดี พูดจาไม่ดี ไม่สงเคราะห์กัน ไม่นับถือกัน ไม่เคารพกัน ไม่สนใจกัน ไม่ช่วยเหลือกัน ก็เป็นเหตุให้เสื่อมศรัทธา เสื่อมศีลธรรม เสื่อมคุณภาพ เสื่อมลาภยศ เสื่อมพรรคพวก เสื่อมตระกูลรุ่นชาติเป็นต้น เพราะการเลือกคบคนไม่ดีในวงจรชีวิต^{๑๖๓}

๘) จุดอ่อนการเรียนการสอน คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนภายในพรรษาเท่านั้น นอกจากนั้นดำเนินการไปกฎเกณฑ์ของสำนักเรียนไม่มีการติดตามผลการประเมินผลการเรียนการสอนว่าจะเป็นอย่างไร ก็แล้วแต่คณะครู อาจารย์จะดำเนินการ^{๑๖๔}

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฑฺฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปณฺโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้ต้นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๙) นักเรียนส่วนใหญ่ก็จะแสดงความคิดเห็นเข้าข้างตัวเองมากกว่าส่วนรวม คือ ให้แสดงความเห็นที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเท่านั้น เรื่องอื่นๆ ที่ไม่ดีก็ให้ปิดไว้คือไม่ควรจะพูด^{๑๖๕}

๑๐) ถึงแม้ว่า อาจารย์ประจำชั้นเรียน จะมีอุดมการณ์ทางวิชาชีพด้วยความเป็นครูของนักเรียน เช่น ตามสอน ตามช่วยเหลือ ตามแนะนำ ตามอบรม ตามดูแล ตามรักษา ตามควบคุม นักเรียนให้ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรธรรมสนามหลวง แต่นักเรียนก็ไม่ค่อยจะมีความสนใจการเรียนหนังสือ การดูหนังสือ การทบทวนหนังสือ การทำแบบฝึกหัด^{๑๖๖}

๑๑) นักเรียนจะมองว่า ปฏิบัติการความร่วมมือของเจ้าสำนักเรียน และคณะครูอาจารย์ ได้ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์แก่นักเรียน แก่สำนักเรียนมากน้อยอย่างไร วิชาการที่สอนไปนั้น ถูกต้องหรือไม่อย่างไร แต่ถ้าครูอาจารย์ไม่สำรวจ มีความสนิทสนมกับนักเรียนมากเกินไป ก็จะเป็นจุดอ่อนให้นักเรียนไม่มีความยำเกรงต่อครูอาจารย์ ข้อนี้ที่สำคัญที่ครูอาจารย์ควรจะคำนึงถึง^{๑๖๗}

๑๒) นักเรียนทั้งสามเณร และภิกษุทุกรูป มีแนวทางการเรียนการสอนไม่เหมือนกันคือ บางรูปไม่ชอบเรียนนิกกรรม ก็จะไม่สนใจในการท่องจำตำรา ไม่สนใจเขียนหนังสือ ดูหนังสือเป็นต้น เปื่อการเรียนการสอน เกิดความท้อแท้ใจ ขี้เกียจกลับหนีการเรียนการสอน กลายเป็นตัวปัญหาในหมู่นักเรียนด้วยกัน^{๑๖๘}

เมื่อพิจารณาดูโอกาส (O=Opportunities) ด้านวิมังสาของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงโอกาสของการเรียนการสอนด้านวิมังสาในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) สำนักเรียนเปิดให้โอกาสนักเรียนทุกชั้นเพื่อดำเนินการเรียนการสอนให้บุคลากรได้รู้หลักการ รู้แบบแผนประเพณี รู้จักบาปบุญ รู้คุณและโทษ รู้จักประโยชน์ตนและประโยชน์ของส่วนรวมเป็นต้น จะได้ช่วยกันรักษาดูแลวัดวาอารามต่อไป^{๑๖๙}

๒) ครู อาจารย์ และนักเรียน จะเปิดโอกาสให้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อจะได้เสนอแนวทางการเรียนการสอนตั่งแต่นักธรรมตรี ถึงนักธรรมเอก ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๑๗๐}

๓) สำนักเรียนตั้งอยู่ตรงกลางใจเมือง เป็นสถานที่สัปปายะสำหรับนักเรียน มีการเปิดการ

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวณฺโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิคุชเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตินาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาลิโร), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติโนโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

เรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาถึงมัธยมศึกษา มีวิสัยทัศน์คือต้องการให้นักเรียนได้ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ดำเนินการตามกฎระเบียบของสำนักเรียน

๔) นักเรียนที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เคารพกฎระเบียบ เคารพครูอาจารย์ ตรงต่อเวลา มีการประพฤติปฏิบัติเรียบร้อยเป็นต้น จะมีโอกาสสอบได้เกือบทุกปี^{๑๗๑}

๕) การปรับปรุงแนวทางการเรียนการสอน ก็เป็นเรื่องสำคัญต่อการเรียนการสอน คือ นักเรียนที่มีวิสัยทัศน์กว้างขวาง ก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ ตั้งใจเรียนหนังสือ ตั้งใจท่องหนังสือ เคารพกฎระเบียบ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ ขยันทำวัตรเช้า วัตรเย็น และสนับสนุนกิจกรรมของวัด ก็จะเป็นที่รักของครูอาจารย์ และเพื่อนนักเรียน^{๑๗๒}

๖) เจ้าสำนักเรียนเปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ในการเรียนการสอนได้อิสระตามตารางเรียนที่กำหนด และสามารถปรับเปลี่ยนตารางเรียนได้ตามความเหมาะสม คือ ให้ครู อาจารย์ที่สอนแต่ละชั้น ตกผลกับนักเรียนว่าจะเข้าเรียนเวลาไหน เข้า สาย เย็น หรือค่ำ ก็แล้วแต่ครู อาจารย์ และนักเรียนจะได้ตกลงกันในการเรียนการสอนให้ถูกต้องตามความจำเป็นและความพร้อมของทั้งสองฝ่าย ถ้ามีความคิดเห็นแตกต่างกันก็ให้แสดงเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจดำเนินการต่อไป กรณีครู อาจารย์ และนักเรียนมีความแตกต่างกันมากไม่สามารถจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ก็ให้มีการเปลี่ยนแปลงครู อาจารย์ให้มาสอนแทนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อไป^{๑๗๓}

๗) เจ้าสำนักเรียน ได้รักษากฎระเบียบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ รู้หลักการ รู้หลักพระธรรมคำสั่งสอน แล้วได้มาทำหน้าที่เป็นครูอาจารย์สอนนักเรียนต่อไปในวันข้างหน้า ด้วยการแสดงบทบาทอย่างมีมโนล อย่างเข้มงวด อย่างดุเดือดกับนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๑๗๔}

๘) เจ้าสำนักเรียนกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือภายในพรรษาที่มีการเรียนการสอน กำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูป เสนอความคิดเห็นในท่ามกลางสงฆ์ เมื่อที่ประชุมมีมติเสร็จแล้ว ก็ให้นำเสนอแผนการเรียนการสอน การกำหนดงบประมาณ การขอความอนุเคราะห์ กฎระเบียบการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานกับราชการเป็นต้น มากราบเรียนให้เจ้าสำนักเรียนได้พิจารณาถึงความเห็นชอบตามที่เห็นสมควรต่อไป^{๑๗๕}

๙) สำนักเรียนจะส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นแนวทางสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สำนักเรียนโดยการกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเรื่อง

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสสามพราน, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (บุญสม ผลณาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

การศึกษานักธรรม โดยกำกับให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ดำเนินการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องตามหลักสูตรนักธรรมสนามหลวง โดยเน้นย้ำให้ครู อาจารย์ สอนนักเรียนให้มีวิชาความรู้ความสามารถสอบไล่ได้ตามกฎเกณฑ์ของวัด ตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง ด้วยการสร้างกลยุทธ์เชิงรับและเชิงรุก ด้วยการสนับสนุนอามิสบูชาและปฏิบัติบูชาให้แก่ครู อาจารย์ และนักเรียน อย่างมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นไปตามพันธกิจของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๑๗๖}

๑๐) เจ้าสำนักเรียน และอาจารย์ มีอุดมการณ์ทางวิชาชีพครูด้วยการตามสอน ตามช่วยเหลือ ตามแนะนำ ตามอบรม ตามดูแล ตามรักษา ตามควบคุมนักเรียนให้ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรนักธรรมสนามหลวงในเวลาปัจจุบันนี้ ไม่มีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น นอกจากต้องการให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ รู้หนังสือ ได้สอบ ได้รับปริญญาบัตรรับรองการศึกษา สร้างชื่อเสียงให้สำนักเรียน^{๑๗๗}

๑๑) แนวคิดของเจ้าสำนักเรียนและคณะครูอาจารย์ จะมองไปในผลการเรียนการสอนแต่ละปีว่า นักเรียนสอบได้มากตามเกณฑ์หรือไม่ วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนอยู่ครบหรือไม่ มีอะไรเกิดขึ้น ก็พยายามแก้ไขทำให้ดี คือ ให้มีการประชุมปรึกษากันเป็นการแสดงความเห็นได้ผลดีที่สุดในเวลา^{๑๗๘}

๑๒) นักเรียนทั้งสามเณร และภิกษุทุกรูป มีแนวทางการเรียนการสอนไม่เหมือนกัน คือ บางรูปชอบเรียน บางรูปไม่ชอบเรียน แต่เมื่อมาอยู่ที่นี้ก็ต้องเรียนนักธรรมตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๑๗๙}

เมื่อพิจารณาอุปสรรคอุปสรรค (T=Threats) ด้านวิมิงสาของเจ้าสำนักเรียน คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงอุปสรรคของการเรียนการสอนด้านวิมิงสาในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) นักเรียนทุกชั้นไม่มีความอดทนเพื่ออยู่ศึกษาพระธรรมคำสอนได้นาน เนื่องจากสาเหตุหลายประการเช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลงเข้าครอบงำจิตใจเป็นต้น^{๑๘๐}

๒) สำหรับนักเรียนที่สอบตกหลายครั้งติดต่อกัน ๓ ปีขึ้นไป ก็จะทำให้พิจารณาตัวเอง^{๑๘๑}

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตินาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

- ๓) สำนักเรียนไม่มีนักเรียนเข้ามาสมัครเรียนต่อ คือ นักเรียนได้ลดจำนวนลงเรื่อย ๆ^{๑๘๒}
- ๔) นักเรียนที่ไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่เคารพกฎระเบียบ ไม่เคารพครูอาจารย์ ไม่ตรงต่อเวลา มีการประพฤติปฏิบัติไม่เรียบร้อยเป็นต้น จะมีโอกาสสอบตกได้เกือบทุกปี^{๑๘๓}
- ๕) นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ ไม่ตั้งใจท่องหนังสือ จะอยู่ไม่นานเพราะยังติดอยู่ในกิเลสกำคุณ^{๑๘๔}
- ๖) ครู อาจารย์ที่มีภาระหน้าที่ในการเรียนการสอนตามที่ตนรับผิดชอบ ไม่ได้ทำหน้าที่สอน หย่อนยาน ขาดสอนบ่อยครั้งเป็นต้น^{๑๘๕}
- ๗) เมื่อนักเรียนสมาคมอยู่กับกลุ่มคนไม่ดี คิดไม่ดี ประพฤติไม่ดี พูดจาไม่ดี ไม่สงเคราะห์กัน ไม่นับถือกัน ไม่เคารพกัน ไม่สนใจกัน ไม่ช่วยเหลือกัน ก็เป็นเหตุให้เสื่อมศรัทธา^{๑๘๖}
- ๘) สำนักเรียนดำเนินการไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน ไม่มีการติดตามผล^{๑๘๗}
- ๙) นักเรียนแสดงความคิดเห็นเข้าข้างตัวเองมากกว่าส่วนรวม คือ แสดงความเห็นที่ไม่ดีออกมา ปิดบังเรื่องบางอย่างไว้^{๑๘๘}
- ๑๐) นักเรียนก็ไม่ค่อยจะเปิดใจรับ หรือมีความสนใจเรียนหนังสือ การดูหนังสือ การทบทวนหนังสือ การทำแบบฝึกหัดเป็นต้น^{๑๘๙}
- ๑๑) ถ้าครูอาจารย์ไม่สำรวจ มีความสนิทสนมกับนักเรียนมากเกินไป ก็จะเป็นอุปสรรคให้นักเรียนไม่มีความยำเกรงต่อครูอาจารย์^{๑๙๐}
- ๑๒) นักเรียนที่ไม่ชอบเรียน ก็จะไม่มีความสามารถในการท่องจำตำรา ไม่สนใจหนังสือ เบื่อการเรียนการสอน เกิดความลึ้งเลสงสัย ท่อแท้ใจ เกียจคร้าน ชอบหลับนอนทั้งวัน ชอบหลบหนีการเรียน

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญฺโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุญฺโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวณฺโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

การสอน กลายเป็นตัวปัญหาในหมู่นักเรียนด้วยกัน^{๑๙๑}

สรุปได้ว่า วิม้งสาของเจ้าสำนักเรียน หมายถึงผู้บริหารได้ไตร่ตรอง การใช้สติปัญญา พิจารณามันใคร่ครวญตรวจตราเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน บกพร่อง หรือข้อข้องใจเป็นต้น ในกิจที่ทำ ผู้บริหารมีความคิดเห็นชอบร่วมกัน มีข้อตกลงร่วมกันในที่ประชุมสงฆ์ ด้วยหลักการสำคัญ ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนานารูปแบบ ด้วยการมีฉันทะเสมอกันประกอบด้วยเหตุผล เมื่อพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคด้านวิม้งสาของผู้บริหารในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากการศึกษาวิม้งสาผู้บริหาร และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า วิม้งสาของผู้บริหาร มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ สรุปวิม้งสาของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็ง สำนักเรียนต้องการให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ รู้หนังสือ สอบได้ รับปริญญาบัตร สร้างชื่อเสียงให้สำนักเรียนเป็นต้น
๒	จุดแข็ง แนวคิดสำนักเรียนคือนักเรียนสอบได้มากตามเกณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนมีอยู่ครบ มีการแก้ไข มีการประชุมปรึกษาเป็นต้น
๓	จุดแข็ง นักเรียนมีแนวทางการเรียนการสอนแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่ชอบเรียน ก็จะพยายามศึกษาตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๔	จุดอ่อน นักเรียนทุกชั้นประโยคไม่มีความอดทนเพื่ออยู่ศึกษาพระธรรมคำสอนได้นาน มาจากสาเหตุเช่น ความต้องการเสพกาม ความโลภ ความโกรธ ความหลงเข้าครอบงำจิตใจเป็นต้น
๕	จุดอ่อน สำหรับนักเรียนที่สอบตกหลายครั้งติดต่อกัน ๓ ปีขึ้นไป ก็จะทำให้พิจารณาตัวเอง
๖	จุดอ่อน สำนักเรียนมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ แต่ไม่สอดคล้องกับความประสงค์ของนักเรียน
๗	โอกาส สำนักเรียนได้รักษากฎระเบียบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ รู้หลักการ รู้หลักพระธรรมคำสั่งสอน
๘	โอกาส สำนักเรียนกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือภายในพรรษาที่มีการเรียนการสอน กำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูป เสนอความคิดเห็นในท่ามกลางสงฆ์
๙	โอกาส สำนักเรียนจะส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นแนวทางสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สำนักเรียน โดยการกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเรื่องการศึกษานักธรรม
๑๐	ปัญหาอุปสรรคนักเรียนที่ไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่เคารพกฎระเบียบ ไม่เคารพอาจารย์เป็นต้น
๑๑	ปัญหาอุปสรรคนักเรียนไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ ไม่ตั้งใจท่องหนังสือ จะอยู่ไม่นานเพราะยังติดอยู่ในกิเลสกำมคุณ

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑๒	ปัญหาอุปสรรค ครู อาจารย์ที่มีภาระหน้าที่ในการเรียนการสอนตามที่ตนรับผิดชอบ ไม่ได้ทำหน้าที่สอน หย่อนยาน ขาดสอนบ่อยครั้งเป็นต้น

๔.๑.๒ การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม

เจ้าสำนักเรียน เป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ด้วยปัจจัยนำเข้าไปมีการบริหารบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเป็นต้น สำหรับกระบวนการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การอำนวยการ และการควบคุมเป็นต้น นอกจากนั้น ปัจจัยนำออก คือ ผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินการเป็นต้น เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแบบบูรณาการเชิงลึกด้วยการกำหนดถึงการพัฒนารูปแบบ เช่น ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการอำนวยการ และด้านการควบคุมเป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางที่เหมาะสมเพื่อการบูรณาการหรือการประยุกต์ใช้กับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในปัจจุบันให้ความชัดเจนขึ้น มีรายละเอียดตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การพัฒนารูปแบบด้านการวางแผน

การวางแผนบุคคล ผู้บริหารควรพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะสามารถกำหนดการวางแผนได้ตามความต้องการ เมื่อพิจารณาถึงจุดแข็ง (S=Strengths) ของคณะอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียน จะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งในการวางแผนบุคคลในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) เจ้าสำนักจะเป็นผู้ดำเนินการการวางแผนบุคคล โดยมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอมติความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์^{๑๙๒}

๒) จุดแข็งการวางแผนบุคคล คือ เจ้าสำนัก คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีการประชุมร่วมกัน เพื่อจะได้กำหนดแนวทางการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรี ถึงนักธรรมเอก^{๑๙๓}

๓) สำนักเรียนมีวิสัยทัศน์ คือ ต้องการให้นักเรียนได้ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีพันธกิจคือดำเนินการตามกฎระเบียบของสำนักเรียนและนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง เช่น เจ้าสำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษาให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษา กฎระเบียบของสำนักเรียน อาจารย์เสนอแต่งตั้งคณะครู มีกฎเกณฑ์ของวัดให้นักเรียนทุกรูปต้องเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ของสำนักเรียนเป็นต้น^{๑๙๔}

^{๑๙๒} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙๓} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๙๔} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๔) เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้อาจารย์สอนเป็นผู้ดูแลรักษากฎระเบียบของสำนักเรียน อาจารย์จะมอบหมายภาระหน้าที่ให้แก่คณะครูอาจารย์ดูแลรักษากฎระเบียบของสำนักเรียน และครูอาจารย์จะมอบหมายให้นักเรียนแต่ละชั้นดูแลรับผิดชอบ^{๑๙๕}

๕) ในเรื่องการวางแผนบุคคล ทางเจ้าสำนักเรียนจะเรียกประชุมคณะครูอาจารย์ มาประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อกำหนดวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับปริมาณครูอาจารย์ และนักเรียนในสำนักเรียน^{๑๙๖}

๖) จุดแข็งการวางแผนบุคคล คือ ทางสำนักเรียนจะดำเนินการตามที่แม่กองธรรมให้แนวทางปฏิบัติ ทำตามกฎหมายของสำนักเรียน คือ ครู อาจารย์ และนักเรียนมีจำนวนไม่มาก ไม่น้อย อยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนบุคคลอยู่ที่เจ้าสำนักเรียนจะได้มีกลยุทธ์ดำเนินการให้มีความเหมาะสมกับจำนวนบุคคลคือครู อาจารย์ และนักเรียน ตลอดถึงผู้ให้ความอุปถัมภ์สำนักเรียนเป็นต้น^{๑๙๗}

๗) เจ้าสำนักเรียนดำเนินการเอง และมอบหมายให้อาจารย์ดูแลสำนักเรียน ดูแลคณะครู และดูแลนักเรียน ตามที่ได้รับมอบหมายให้ เมื่อเหตุการณ์ไม่ปกติก็ให้รายงานเหตุการณ์นั้นๆ ให้ทราบตามลำดับขั้นตอน^{๑๙๘}

๘) จุดแข็งการวางแผนบุคคลของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูปมีส่วนร่วมในการวางแผนบุคคลภายในสำนักเรียน นอกจากนั้น ก็ให้อาจารย์ดำเนินการไปกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน เช่น นักธรรมตรีให้มีครู อาจารย์ได้ชั้นละ ๒ รูปร่วมมือกันทำหน้าที่สอนนักเรียน^{๑๙๙}

๙) จุดแข็งการวางแผนบุคคลของสำนักเรียน คือ ต้องการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้รับความสะดวกสบายเช่น กำหนดให้มีคณะครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียน มีทีมงานในการเรียนการสอนตามกฎหมายภายในสำนักเรียน มีกฎระเบียบที่ดีงาม และทุกคนปฏิบัติตามได้^{๒๐๐}

๑๐) เจ้าสำนักเรียน ได้มอบหมายให้คณะครู อาจารย์ดูแลและรับผิดชอบนักเรียนในสำนักเรียนทั้งหมด เมื่อมีอะไรจะขอความอนุเคราะห์ก็ให้อาจารย์ทำหนังสือมาเสนอได้ และกำหนดให้

^{๑๙๕} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺตโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจฺจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๑๙๗} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสสามพราน, วัดเขานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (บุญสม ผลดาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิฑฺฒณฺญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจตยานุกุล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

มีการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อจะได้รับทราบเรื่องราวต่างๆ โดยการแจ้งให้ทราบในที่ประชุมสงฆ์^{๒๐๑}

๑๑) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนบุคคล เช่น ครู อาจารย์ ให้มีหน้าที่สอนนักเรียนตามชั้น คือตั้งแต่นักธรรมตรี ถึงนักธรรมเอก ส่วนนักเรียนจะมีหน้าที่เรียนหนังสือกับครูอาจารย์ที่มาสอน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดูแลงานภายในสำนักเรียนเป็นต้น^{๒๐๒}

๑๒) เจ้าสำนักเรียนและคณะครูอาจารย์ จะเป็นผู้กำหนดตัวบุคคล เพื่อให้มาทำหน้าที่การเรียนการสอนตามชั้นต่างๆ^{๒๐๓}

เมื่อพิจารณาจุดอ่อน (W=Weaknesses) ในการวางแผนบุคคลของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนในการวางแผนบุคคลในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จุดอ่อนการวางแผนบุคคล คือ เจ้าสำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ ส่วนจะดำเนินการได้ผลมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับคณะครู อาจารย์ ผู้ดำเนินการเรียนการสอนตามแผนการพัฒนาของสำนักเรียน ตามปกติแล้วก็ปฏิบัติตามธรรมเนียมที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา^{๒๐๔}

๒) จุดอ่อนการวางแผนบุคคลคือ สำหรับนักเรียนที่สอบตกหลายครั้งติดต่อกัน ๓ ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะย้ายไปอยู่ที่วัดอื่น^{๒๐๕}

๓) จุดอ่อนคือไม่มีนักเรียน นักเรียนที่มีอยู่ก็ไม่สนใจการเรียนการสอน^{๒๐๖}

๔) จะมีการเปลี่ยนแปลงงานของครูอาจารย์ไปเรื่อยๆ เพื่อให้ทุกรูปได้มีส่วนได้ส่วนเสียและมีส่วนร่วมในการทำงาน^{๒๐๗}

๕) ผลการประชุมไม่มีอะไรมากมาย นอกจากจะพูดคุยกันไปตามเรื่องราวเท่านั้น ไม่ค่อย

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิग्ฆเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐๕} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนฺโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐๖} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐๗} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

จะมีสาระสำคัญ^{๒๐๘}

๖) การวางแผนบุคคลจึงทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ยังต้องมีการปรับปรุงพัฒนาเปลี่ยนแปลง ตลอดถึงกระบวนการเรียนการสอนให้มีความชัดเจนกว้างเดิม^{๒๐๙}

๗) นักเรียน จะต้องบิณฑบาตตอนเช้าเลี้ยงชีพด้วยตนเอง เข้าเรียนหนังสือตามเวลา สวดมนต์ไหว้พระ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น กวาดอาวาสเสนาสະ ดูแลรักษาภูมิสงฆ์ เก็บกวาดขยะหน้าห้องของตนเองให้สะอาด ดูแลสุขภาพของตนให้ดี และดูแลบริวารของตนให้ดีเป็นต้น^{๒๑๐}

๘) จุดอ่อนการวางแผนบุคคล คือ สำนักเรียนกำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูป สอนนักเรียนตั้งแต่นักธรรมตรี ถึงนักธรรมเอก แต่ผลงานที่ได้รับมาน้อยมากคือนักเรียนสอบได้น้อย^{๒๑๑}

๙) จุดอ่อนการวางแผนบุคคล คือ นักเรียนไม่ประพฤติปฏิบัติตามกฎกติกา ไม่ทำตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๒๑๒}

๑๐) การเปลี่ยนแปลงเป็นไปเพื่อต้องการให้บุคลากรทุกรูปได้มีส่วนได้ ส่วนเสีย และมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนในสำนักเรียน^{๒๑๓}

๑๑) จุดอ่อน คือ ไม่มีเทคนิคการสอนหนังสือ ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน จุดอ่อนของนักเรียนคือไม่มีความรักที่จะเรียนหนังสือกับครูอาจารย์ที่มาสอน เพราะไม่ชอบการสอนของครูอาจารย์ จุดอ่อนของเจ้าหน้าที่คือไม่ดูแลงานที่ตนเองรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา มาทำงานสาย ไม่มีสมาธิในการทำงานในสำนักเรียนเป็นต้น^{๒๑๔}

๑๒) สำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดตัวบุคคล ถ้ามีใครสักรูปหนึ่งออกไป หรือสึกไปก็ไม่มีครูมาสอนหนังสือ ทำให้การเรียนการสอนหยุดชั่วคราว เกิดผลเสียแก่นักเรียน^{๒๑๕}

เมื่อพิจารณาโอกาส (O=Opportunities) ในการวางแผนบุคคลในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงโอกาสของการวางแผนบุคคลในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการ

^{๒๐๘} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๐๙} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคณปณฺโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขานุการจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๑๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) โอกาสการวางแผนบุคคล คือ ทางเจ้าสำนักเรียนได้มอบหมายภาระหน้าที่ให้คณะครูอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอมติความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ เพื่อจะได้ดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป^{๒๑๖}

๒) โอกาสการวางแผนบุคคลคือ คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ก็จะให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อจะได้กำหนดแนวทางการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก นักเรียนก็ให้ครู อาจารย์ตามห้องเรียนได้ว่ากล่าวสั่งสอนตามชั้นเรียน สำหรับนักเรียนที่สอบตก ๓ ปีขึ้นไป ก็จะทำให้พิจารณาตัวเอง หรือนิมนต์ให้ย้ายไปอยู่ที่วัดอื่นเป็นต้น^{๒๑๗}

๓) สำนักเรียนมีวิสัยทัศน์ คือ ต้องการให้นักเรียนได้ศึกษาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีพันธกิจคือดำเนินการตามกฎระเบียบของสำนักเรียนและนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง เช่น เจ้าสำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษาให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษากฎระเบียบของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะเสนอแต่งตั้งคณะครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ มีกฎเกณฑ์ของวัดให้นักเรียนทุกรูปต้องเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ของสำนักเรียนเป็นต้น^{๒๑๘}

๔) เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษากฎระเบียบของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะมอบหมายภาระหน้าที่ให้แก่คณะครูอาจารย์ดูแลรักษากฎระเบียบของสำนักเรียน และครูอาจารย์จะมอบหมายให้นักเรียนแต่ละชั้นดูแลรับผิดชอบ^{๒๑๙}

๕) ในเรื่องการวางแผนบุคคล ทางเจ้าสำนักเรียนจะเรียกประชุมคณะครูอาจารย์ มาประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อกำหนดวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับปริมาณครูอาจารย์ และนักเรียนในสำนักเรียน^{๒๒๐}

๖) โอกาสการวางแผนบุคคล คือ ทางสำนักเรียนได้ดำเนินการเปิดเรียนนักธรรม ตามที่แม่กองธรรมสนามหลวงให้แนวทางปฏิบัติ ทำตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน โดยมีบุคลากรสำคัญคือ ครู อาจารย์ และนักเรียน ปัจจุบันนี้สำนักเรียน มีจำนวนนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โอกาสการวางแผนบุคคลเพื่อการเรียนการสอนอยู่ที่เจ้าสำนัก และเจ้าสำนักเรียนเป็นผู้วางแผนบริหารดำเนินการให้มีความเหมาะสมกับจำนวนบุคคล คือ ครู อาจารย์ และนักเรียน ตลอดถึงญาติโยมผู้ให้ความอุปถัมภ์งบประมาณ มูลนิธิการศึกษา และมูลนิธิอื่นๆ ก็ให้การสงเคราะห์อนุเคราะห์สนับสนุน

^{๒๑๖} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑๗} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๑๘} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๑๙} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๒๐} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นต้น^{๒๒๑}

๗) เจ้าสำนักเรียนจะดำเนินการเอง และมอบหมายให้คณะครูอาจารย์ดูแลนักเรียนตามที่ได้รับมอบหมายให้ เมื่อเหตุการณ์ไม่ปกติก็ให้รายงานเหตุการณ์นั้นๆ ให้ทราบตามลำดับชั้นตอน^{๒๒๒}

๘) โอกาสการวางแผนบุคคล คือ สำนักเรียนกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายใน โดยกำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูปมีส่วนร่วมในการวางแผนบุคคลภายในสำนักเรียน นอกจากนั้น ก็ให้อาจารย์ดำเนินการไปกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน เช่น นักธรรมตรีให้มีครูอาจารย์ได้ชั้นละ ๒ รูปร่วมมือกันทำหน้าที่สอนนักเรียน^{๒๒๓}

๙) การวางแผนบุคคล คือ ต้องการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้รับความสะดวกสบาย เช่น กำหนดให้มีคณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีทีมงานในการเรียนการสอนตามกฎกติกาภายในสำนักเรียน มีกฎระเบียบที่ดีงาม และทุกคนปฏิบัติตามได้^{๒๒๔}

๑๐) เจ้าสำนักเรียน ได้มอบหมายให้คณะครู อาจารย์ ดูแลรับผิดชอบนักเรียนในสำนักเรียนทั้งหมด เมื่อมีอะไรจะขอความอนุเคราะห์ก็ให้อาจารย์ทำหนังสือมาเสนอได้ และกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อจะได้รับทราบเรื่องราวต่างๆ โดยการแจ้งให้ทราบในที่ประชุมสงฆ์^{๒๒๕}

๑๑) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนบุคคล เช่น ครู อาจารย์ ให้มีหน้าที่สอนนักเรียนตามชั้นต่างๆ คือตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก ส่วนนักเรียนจะมีหน้าที่เรียนหนังสือกับครูอาจารย์ที่มาสอน ส่วนเจ้าหน้าที่ก็มีหน้าที่ดูแลงานภายในสำนักเรียนเป็นต้น^{๒๒๖}

๑๒) สำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดตัวบุคคล เพื่อให้มาทำหน้าที่การเรียนการสอนตามชั้นต่างๆ^{๒๒๗}

เมื่อพิจารณาปัญหาอุปสรรค (T=Threats) ในการวางแผนบุคคลในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคในการวางแผนบุคคลในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

^{๒๒๑} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนารักษ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราน, วัดเดชาบุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๒๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๒๓} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๒๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๒๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล (บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๒๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๒๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาเต็นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๑) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนบุคคล คือ อาจารย์จะเป็นผู้ดำเนินการแทนเจ้าสำนักเรียน การดำเนินการได้ผลมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับคณะครู อาจารย์ ผู้ดำเนินการเรียนการสอนตามแผนการพัฒนาของสำนักเรียน ตามปกติแล้วก็ปฏิบัติตามธรรมเนียมที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา^{๒๒๘}

๒) สำหรับนักเรียนที่สอบตกหลายครั้งติดต่อกัน ๓ ปีขึ้นไป ให้ย้ายไปอยู่ที่อื่น^{๒๒๙}

๓) สำนักเรียนไม่มีนักเรียนมาเพิ่ม นักเรียนที่มีอยู่ก็ไม่สนใจการเรียนการสอน^{๒๓๐}

๔) การเปลี่ยนแปลงงานของครูอาจารย์ตามชั้นต่างๆไปเรื่อยๆ เพื่อให้ทุกรูปได้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีส่วนร่วมในการทำงาน^{๒๓๑}

๕) วาระการประชุมปรึกษา มีผลการประชุมไม่มีสาระสำคัญ นอกจากจะพูดคุยกันไปตามเรื่องราวเท่านั้น ไม่ค่อยจะมีหลักการที่น่าติดตามผล^{๒๓๒}

๖) การเรียนการสอนมีจำนวนนักเรียนที่สอบได้อยู่ในเกณฑ์น้อย สำนักเรียนมีความพยายามแก้ไขปัญหาอุปสรรคการวางแผนบุคคลให้มีความเหมาะสมกับจำนวนบุคคล คือ ครู อาจารย์ และนักเรียน แต่ก็ไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร ทุกวันนี้ก็พยายามอยู่ แต่ผลที่ได้รับก็คงเหมือนเดิม^{๒๓๓}

๗) นักเรียน จะต้องบิณฑบาตตอนเช้าเลี้ยงชีพด้วยตนเอง เข้าเรียนหนังสือตามเวลา สวดมนต์ไหว้พระ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น กวาดอาวาสเสนาสะ ดูแลรักษากุฏิสงฆ์ เก็บกวาดขยะหน้าห้องของตนเองให้สะอาด ดูแลสุขภาพของตนให้ดี และดูแลบริวารของตนให้ดีเป็นต้น^{๒๓๔}

๘) สำนักเรียนกำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูปสอนนักเรียนตั้งแต่ต้นกัณฐกจร จนถึงกัณฐกจรเอก แต่ผลงานที่ได้รับมาน้อยมากคือนักเรียนสอบได้^{๒๓๕}

๙) นักเรียนไม่ประพฤติปฏิบัติตามกฎกติกา ไม่รักษาวินัยตามกฎระเบียบ^{๒๓๖}

๑๐) การเปลี่ยนแปลงครู อาจารย์ แต่ละชั้น เป็นไปเพื่อต้องการให้บุคลากรทุกรูปได้มี

^{๒๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตินาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๒๙} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชั้นยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๐} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๑} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๒} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๓} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๕} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจตยานุกุล (รุ่ง กตปุณโย) เลขานุการจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

ส่วนได้ ส่วนเสีย และมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนในสำนักเรียน^{๒๓๗}

๑๑) การวางแผนบุคคลไปตามเรื่องราวไม่มีการประเมินผล ปัญหาของครู อาจารย์ คือ มีหน้าที่สอนนักเรียนตามชั้นต่างๆ แต่ไม่มีเทคนิคการสอน ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ปัญหาของนักเรียนคือไม่มีความรักที่จะเรียนหนังสือกับครูอาจารย์ที่มาสอน เพราะไม่ชอบการสอนของครู อาจารย์ ปัญหาของเจ้าหน้าที่คือไม่ดูแลงานที่ตนเองรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา มาทำงานสาย ไม่มีสมาธิในการทำงานในสำนักเรียนเป็นต้น^{๒๓๘}

๑๒) สำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดตัวบุคคล ถ้ามีใครสักคนหนึ่งออกไป หรือสีกไปก็ให้โอกาสแก่รูปที่เหลือน้อยมาทำงานต่อ เพื่อให้มาทำหน้าที่การเรียนการสอนตามชั้นต่างๆ^{๒๓๙}

สรุปได้ว่า การวางแผนบุคคล ผู้บริหารควรพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะสามารถกำหนดการวางแผนได้ตามความต้องการ เมื่อพิจารณาถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคในการวางแผนบุคคลของคณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียน จะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากการจัดการศึกษาการวางแผนบุคคล และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การวางแผนบุคคล มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ สรุปการวางแผนบุคคล

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็งการวางแผนบุคคล มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในก่อน แล้วก็ขอมติความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์
๒	จุดแข็งการวางแผนบุคคล มีการมอบหมายให้ครู อาจารย์ตามห้องเรียนได้กล่าวสั่งสอนตามชั้นเรียน
๓	จุดแข็งการวางแผนบุคคล มีการกำกับดูแลรักษากฎระเบียบ เสนอแต่งตั้งคณะครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ
๔	จุดอ่อนการวางแผนบุคคล (Man) มีการเปลี่ยนแปลงก็มีส่วนดี แต่ก็มีส่วนเสียทำให้เสียความสามัคคีในหมู่คณะได้
๕	จุดอ่อนการวางแผนบุคคล ผลการประชุมไม่ได้ผล เป็นการพูดคุยตามเรื่องราวเท่านั้น ไม่มีสาระสำคัญในการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม
๖	จุดอ่อนการวางแผนบุคคล คือทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้นยังไม่มีมีการปรับปรุงพัฒนาเปลี่ยนแปลง

^{๒๓๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๓๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
	รูปแบบที่ดีได้
๗	โอกาสการวางแผนบุคคล สำนักเรียนจะมอบหมายให้คณะครูอาจารย์ ดูแลนักเรียน ตามที่ได้มอบหมาย
๘	โอกาสการวางแผนบุคคล สำนักเรียนกำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูปมีส่วนร่วมในการวางแผนในสำนักเรียน นอกจากนั้น ก็ให้อาจารย์ดำเนินการไปกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน
๙	โอกาสการวางแผนบุคคล คือต้องการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ได้รับความสะดวกสบาย
๑๐	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนบุคคล คือการเปลี่ยนแปลงครู อาจารย์ก็มีส่วนทำให้แตกความสามัคคีในหมู่คณะโดยทางอ้อม
๑๑	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนบุคคล ครู อาจารย์ไม่มีเทคนิคการสอน ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน ปัญหาของนักเรียนคือไม่มีความรักที่จะเรียนหนังสือกับครูอาจารย์ที่มาสอน เพราะไม่ชอบอาจารย์ ปัญหาของเจ้าหน้าที่คือไม่ดูแลงานที่ตนเองรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา มาทำงานสายเป็นต้น
๑๒	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนบุคคล สำนักเรียนขาดครู อาจารย์ และบุคลากร

การวางแผนการเงิน ผู้บริหารจะพิจารณากฎเกณฑ์การจัดสรรการเงินในสำนักเรียนให้แก่ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ให้เกิดความสมดุล คือ มีความยืดหยุ่น เป็นการส่งเสริมรายได้ส่วนหนึ่งให้แก่ครูอาจารย์ ถึงไม่มาก ไม่น้อย แต่ก็เป็แรงจูงใจได้อย่างดี เมื่อพิจารณาจุดแข็ง (S=Strengths) ในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียนของ คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จุดแข็งการวางแผนการเงิน คือ เจ้าสำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ จัดทำเงินงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่องานศาสนศึกษา เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสำนักเรียน^{๒๔๐}

๒) การวางแผนการเงิน คือ รายรับได้จากการบริจาคทำบุญทั่วไป และผู้มีจิตศรัทธามาทำบุญที่สำนักเรียน รายจ่ายได้แก่ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า หนังสือเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น^{๒๔๑}

๓) การวางแผนการเงินของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษา

^{๒๔๐} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๔๑} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

ให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษาภาวะเรียบร้อยและดูแลการเงินของสำนักเรียน อาจารย์จะพิจารณา คำนิตยภัตรแก่คณะครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ^{๒๔๒}

๔) จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดแผนการเงินเพื่อนำมาบริหารสำนักเรียน โดยอาจารย์จะจัดทำงบประมาณสำนักเรียนส่วนหนึ่งเสนอต่อเจ้าสำนักเรียน เมื่อเจ้าสำนักเรียนได้รับทราบแล้ว ก็จะพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงจะได้อนุมัติงบประมาณที่เหมาะสม ให้ดำเนินการต่อไป คือทำตามขั้นตอน และถูกต้องตามระเบียบของสำนักเรียน^{๒๔๓}

๕) สำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลการเงินโดยตรง ส่วนคณะครูอาจารย์ ก็นิมนต์เป็นผู้ให้การสนับสนุนงานการเรียนการสอน โดยคณะครูอาจารย์ตามชั้นเรียนแต่ละชั้น จะได้รับค่านิตยภัตรเท่าเทียมกันทุกชั้น^{๒๔๔}

๖) จุดแข็งการวางแผนการเงิน คือ เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำกับดูแลการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น คำนิตยภัตรประจำเดือน จัดกิจนิมนต์ประจำวัน จัดชุดให้ลงสวดพระอภิธรรม สวดมตีกาบังสุกุล เป็นต้น เงินที่ได้รับบริจาคทำบุญที่ญาติโยมผู้มีจิตศรัทธานำถวายให้แก่วัด เช่น ทำบุญถวายสังฆทาน เป็นต้น เงินที่ได้รับจากค่าบำรุงศาลาบำเพ็ญกุศล เมรุมาปนสถาน ลานจอดรถ อาคารจอดรถ บำรุงค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ ค่าเก็บขยะ เป็นต้น เพื่อนำมาบริหารการศึกษาให้แก่สำนักเรียน^{๒๔๕}

๗) รายได้ของเจ้าสำนักเรียน มาจากการเก็บค่าเช่าศาลาสวดศพ เมรุมาปนสถาน ลานจอดรถ อาคารจอดรถ ผู้รับบริจาค ผู้มีจิตศรัทธามาทำบุญอุทิศให้ และการบรรจุอุฐี เป็นต้น รายได้ของคณะครูอาจารย์ มาจากการทำหน้าที่สอน บรรยาย การเทศน์ การสวดมนต์ การรับสังฆทาน การสวดสะเดาเคราะห์ การรับนิมนต์ไปร่วมงาน และการปฏิโมกษ์ เป็นต้น ส่วนรายได้ของนักเรียนมาจากการบิณฑบาต การสวดมนต์ฉันเช้า การสวดมนต์ฉันเพล การสวดมตีกาบังสุกุล และการสวดอภิธรรม เป็นต้น^{๒๔๖}

๘) จุดแข็งการวางแผนการเงินของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนการเงินให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกรูป ได้รับเงินงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน^{๒๔๗}

๙) การวางแผนการเงินของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้อาจารย์เป็น

^{๒๔๒} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๔๓} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินตติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๔๔} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๔๕} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาบุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๔๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลธำณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๔๗} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

ตัวแทนในการดำเนินการ เมื่อมีการขอเสนองบประมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน เช่น จ่ายให้บุคลากรคือครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่ารักษาพยาบาล ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นต้น และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของสำนักเรียนเป็นสำคัญ^{๒๔๘}

๑๐) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลเรื่องการเงินเพื่ออุดหนุนให้แก่คณะครู อาจารย์ ที่ได้รับมอบหมายให้สอนนักเรียนแต่ละชั้น สำหรับเงินอุดหนุนแก่ครูอาจารย์ที่สอน ก็จะถวายให้ทุกรูปทุกชั้น มีกำหนดเท่ากันหมด^{๒๔๙}

๑๑) ในเรื่องการเงินนั้นเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผน ส่วนครู อาจารย์ จะมีหน้าที่ในการเรียนการสอน ตั้งแต่ขั้นกรรมวิธีจนถึงขั้นกรรมเอก จะได้รับค่านิตยภัตรตอบแทน สำหรับนักเรียนก็มีหน้าที่ในเรื่องการเรียน การอ่าน การเขียน การทำแบบฝึกหัด การสอบเป็นต้น ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในเรื่องการดูแลสำนักงาน ดูแลวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน ดูแลความสะอาดเป็นต้น^{๒๕๐}

๑๒) สำนักเรียนจะเป็นผู้หาเงินทุนและกำหนดการเงินในสำนักเรียน โดยหาจากรายได้ทางวัด เช่น รับสังฆทาน รับจากตู้บริจาค จากการจัดกิจกรรมต่างๆเป็นต้น^{๒๕๑}

เมื่อพิจารณาจุดอ่อน (W=Weaknesses) ในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จุดอ่อนการวางแผนการเงิน คือ ตามปกติแล้วก็ปฏิบัติตามธรรมเนียมที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา ไม่มีกาพัฒนารูปแบบเด่นชัดเท่าที่ควร^{๒๕๒}

๒) จุดอ่อนการวางแผนการเงิน คือ รายรับได้จากการบริจาคทำบุญทั่วไป ไม่เพียงพอกับความต้องการของสำนักเรียน รายจ่ายได้แก่ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า หนังสือเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และค่านิตยภัตรแก่คณะครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่เป็นต้น มีปริมาณมากขึ้น จึงติดขัดในเรื่องการเงิน^{๒๕๓}

๓) การวางแผนการเงินของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษา

^{๒๔๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๔๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๒} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตฺตฺวาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๓} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ขันยา อติณฺโฑ), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษาภาวะเรียบร้อยและดูแลการเงินของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะพิจารณา คำนิตยภัตรแก่คณะครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ ครู อาจารย์ที่ได้รับค่านิตยภัตรมานั้นไม่เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายรายวันในสังคมปัจจุบันนี้เพราะค่าครองชีพสูงขึ้น^{๒๕๔}

๔) เงินงบประมาณของสำนักเรียนที่เบิกจ่ายค่านิตยภัตรให้แก่ครูอาจารย์สอนตามแต่ละ ชั้นนั้น มีจำนวนไม่มาก คือ ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในเวลาปัจจุบันนี้ แต่ครูอาจารย์ผู้สอนนักเรียน ทำงานด้วยความเสียสละจริงๆ^{๒๕๕}

๕) คณะครูอาจารย์ตามชั้นต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนค่านิตยภัตรจากสำนักเรียนเท่า เทียมกันทุกชั้น แต่รายรับคือค่านิตยภัตรนั้น ไม่เพียงพอกับค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าน้ำชา กาแฟ โอวัลตินเป็น ต้น แต่ช่วยเป็นภาระการเรียนการสอนด้วยความเสียสละจริงๆ^{๒๕๖}

๖) จุดอ่อนการวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลการเงินที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน ส่วนครู อาจารย์ และนักเรียน ไม่สามารถมีส่วนในการดำเนินการจึงไม่รู้ถึงแผนการ เงินที่ชัดเจนได้^{๒๕๗}

๗) ตามปกติแล้วรายได้สำนักเรียนจะมาจากการเก็บค่าเช่าเป็นต้น มีเงินไม่เพียงพอ กับรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสำนักเรียนอยู่แล้ว รายได้ของคณะครูอาจารย์จะมาจาก การทำหน้าที่เป็นต้น มีเงินไม่เพียงพอกับรายจ่ายเหมือนกัน ส่วนรายได้ของนักเรียนจะมาจากการ บินฑบาทเป็นต้น มีเงินไม่เพียงพอกับรายจ่ายเหมือนกัน^{๒๕๘}

๘) จุดอ่อนการวางแผนการเงินของสำนักเรียน คือ สำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือ การเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนการเงินให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกรูป แต่เงินงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนมีอยู่จำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ^{๒๕๙}

๙) การวางแผนการเงินของสำนักเรียน คือ เมื่อมีการของบประมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง ที่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ และรอการอนุมัติ จากเจ้าสำนักเรียน ตามขั้นตอน^{๒๖๐}

^{๒๕๔} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๕} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๖} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวัง ตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๗} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๘} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกะตัน สำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๙} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจตยานุกุล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

๑๐) ในเรื่องการเงินเพื่ออุดหนุนให้แก่คณะครู อาจารย์ สำนักเรียนจะถวายให้ทุกรูป ทุกชั้น มีกำหนดเท่ากันหมด ถ้าพูดไปแล้วก็ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในเวลาปัจจุบันนี้ แต่ครูอาจารย์ที่สอนหนังสือได้ทำหน้าที่ด้วยความเสียสละ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม^{๒๖๑}

๑๑) จุดอ่อนในเรื่องการเงินนั้น สำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมด^{๒๖๒}

๑๒) เจ้าสำนักจะเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่านิตยภัตรภัตแก่ครูอาจารย์ที่สอนอยู่ตามลำดับชั้น^{๒๖๓}

เมื่อพิจารณาโอกาส (O=Opportunities) ในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงโอกาสในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) โอกาสการวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอมติความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ จัดทำเงินงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่องานศาสนศึกษา เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ค่านิตยภัตรของคณะครู อาจารย์ผู้สอน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสำนักเรียน^{๒๖๔}

๒) การวางแผนการเงิน คือ รายรับได้จากการบริจาคทำบุญทั่วไป และผู้มีจิตศรัทธาทำบุญที่สำนักเรียน รายจ่ายได้แก่ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า หนังสือเรียน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และค่านิตยภัตรแก่คณะครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่เป็นต้น^{๒๖๕}

๓) การวางแผนการเงิน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษาให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษาภาวะเรียบร้อยและดูแลการเงินของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะพิจารณาค่านิตยภัตรแก่คณะครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ ตามปกติ ค่านิตยภัตรของครู อาจารย์จะได้รับเท่าเทียมกันทุกเดือนที่เปิดการเรียนการสอน^{๒๖๖}

๔) สำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดแผนการเงินเพื่อนำมาบริหารสำนักเรียน โดยครูอาจารย์จะจัดทำงบประมาณสำนักเรียนส่วนหนึ่งเสนอต่อเจ้าสำนักเรียน เมื่อเจ้าสำนักเรียนได้รับทราบแล้ว ก็จะพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงจะได้อนุมัติงบประมาณที่เหมาะสม ให้ดำเนินการต่อ คือทำตาม

^{๒๖๑} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล (บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกวียนสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖๔} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖๕} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๖๖} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ขั้นตอน และถูกต้องตามระเบียบของสำนักเรียน^{๒๖๗}

๕) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลการเงินของสำนักเรียนโดยตรง ส่วนคณะครูอาจารย์ ก็นิมนต์เป็นผู้ให้การสนับสนุนงานการเรียนการสอน โดยคณะครูอาจารย์ตามชั้นเรียนแต่ละชั้น จะได้รับค่านิตยภัตรประจำเดือนเท่าเทียมกันทุกชั้น^{๒๖๘}

๖) โอกาสการวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ค่านิตยภัตรประจำเดือน จัดกิจนิมนต์ประจำวัน จัดชุดให้ลงสวดพระอภิธรรม สวดมตีกาบังสุกุล เป็นต้น เงินที่ได้รับบริจาคทำบุญที่ญาติโยมผู้มีจิตศรัทธานำถวายให้แก่วัด เช่น ทำบุญถวายสังฆทาน ทำบุญไถ่ชีวิตโค กระบือ ปลอยนกปล่อยปลา ทำบุญโรงศพ เป็นต้น เงินที่ได้รับจากค่าบำรุงศาลาบำเพ็ญกุศล เมรุฌาปนสถาน ลานจอดรถ อาคารจอดรถ บำรุงค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ห้องน้ำสาธารณะ ค่าเก็บขยะ เป็นต้น นำเงินที่ได้รับบริจาคทำบุญมาบริหารการศึกษาให้แก่ครูอาจารย์ และนักเรียนตามที่ประชุมเสนอมาเพื่อให้โอกาสการศึกษาในสำนักเรียน^{๒๖๙}

๗) รายได้ของเจ้าสำนักเรียน มาจากการเก็บค่าเช่าศาลาสวดศพ เมรุฌาปนสถาน ลานจอดรถ อาคารจอดรถ ผู้รับบริจาค ผู้มีจิตศรัทธามาทำบุญอุทิศให้ และการบรจจุฐิเป็นต้น รายได้ของคณะครูอาจารย์ มาจากการทำหน้าที่สอน บรรยาย การเทศน์ การสวดมนต์ การรับสังฆทาน การสวดเสเดาเคราะห์ การรับนิมนต์ไปร่วมงาน และการปฏิโมกษ์ เป็นต้น ส่วนรายได้ของนักเรียนมาจากการบิณฑบาต การสวดมนต์ฉันเช้า การสวดมนต์ฉันเพล การสวดมตีกาบังสุกุล และการสวดอภิธรรม เป็นต้น^{๒๗๐}

๘) โอกาสการวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนการเงินให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกรูป ตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก ได้รับเงินงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน^{๒๗๑}

๙) การวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนมอบหมายให้อาจารย์เป็นตัวแทนในการดำเนินการ เมื่อมีการของบประมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน เช่น จ่ายให้บุคลากรคือครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่ารถ ค่ารักษาพยาบาล ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อ

^{๒๖๗} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๖๘} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทณเจติยวรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๖๙} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๐} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลณาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๑} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

ประโยชน์ของสำนักเรียนเป็นสำคัญ^{๒๗๒}

๑๐) สำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลเรื่องการเงินเพื่ออุดหนุนให้แก่คณะครู อาจารย์ ที่ได้รับมอบหมายให้สอนนักเรียนแต่ละชั้น สำหรับเงินอุดหนุนแก่ครูอาจารย์ที่สอน ก็จะถวายให้ทุกรูปทุกชั้น มีกำหนดเท่ากันหมด^{๒๗๓}

๑๑) สำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนไปตามขั้นตอนในสำนักเรียน^{๒๗๔}

๑๒) สำนักเรียนจะเป็นผู้หาเงินทุนและกำหนดการเงิน โดยจะหาจากรายได้ทางวัด เช่น รับสังฆทาน รับจากตู้บริจาค จากการจัดกิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน และการจัดผ้าป่าสามัคคี เป็นต้น^{๒๗๕}

เมื่อพิจารณาปัญหาอุปสรรค (T=Threats) ในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการวางแผนการพัฒนา ตามปกติแล้วก็ปฏิบัติตามธรรมเนียมที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา ไม่มีประสิทธิภาพ^{๒๗๖}

๒) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการเงิน คือ รายรับไม่แน่นอน และขาดเงินทุนสำรอง^{๒๗๗}

๓) การวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนดูแลการเงิน คำนวณกำไรแก่คณะครู อาจารย์ ผู้สอนตามชั้นต่างๆ มีเงินไม่เพียงพอในการดำเนินการ^{๒๗๘}

๔) เงินงบประมาณของสำนักเรียนที่เบิกจ่ายค่านิตยภัตรให้แก่ครูอาจารย์สอนตามแต่ละชั้นนั้น มีจำนวนน้อยมาก คือ แต่ครูอาจารย์ผู้สอนนักเรียนทำงานด้วยความเสียสละจริงๆ^{๒๗๙}

^{๒๗๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจตยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๗๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจตยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิग्ฆเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตุ้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตฺติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๗} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนฺโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๘} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตฺโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๗๙} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณฺโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๕) คณะครูอาจารย์ตามชั้นต่างๆ จะได้รับการสนับสนุนค่านิตยภัตรจากสำนักเรียนทุกเดือนเท่าเทียมกันทุกชั้น แต่รายรับคือค่านิตยภัตรนั้น ไม่เพียงพอกับค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าน้ำชา กาแฟ โอวัลตินเป็นต้น แต่ช่วยเป็นภาระการเรียนการสอนด้วยความเสียสละจริงๆ^{๒๘๐}

๖) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ส่วนครู อาจารย์ และนักเรียน ไม่สามารถมีส่วนในการดำเนินการจึงไม่รู้ถึงแผนการเงินที่ชัดเจนได้^{๒๘๑}

๗) คือตามปกติแล้วรายได้ของเจ้าสำนักเรียนจะมาจากการเก็บค่าเช่าเป็นต้น มีเงินไม่เพียงพอจ่ายที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสำนักเรียนอยู่แล้ว รายได้ของคณะครูอาจารย์จะมาจากการทำหน้าที่เป็นต้น มีเงินไม่เพียงพอจ่ายเหมือนกัน ส่วนรายได้ของนักเรียนจะมาจากการบิณฑบาตเป็นต้น มีเงินไม่เพียงพอจ่ายเหมือนกัน^{๒๘๒}

๘) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการเงิน คือ สำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือการวางแผนการเงินให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกชั้น แต่เงินงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนมีอยู่จำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ^{๒๘๓}

๙) การวางแผนการเงิน คือ เงินงบประมาณของสำนักเรียนมีจำนวนจำกัด จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ และรออนุมัติจากเจ้าสำนักเรียน ตามขั้นตอน^{๒๘๔}

๑๐) การเงินอุดหนุนให้แก่คณะครู อาจารย์ สำนักเรียนจะถวายให้ทุกชั้น มีจำนวนจำกัด^{๒๘๕}

๑๑) การเงินของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมด ครู อาจารย์ จะไม่มีโอกาสทราบตัวเลขที่ชัดเจน^{๒๘๖}

๑๒) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่านิตยภัตรแก่ครูอาจารย์ที่สอนอยู่ตามลำดับชั้น สำนักเรียนจะถวายให้ตามหน้าที่ผู้รับผิดชอบ^{๒๘๗}

^{๒๘๐} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘๑} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคณปณโด, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘๒} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘๓} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโด) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๘๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

สรุปได้ว่า การวางแผนการเงิน เจ้าสำนักเรียนจะพิจารณาภูมิกณฑ์การจัดสรรการเงินในสำนักเรียนให้แก่ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ให้เกิดความสมดุล มีความยืดหยุ่น เป็นการส่งเสริมรายได้ส่วนหนึ่งให้แก่ครูอาจารย์ ถึงไม่มาก ไม่น้อย แต่ก็เป็แรงจูงใจได้อย่างดี เมื่อพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคในการวางแผนการเงินในแต่ละสำนักเรียนของ คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากการศึกษาการวางแผนการเงิน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การวางแผนการเงิน มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๖

ตารางที่ ๔.๖ สรุปการวางแผนการเงิน

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็งการวางแผนการเงิน สำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดแผนการเงินเพื่อนำมาบริหารสำนักเรียน โดยอาจารย์จะจัดทำงบประมาณสำนักเรียนส่วนหนึ่งเสนอต่อเจ้าสำนักเรียน
๒	จุดแข็งการวางแผนการเงิน สำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลการเงิน ส่วนคณะครูอาจารย์เป็นผู้ให้การสนับสนุนงานการเรียนการสอน
๓	จุดแข็งการวางแผนการเงิน สำนักเรียนเป็นผู้กำกับดูแลการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ค่านิตยภัตรประจำเดือนเป็นต้น
๔	จุดอ่อนการวางแผนการเงิน การเงินอุดหนุนให้แก่คณะครู อาจารย์ มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในเวลาปัจจุบันนี้
๕	จุดอ่อนการวางแผนการเงิน สำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมดโดยไม่มีการพัฒนารูปแบบที่ชัดเจน
๖	จุดอ่อนการวางแผนการเงิน สำนักเรียนจะเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่านิตยภัตรแก่ครูอาจารย์ที่สอนอยู่ตามลำดับชั้น ตามความเหมาะสมไม่มีการพัฒนารูปแบบที่แน่นอน
๗	โอกาสการวางแผนการเงิน สำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในก่อน แล้วก็ขอมติความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ จัดทำเงินงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่องานศาสนศึกษา
๘	โอกาสการวางแผนการเงิน รายรับได้จากการบริจาคทำบุญทั่วไป และผู้มีจิตศรัทธามาทำบุญที่สำนักเรียนเป็นต้น
๙	โอกาสการวางแผนการเงิน สำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษาให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษากฎระเบียบและดูแลการเงินของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะพิจารณาค่านิตยภัตรแก่คณะครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ
๑๐	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการเงิน ตามปกติแล้วรายได้ของสำนักเรียนจะมาจากรายได้ของวัด การเก็บค่าเช่าเป็นต้น การเงินไม่เพียงพอกับรายจ่ายภายในสำนักเรียน
๑๑	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการเงิน สำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือการให้การสนับสนุนเงินแก่ครู อาจารย์ทุกชั้น แต่งบประมาณมีอยู่จำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ
๑๒	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการเงิน งบประมาณในสำนักเรียนมีจำนวนจำกัด จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ และรอการอนุมัติจากเจ้าสำนักเรียน ตามขั้นตอน

การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารจะพิจารณาถึงการกำหนดหน้าที่ให้คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับเป็นภาระคือมีบทบาททำงานเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินการ เมื่อพิจารณาจุดแข็ง (S=Strengths) ในการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จุดแข็งการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกัน ภายในเท่านั้น แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจกดาช กระจกดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดีและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตามปกติแล้วก็ปฏิบัติตามธรรมเนียมที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา^{๒๘๘}

๒) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจกดาช กระจกดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่^{๒๘๙}

๓) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษาให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษาอุปกรณ์และดูแลการเงินของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษาอีกทอดหนึ่ง เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจกดาช กระจกดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่^{๒๙๐}

๔) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำหนดการวางแผนกับคณะครูอาจารย์ จะมีเวลาบางช่วง เจ้าสำนักเรียนจะดูแลรักษาบำรุง ซ่อมแซม บูรณปฏิสังขรณ์ด้วยตนเอง ต่อมาจึงจะมอบหมายงานให้คณะครูอาจารย์ดูแลรักษาบำรุง ซ่อมแซม บูรณปฏิสังขรณ์ต่อ^{๒๙๑}

๕) ส่วนวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เวลาปัจจุบันนี้ มีอยู่พร้อมสมบูรณ์^{๒๙๒}

^{๒๘๘} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๘๙} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๙๐} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๙๑} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๙๒} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

๖) จุดแข็งการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำกับดูแลวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน ชั้นเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน เครื่องกระจายเสียง ลำโพง กระดานเขียน กระดาษเขียนปัญหา น้ำดื่ม กาแฟ โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำชา ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้าและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสำนักเรียน โดยมอบหมายให้เลขานุการสำนักเรียน เป็นผู้ดูแลดูแล เปิดและปิดตามตารางเวลา^{๒๙๓}

๗) เจ้าสำนักเรียนจะดูแลโดยภาพรวม คือ ดูแลเกือบทั้งวัด คณะครูอาจารย์จะดูแลเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเฉพาะในห้องของตนเอง^{๒๙๔}

๘) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกรูป ตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ชั้นเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน เครื่องกระจายเสียง ลำโพง กระดานเขียน กระดาษเขียนปัญหา น้ำดื่ม กาแฟ โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำชา ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้าและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^{๒๙๕}

๙) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนและอาจารย์จะเป็นกำกับดูแลรักษา เมื่อมีความจำเป็นจะซื้อเพิ่มก็ซื้อ เมื่อมีความจำเป็นต้องซ่อมแซมก็ซ่อมแซมตามความเหมาะสม^{๒๙๖}

๑๐) เจ้าสำนักเรียนและอาจารย์ จะวางแผนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนทั้งหมด ส่วนนักเรียนนั้น จะเป็นผู้รับการคำสั่งการ รอให้การสนับสนุนทุกเรื่องที่อาจารย์ได้สั่งมา^{๒๙๗}

๑๑) ด้านวัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนนั้นเจ้าสำนักเรียนและอาจารย์ จะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมดในสำนักเรียน แต่จะมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสำนักเรียนได้ดูแลรับผิดชอบภายในสำนักเรียน^{๒๙๘}

๑๒) เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้ครูอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการแทนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน^{๒๙๙}

^{๒๙๓} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราน, วัดเขานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๙๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภินันท์ (บุญสม ผลนาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๙๕} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิชฌณู), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๙๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๒๙๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๙๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๙๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เมื่อพิจารณาจุดอ่อน (W=Weaknesses) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จุดอ่อนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ ครูอาจารย์จะเป็นผู้ดำเนินการแทนเจ้าสำนักเรียน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดีและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่วนจะดำเนินการได้ผลมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับคณะครู อาจารย์ ผู้ดำเนินการเรียนการสอนของสำนักเรียน^{๓๐๐}

๒) จุดอ่อนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ แต่ไม่ได้รับการดูแลรักษาให้คงอยู่ถาวรได้นานเพราะขาดความรับผิดชอบ เสียบ้าง ตกหักบ้าง หายสาบสูญเป็นต้น^{๓๐๑}

๓) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักจะมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษาอีกทอดหนึ่ง เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เป็นสิ่งที่ดีแต่ในทางปฏิบัติจริงแล้ว กลับเกิดผลเสียหาย เช่น ต่างคนต่างไม่รับผิดชอบวัสดุสิ่งของส่วนรวม เมื่อเกิดกรณีสูญหายก็ปิดความรับผิดชอบ ไม่มีความสามัคคีดูแลรักษาเป็นต้น^{๓๐๒}

๔) ส่วนวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน มีอยู่พร้อมก็จริงแต่ว่า โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ของสำนักเรียน ใช้งานมานานปี ก็มีเสียไปบ้าง หักพังไปบ้าง สูญหายไปบ้าง โดนลักขโมยไปบ้าง จึงต้องมีการจัดหาสำรองไว้ใช้งาน^{๓๐๓}

๕) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เมื่อตกเป็นภาระหน้าที่ของคณะครูอาจารย์ดูแลรักษา บำรุง ซ่อมแซม บูรณปฏิสังขรณ์ ก็จะมีการประมาท ปล่อยปละละเลย ทิ้งขว้าง ไม่เก็บรักษา ไม่สนใจ

^{๓๐๐} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๐๑} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๐๒} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๐๓} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวนโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ไม่รับผิดชอบ ขาดความระมัดระวัง ขาดความเอาใจใส่ ขาดความดูแลรักษาเป็นต้น^{๓๐๔}

๖) จุดอ่อนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำกับดูแลวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน ชั้นเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน เครื่องกระจายเสียง ลำโพง กระดานเขียน กระดาษเขียนปัญหา น้ำดื่ม กาแฟ โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำชา ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสำนักเรียน โดยมอบหมายให้เลขานุการสำนักเรียนเป็นผู้ดูแลดูแล เปิดและปิดตามตารางเวลา แต่ว่าวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เก่าแก่มากเกินไป บางอย่างก็ใช้การไม่ได้ อาจารย์มีการฝึกมากไม่ค่อยได้มาดูแลวัสดุอุปกรณ์ได้ทั่วถึง^{๓๐๕}

๗) เจ้าสำนักเรียนดูแลเกือบทั้งวัด คณะครูอาจารย์จะดูแลเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเฉพาะในห้องของตนเอง ก็เป็นเหตุให้มีช่องว่างระหว่างกัน คือ มีการดูแลรักษาไม่ทั่วถึงทั้งหมด หมายความว่า ใครจะดูแล ก็ดูแลไป ส่วนใครไม่ดูแล ก็ไม่ต้องดูแล ใครจะรักษา ก็รักษาไป ใครไม่รักษา ก็ไม่ต้องรักษา ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่า บุคคลผู้รับผิดชอบดูแลดี เอาใจใส่ดี ก็เป็นเรื่องที่ดี แต่ที่ตรงไหน ที่ไม่มีใครดูแลก็รุงรัง เสียหายยับเหิน ทรุดโทรม โดนขโมยเป็นต้น^{๓๐๖}

๘) จุดอ่อนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่คณะครูอาจารย์ทุกรูป ตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก แต่การวางแผนวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนมีอยู่จำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ^{๓๐๗}

๙) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ มีการกำกับดูแลรักษาตามวาระของคณะครู อาจารย์ และนักเรียน เพราะฉะนั้น การดูแลหลายคนก็มีจุดอ่อนคือ คนหนึ่งรักษาส่งของดี แต่อีกคนหนึ่งไม่สนใจใช้เป็นอย่างเดียวไม่สนใจการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนทำให้ของเสียหายเป็นประจำ^{๓๐๘}

๑๐) ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เช่น เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี และดีวีดีเป็นต้น เมื่อวันเวลาผ่านไป นานวันเข้า หลายเดือน ก็จะมีการเสียหาย หัก พัง ขำรุด ทรุดโทรม หายสาบสูญ โดนขโมยเป็นประจำ^{๓๐๙}

^{๓๐๔} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดวังตะกู่, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๐๕} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๐๖} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๐๗} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๐๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุญโญ) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๐๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล (บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๑๑) ด้านวัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนนั้นเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมดในสำนักเรียน แต่จะมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสำนักเรียนได้ดูแลรับผิดชอบภายในสำนักเรียน แต่ปรากฏว่า การดูแลรักษาไม่ค่อยจะดี คือ วัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนหายเป็นประจำ และก็หาผู้รับผิดชอบไม่เจอ^{๓๑๐}

๑๒) เจ้าสำนักเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน ส่วนครูอาจารย์ และนักเรียนก็จะเป็นผู้ใช้สอย เช่น เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี และดีวีดีเป็นต้น วัสดุอุปกรณ์เมื่อมีการใช้สอยนานๆ เข้าก็ย่อมเสื่อมเสียเป็นปกติ จากการทำงานที่ผ่านมาพบว่ามีทั้งเสีย หักพังชำรุด ทรุดโทรม หายสาบสูญก็มี โดนขโมยก็มี^{๓๑๑}

เมื่อพิจารณาโอกาส (O=Opportunities) ในการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงโอกาสของการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) โอกาสการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ ครู อาจารย์จะเป็นผู้ดำเนินการแทนเจ้าสำนักเรียน โดยมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดีและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตามปกติแล้วก็ปฏิบัติตามธรรมเนียมที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา^{๓๑๒}

๒) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่^{๓๑๓}

๓) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายภารกิจการศึกษาให้แก่อาจารย์เป็นผู้กำกับดูแลรักษากฎระเบียบและดูแลการเงินของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษา เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์

^{๓๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกวียนสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑๒} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑๓} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่^{๓๑๔}

๔) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เวลาปัจจุบันนี้ มีอยู่พร้อมสมบูรณ์^{๓๑๕}

๕) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำหนดการวางแผนกับคณะครูอาจารย์ จะมีเวลาบางช่วง เจ้าสำนักเรียนจะดูแลรักษาบำรุง ซ่อมแซมบูรณปฏิสังขรณ์ด้วยตนเอง ต่อมาจึงจะมอบหมายงานให้คณะครูอาจารย์ดูแลรักษาบำรุง ซ่อมแซมบูรณปฏิสังขรณ์ต่อ^{๓๑๖}

๖) โอกาสการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำกับดูแลวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน ชั้นเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน เครื่องกระจายเสียง ลำโพง กระดานเขียน กระดาษเขียนปัญหา น้ำดื่ม กาแฟ โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำชา ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสำนักเรียน โดยมอบหมายให้เลขานุการสำนักเรียนเป็นผู้ดูแลกุญแจ เปิดและปิด^{๓๑๗}

๗) เจ้าสำนักเรียนจะดูแลโดยภาพรวม คือ ดูแลเกือบทั้งวัด คณะครูอาจารย์จะดูแลเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเฉพาะในห้องของตนเอง^{๓๑๘}

๘) โอกาสการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่คณะครูอาจารย์ทุกรูป ตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ชั้นเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน เครื่องกระจายเสียง ลำโพง กระดานเขียน กระดาษเขียนปัญหา น้ำดื่ม กาแฟ โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำชา ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^{๓๑๙}

๙) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ ทำตามกฎระเบียบ ดูแลรักษาให้ดี เมื่อมีความจำเป็นจะซื้อเพิ่มก็ซื้อ เมื่อมีความจำเป็นต้องซ่อมแซมก็ซ่อมแซมเอา ตามความเหมาะสม^{๓๒๐}

^{๓๑๔} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑๕} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺตโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑๖} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๑๗} สัมภาษณ์ พระครูอุบลพัฒนารักษ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสสามพราน, วัดเดชาานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวีวัฒน์ (บุญสม ผลณาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๑๙} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิฑฺฒณฺญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๒๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจตยานุกุล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

๑๐) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะวางแผนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนทั้งหมด ส่วนนักเรียนนั้น จะเป็นผู้รอรับการคำสั่งการ รอให้การสนับสนุนทุกเรื่องที่ได้สั่งมา^{๓๒๑}

๑๑) ด้านวัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนนั้นเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมดในสำนักเรียน แต่จะมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสำนักเรียนได้ดูแลรับผิดชอบภายในสำนักเรียน^{๓๒๒}

๑๒) เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้ครูอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการแทนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน^{๓๒๓}

เมื่อพิจารณาปัญหาอุปสรรค (T=Threats) ในการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคของการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในเท่านั้น แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดีและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่วนจะดำเนินการได้ผลมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับคณะครู อาจารย์^{๓๒๔}

๒) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดิน กระจก กระจกเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ แต่ไม่ได้รับการดูแลรักษาให้คงอยู่ถาวรได้นานเพราะขาดความรับผิดชอบ เสียบ้าง ตกหักบ้าง หายสาบสูญเป็นต้น^{๓๒๕}

๓) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษาอีกทอดหนึ่ง เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ก็ได้แบ่งภาระหน้าที่การดูแลรักษาให้แก่คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่เป็นสิ่งที่ดีแต่ในทางปฏิบัติจริงแล้ว กลับเกิดผลเสียหาย เช่น ต่างคนต่างไม่รับผิดชอบวัสดุ

^{๓๒๑} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตฺตฺวาโน, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒๕} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ขันยา อติณฺโฑ), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

สิ่งของส่วนรวม เมื่อเกิดกรณีศูนย์หายก็เกิดความรับผิดชอบ ไม่มีความสามัคคีดูแลรักษาเป็นต้น^{๓๒๖}

๔) ส่วนวัสดุอุปกรณ์ของนักเรียน มีอยู่พร้อมก็จริงแต่ว่า โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ของนักเรียน ใช้งานมานานปี ก็มีเสียไปบ้าง หักพังไปบ้าง สูญหายไปบ้าง โดนลักขโมยไปบ้าง จึงต้องมีการจัดหาสำรองไว้ใช้งาน^{๓๒๗}

๕) วัสดุอุปกรณ์ของนักเรียน เมื่อตกเป็นภาระหน้าที่ของคณะครูอาจารย์ดูแลรักษา บำรุง ซ่อมแซม บูรณปฏิสังขรณ์ ก็จะมีการประมาท ปล่อยปละละเลย ทั้งขวาง ไม่เก็บรักษา ไม่สนใจ ไม่รับผิดชอบ ขาดความระมัดระวัง ขาดความเอาใจใส่ ขาดความดูแลรักษาเป็นต้น^{๓๒๘}

๖) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้านักเรียน จะเป็นผู้กำกับดูแลวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน ชั้นเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน เครื่องกระจายเสียง ลำโพง กระดานเขียน กระดาษเขียนปัญหา น้ำดื่ม กาแฟ โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำชา ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสำนักเรียนวัดหัวลำโพง โดยมอบหมายให้เลขาธุการสำนักเรียนเป็นผู้ดูแลดูแล เปิดและปิดตามตารางเวลา แต่ว่าวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เก่าแก่มากเกินไป บางอย่างก็ใช้การไม่ได้ อาจารย์มีภารกิจมากไม่ค่อยได้มาดูแลวัสดุอุปกรณ์ จึงเป็นปัญหาอุปสรรคส่วนหนึ่งที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบให้ดีขึ้น^{๓๒๙}

๗) เมื่อเจ้าสำนักเรียนดูแลเกือบทั้งวัด คณะครูอาจารย์จะดูแลเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเฉพาะในห้องของตนเอง ก็เป็นเหตุให้มีช่องระหว่างกัน คือ มีการดูแลรักษาไม่ทั่วถึงทั้งหมด หมายความว่า ใครจะดูแล ก็ดูแลไป ส่วนใครไม่ดูแล ก็ไม่ต้องดูแล ใครจะรักษา ก็รักษาไป ใครไม่รักษา ก็ไม่ต้องรักษา ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่า บุคคลผู้มีฉันทะดูแลดี เอาใจใส่ดี ก็เป็นเรื่องที่ดี แต่ที่ตรงไหน ที่ไม่มีใครดูแลก็กรงรังเสียหายยับเยิน หักพัง ทรุดโทรม เสื่อมเสีย โดนขโมย สาบสูญ พังฉิบหายเป็นต้น^{๓๓๐}

๘) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกรูป ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก แต่การวางแผนวัสดุอุปกรณ์เพื่อ

^{๓๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒๗} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวนโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒๘} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู่, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๒๙} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปณฺโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๓๐} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ขาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

การเรียนการสอนมีอยู่จำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ^{๓๓๑}

๙) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ มีการกำกับดูแลรักษาตามวาระของคณะครู อาจารย์ และนักเรียน เพราะฉะนั้น การดูแลหลายคนก็มีจุดอ่อนคือ คนหนึ่งรักษาสິงของดี แต่อีกคนหนึ่งไม่สนใจใช้เป็นอย่างเดียวไม่สนใจการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนทำให้ของเสียหายเป็นประจำ^{๓๓๒}

๑๐) ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี และดีวีดีเป็นต้น เมื่อวันเวลาผ่านไป ก็จะมีการเสีย หัก พัง ชำรุด ทรุด ไทรม สูญหาย โดนขโมยเป็นประจำ^{๓๓๓}

๑๑) วัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนนั้นเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมดในสำนักเรียน เจ้าหน้าที่ของสำนักเรียนจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบก็จริงอยู่ ถึงกระนั้น ก็ยังปรากฏว่า เวลาวัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนเกิดการสูญหายก็หาคนรับผิดชอบไม่มี^{๓๓๔}

๑๒) เจ้าสำนักเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน ส่วนครูอาจารย์ และนักเรียนก็จะเป็นผู้ใช้สอย เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี และดีวีดีเป็นต้น วัสดุอุปกรณ์เมื่อมีการใช้สอยนานๆ เข้าก็ย่อมเสื่อมเสียเป็นปกติ จากการทำงานที่ผ่านมามีทั้งเสีย หัก พัง ชำรุด ทรุด ไทรม หายสาบสูญก็มี โดนขโมยก็มี^{๓๓๕}

สรุปได้ว่า การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารจะพิจารณาถึงการกำหนดหน้าที่ให้คณะครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ได้รับเป็นภาระคือมีบทบาททำงานเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินการภายในสำนักเรียน เมื่อพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคในการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากการศึกษาการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๗

^{๓๓๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๓๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๓๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๓๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ตารางที่ ๔.๗ สรุปการวางแผนวัสดุอุปกรณ์

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็งการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ สำนักเรียนจะดูแลโดยภาพรวม คณะครูอาจารย์จะดูแลเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเฉพาะในห้องของตนเอง
๒	จุดแข็งการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ สำนักเรียนมีการประชุมวางแผนวัสดุอุปกรณ์ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ชั้นเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ไมโครโฟน เครื่องกระจายเสียง ลำโพง กระดานเขียน กระดาษเขียน น้ำดื่ม กาแฟ โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำชา ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้าเป็นต้น ให้คณะครู อาจารย์ทุกรูปมีส่วนรับผิดชอบต่อดูแลร่วมกัน
๓	จุดแข็งการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ สำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลทั้งหมด เมื่อมีความจำเป็นจะซื้อเพิ่มก็ซื้อ เมื่อมีความจำเป็นต้องซ่อมแซมก็ซ่อมแซมตามความเหมาะสม
๔	จุดอ่อนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ (Materials) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้จัดการส่วนจะดำเนินการได้ผลมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินการ
๕	จุดอ่อนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ ไม่ได้มีการดูแลรักษาให้คงอยู่ถาวรได้นานเพราะขาดความรับผิดชอบต่อ เสียบ้าง ตกหักบ้าง หายสาบสูญเป็นต้น
๖	จุดอ่อนการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีผู้รับผิดชอบวัสดุสิ่งของส่วนรวม เมื่อเกิดกรณีสูญหายก็ปิดความรับผิดชอบ ไม่มีความสามัคคีช่วยกันดูแลรักษาเป็นต้น
๗	โอกาสการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ สำนักเรียนจะวางแผนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนทั้งหมด ส่วนคณะครูอาจารย์ และนักเรียนนั้น จะเป็นผู้รองรับการคำสั่งการ รอให้การสนับสนุนทุกเรื่องที่เจ้าสำนักได้สั่งมา
๘	โอกาสการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมด แต่จะมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสำนักเรียนได้ดูแลรับผิดชอบภายในสำนักเรียน
๙	โอกาสการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้ครูอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการแทนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน
๑๐	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ สำนักเรียนมีอยู่พร้อมก็จริง แต่ว่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้มานานปี ก็มีเสียไปบ้าง หักพังไปบ้าง สูญหายไปบ้าง โดนลักขโมยไปบ้าง
๑๑	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เมื่อตกเป็นภาระหน้าที่ของคณะครูอาจารย์ดูแลรักษาบำรุง ซ่อมแซม บำรุงปฏิสังขรณ์ ก็จะมีการประมาท ปล่อยปละเลเลย ทิ้งขว้าง ไม่เก็บรักษา ไม่สนใจ ไม่รับผิดชอบต่อ ขาดความระมัดระวัง ขาดความเอาใจใส่ ขาดความดูแลรักษาเป็นต้น
๑๒	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เก่าแก่มากเกินไป บางอย่างก็ใช้การไม่ได้ ครูอาจารย์มีภารกิจมากไม่ค่อยได้มาดูแลวัสดุอุปกรณ์ จึงเป็นปัญหาอุปสรรคส่วนหนึ่งที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบให้ดีขึ้น

การวางแผนการจัดการ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนโดยตรง เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการทำงานทั้งคณะครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจในสำนักเรียน โดยการกำหนดถึงจุดแข็ง (S=Strengths) ในการวางแผนการจัดการในแต่ละสำนักเรียน ผู้บริหารจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จุดแข็งการวางแผนการจัดการ คือ เจ้าสำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายใน แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ เช่น ปัจฉัยนำเข้ามาบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการแบ่งงานให้แก่คณะครู อาจารย์สอนตามลำดับชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมจนถึงมัธยมศึกษา ปัจฉัยนำออกมาคือผลผลิตที่นักเรียนสามารถสอบได้ตามเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๓๓๖}

๒) การวางแผนการจัดการ เช่น เจ้าสำนักเรียนดูแลในเรื่องการเงิน ส่วนคณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ก็ให้ดูแลในเรื่องโต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน^{๓๓๗}

๓) การวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้ครูอาจารย์ กำกับดูแลทั้งบุคคล การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษาอีกทอดหนึ่งเช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดีและอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน^{๓๓๘}

๔) การจัดการของสำนักเรียน เช่น ด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นต้น ครู อาจารย์จะมีบทบาทหน้าที่กำกับดูแลรักษาตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๓๓๙}

๕) การจัดการของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของคณะครูอาจารย์ดูแลรักษากฎระเบียบ คือ ครูอาจารย์มีหน้าที่สอน นักเรียนมีหน้าที่ในการเรียนตามเวลา^{๓๔๐}

๖) จุดแข็งการวางแผนการจัดการ คือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้กำกับดูแลการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ปัจฉัยนำเข้า (Input) เช่นเจ้าสำนักเรียนรับนักเรียนเพิ่มเติม เพิ่มครู อาจารย์ ให้ความสนับสนุนเป็นต้น กระบวนการจัดการ (Process) เช่นเจ้า

^{๓๓๖} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๓๗} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๓๘} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๓๙} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๔๐} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

สำนักเรียน ดำเนินการระยะสั้น ระยะยาว ติดตามผลการเรียนการสอน แก้ไขงานเป็นต้น ปัจจัยนำออก (Output) เช่นเจ้าสำนักเรียน ได้จัดสรรบุคลากรคือ ครู อาจารย์สอนได้ตามเกณฑ์ นักเรียนสอบได้ตามเกณฑ์ มีผู้ให้การสนับสนุนเจ้าสำนักเรียนเป็นต้น^{๓๔๑}

๓) เจ้าสำนักเรียนจะดูแลเรื่องนโยบายของสำนักเรียน คณะครูอาจารย์จะดูแลเรื่องการเรียนการสอนเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเรื่องชีวิตของตนเอง พยายามเรียนตามชั้นต่างๆ และพยายามสอบให้ได้ตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๓๔๒}

๔) จุดแข็งการวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนการจัดการให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกรูป ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก เช่น กำหนดถึงปัจจัยนำเข้า กำหนดถึงการดำเนินการ กำหนดถึงผลผลิตคือนักเรียนสอบได้^{๓๔๓}

๕) การวางแผนการจัดการของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะกำกับดูแลเรื่องการหาทุนทรัพย์ การขอความสนับสนุน ครูอาจารย์จะดูแลเรื่องภายในสำนักเรียนและนักเรียน ครูอาจารย์จะดูแลการเรียนการสอนภายในสำนักเรียนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ และรายงานผลให้เจ้าสำนักทราบ^{๓๔๔}

๑๐) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดการเรียนการสอนทั้งหมด เช่น การจัดหาเจ้าภาพ การกำหนดวิธีการทำงาน การประชุม การติดต่อประสานงานเป็นต้นที่เกี่ยวข้องกับสำนักเรียน^{๓๔๕}

๑๑) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนการจัดการทั้งหมดในสำนักเรียน ทั้งเรื่องการเงิน เรื่องบุคคล และเรื่องวัสดุอุปกรณ์ภายในสำนักเรียน เจ้าหน้าที่ของสำนักเรียนจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบวัสดุอุปกรณ์ตามอาคารเรียน ตามชั้นเรียน ตามห้องเรียน ตามสำนักงานเป็นต้น^{๓๔๖}

๑๒) เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของสำนักเรียน ส่วนครูอาจารย์ และนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุน เช่น การหาเงินทุนสำรอง การบริหารบุคคล การบริหารวัสดุอุปกรณ์เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา

^{๓๔๑} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราน, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๔๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลนาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๔๓} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๔๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๔๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๔๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก เป็นต้น^{๓๔๗}

จุดอ่อนการวางแผนการจัดการ (W=Weaknesses) ในแต่ละสำนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนของการวางแผนการจัดการในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จุดอ่อนการวางแผนการจัดการ คือ เจ้าสำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในน้อยมาก นานๆ จะมีการขอความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์เพื่อกำหนด ปัจจัยนำเข้ามีบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการดำเนินการไม่ชัดเจน มีการแบ่งงานให้แก่คณะครู อาจารย์สอนตามลำดับชั้นเรียนแต่ไม่ได้มีการควบคุมดูแลทั่วถึงกัน ก็สอนไปตามเวลา แต่ไม่ได้คุณภาพ ปัจจัยนำออกมาคือผลผลิตที่นักเรียนสอบตกมากกว่าเกณฑ์ที่สำนักเรียนตั้งไว้^{๓๔๘}

๒) จุดอ่อนการวางแผนการจัดการ เช่น คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ก็ให้ดูแลในเรื่องโต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการแบ่งเบาภาระหน้าที่กันดูแลรักษาวัสดุสิ่งของของสำนักเรียน แต่การดูแลรักษาไม่ทั่วถึงทำให้วัสดุสิ่งของ เสียบ้าง ตกหักบ้าง หายสาบสูญเป็นต้น^{๓๔๙}

๓) การวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้ครูอาจารย์กำกับดูแลทั้งบุคคล การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษาอีกทอดหนึ่ง จุดอ่อนก็คือ การทำงานไม่เป็นที่ประทับใจเท่าที่ควรคือไม่มีความรับผิดชอบ^{๓๕๐}

๔) ด้านบุคคลไม่มีทีมงานที่มีความชำนาญ ด้านการเงินมีอยู่จำกัดในปริมาณน้อย ไม่เพียงกับปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์มีอยู่แต่ก็ใช้งานไม่ได้เพราะเก่าแก่ ชำรุดทรุดโทรมตามกาลเวลา^{๓๕๑}

๕) การจัดการของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของคณะครูอาจารย์ดูแลรักษาภาระเบียบ คือ ครูอาจารย์มีหน้าที่สอน นักเรียนมีหน้าที่ในการเรียนตามเวลา แต่ผลปีการศึกษาปรากฏว่านักเรียนสอบได้น้อยมาก และนักเรียนก่ลดจำนวนน้อยลงเรื่อยๆ เป็นที่น่าสังเกต^{๓๕๒}

^{๓๔๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาต้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๔๘} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติวาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๔๙} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ขันยา อติณโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕๐} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕๑} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวรรณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕๒} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๖) จุดอ่อนการวางแผนการจัดการ คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดปัจจัยการเรียนการสอน แต่ไม่ได้มีการพิจารณาถึงทรัพยากรที่มีอยู่ว่า จะมีความพร้อมหรือไม่ ส่วนมากก็จะประชุมปรึกษาแล้วก็มอบหมายให้ครู อาจารย์นำไปปฏิบัติตามที่ได้รับผิดชอบ ส่วนเรื่องจะได้ผลหรือไม่นั้น ก็รอดูผลงานออกมาในวันข้างหน้าเป็นตัวชี้บอกทิศทางการเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบการจัดการ^{๓๕๓}

๗) นโยบายของสำนักเรียนดีหมด แต่ว่าการปฏิบัติตามได้น้อย คณะครูอาจารย์ในสำนักเรียนจะมีหน้าที่ในการเรียนการสอนเฉพาะในชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ แต่ความเป็นจริงแล้ว นักเรียนไม่มีศรัทธาในการศึกษาเล่าเรียน เพราะว่าภาครัฐได้เปิดตลาดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เป็นแรงดึงดูดให้นักเรียนหันหน้าไปสู่ระบบการเรียนการสอนสมัยใหม่ด้วยวิธีการเรียนการสอนที่มีหลักเกณฑ์ถูกต้องแบบสากลมากกว่า^{๓๕๔}

๘) จุดอ่อนการวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา มีวาระการประชุมน้อยมาก มีการวางแผนการจัดการให้แก่คณะครู อาจารย์ ตั้งแต่แก่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก เช่น มีการกำหนดถึงปัจจัยนำเข้า กำหนดถึงวิธีการดำเนินการ กำหนดถึงผลผลิตคือนักเรียนสอบได้ แต่การวางแผนการจัดการเพื่อการเรียนการสอนมีอยู่จำกัดไม่ตรงตามความต้องการ^{๓๕๕}

๙) จุดอ่อนการวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ งบประมาณให้แก่ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับทางโลก เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันดีภายในสำนักเรียน^{๓๕๖}

๑๐) การจัดหาเจ้าภาพ การกำหนดวิธีการทำงาน การประชุม การติดต่อประสานงาน เป็นต้นที่เกี่ยวข้องกับสำนักเรียน ที่ผ่านมานั้นก็มีจุดอ่อนคือดำเนินการได้ในระดับน้อย มีการทำงานอย่างต่อเนื่องแต่ว่าได้รับผลการตอบรับไม่เป็นที่น่าประทับใจ^{๓๕๗}

๑๑) ในการวางแผนการจัดการในสำนักเรียน เช่น เรื่องการเงิน เรื่องบุคคล และเรื่องวัสดุอุปกรณ์ภายในสำนักเรียนเป็นต้นนั้น มีจุดอ่อนหลายอย่าง เช่น ขาดการควบคุมดูแลให้รัดกุม ขาดการพิจารณาบุคคลให้รอบคอบ มีอุปกรณ์เสื่อมคุณภาพในสำนักเรียนมาก เนื่องจากขาดการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ตามอาคารเรียน ตามชั้นเรียน ตามห้องเรียน ตามสำนักงาน เป็นต้นให้ถูกต้องตามกาลเวลา^{๓๕๘}

^{๓๕๓} สัมภาษณ์ พระมหาดวง มหคัมภิโล, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕๔} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕๕} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๕๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล (บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๕๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๑๒) ครูอาจารย์ และนักเรียนเป็นผู้สนับสนุน ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ให้การช่วยเหลือ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่มีจิตวิทยาในการสร้างสรรค์ ไม่มีกลยุทธ์ในการหาเจ้าภาพเข้าทำบุญในสำนักเรียน^{๓๕๙}

เมื่อพิจารณาโอกาส (O=Opportunities) การวางแผนการจัดการในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงโอกาสของการวางแผนการจัดการในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) โอกาสการวางแผนการจัดการ คือเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการโดยมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายใน แล้วก็ขอความคิดเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ เช่น ปัจฉัยนำเข้ามีบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการแบ่งงานให้แก่คณะครู อาจารย์สอนตามลำดับชั้นเรียนตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงชั้นนักธรรมเอก ปัจฉัยนำออกมาคือผลผลิตที่นักเรียนสามารถสอบได้ตามเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๓๖๐}

๒) การวางแผนการจัดการ เช่น เจ้าสำนักเรียนดูแลในเรื่องการเงิน ส่วนคณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ก็ให้ดูแลในเรื่องโต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน^{๓๖๑}

๓) การวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้ครูอาจารย์ กำกับดูแลทั้งบุคคล การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษาอีกทอดหนึ่งเช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน^{๓๖๒}

๔) การจัดการของสำนักเรียน เช่น ด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นต้น เจ้าสำนักเรียนจะมีบทบาทหน้าที่กำกับดูแลรักษาตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๓๖๓}

๕) การจัดการของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของคณะเจ้าสำนักเรียนดูแลรักษา

^{๓๕๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตุ้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๖๐} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๖๑} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๖๒} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๖๓} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

กฎระเบียบ และ ครูอาจารย์มีหน้าที่สอน นักเรียนมีหน้าที่ในการเรียนตามเวลา^{๓๖๔}

๖) โอกาสการวางแผนการจัดการ คือ เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำกับดูแลการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น ปัจจัยนำเข้า (Input) เช่นเจ้าสำนักเรียนรับนักเรียนเพิ่มเติมเพิ่มครู อาจารย์ ให้ความสนับสนุนเป็นต้น กระบวนการจัดการ (Process) เช่นเจ้าสำนักเรียนดำเนินการระยะสั้น ระยะยาว ติดตามผลการเรียนการสอน แก้ไขงานเป็นต้น ปัจจัยนำออก (Output) เช่นเจ้าสำนักเรียน ได้จัดสรรบุคลากรคือ ครู อาจารย์สอนได้ตามเกณฑ์ นักเรียนสอบได้ตามเกณฑ์ มีผู้ให้การสนับสนุนเจ้าสำนักเรียนเป็นต้น^{๓๖๕}

๗) เจ้าสำนักเรียนจะดูแลเรื่องนโยบายของสำนักเรียน คณะครูอาจารย์จะดูแลเรื่องการเรียนการสอนเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเรื่องชีวิตของตนเอง พยายามเรียนตามชั้นเรียน และพยายามสอบให้ได้ตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๓๖๖}

๘) โอกาสการวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา โดยกำหนดการวางแผนการจัดการให้แก่คณะครู อาจารย์ทุกรูป ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก เช่น กำหนดถึงปัจจัยนำเข้า กำหนดถึงการดำเนินการ กำหนดถึงผลผลิตคือนักเรียนสอบได้^{๓๖๗}

๙) การวางแผนการจัดการของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะกำกับดูแลเรื่องการหาทุนทรัพย์ การขอความสนับสนุนจากผู้ให้การอุปถัมภ์ ส่วนครู อาจารย์จะดูแลการเรียนการสอนภายในสำนักเรียนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ และรายงานผลให้เจ้าสำนักเรียนทราบ^{๓๖๘}

๑๐) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดการเรียนการสอนทั้งหมด เช่น การจัดหาเจ้าภาพ การกำหนดวิธีการทำงาน การประชุม การติดต่อประสานงานเป็นต้นที่เกี่ยวข้องกับสำนักเรียน^{๓๖๙}

๑๑) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนการจัดการทั้งหมดในสำนักเรียน ทั้งเรื่องการเงิน เรื่องบุคคล และเรื่องวัสดุอุปกรณ์ภายในสำนักเรียน ส่วนเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบวัสดุอุปกรณ์ตามอาคารเรียน ตามชั้นเรียน ตามห้องเรียน ตามสำนักงานเป็นต้น^{๓๗๐}

^{๓๖๔} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอตอนตุม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๖๕} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราณ, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๖๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลนาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๖๗} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๖๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๖๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๑๒) เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของสำนักเรียน ส่วนครูอาจารย์ และนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุน เช่น การหาเงินทุนสำรอง การบริหารบุคคล การบริหารวัสดุอุปกรณ์เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก เป็นต้น^{๓๗/๑}

เมื่อพิจารณาปัญหาอุปสรรค (T=Threats) ในการวางแผนการจัดการในแต่ละสำนักเรียนของเจ้าสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนในแต่ละสำนักเรียนจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคของการวางแผนการจัดการในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการ คือ เจ้าสำนักเรียนมีการประชุมปรึกษารื้อกันภายในน้อยมาก การขอความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์เพื่อกำหนด ปัจจัยนำเข้ามีบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการดำเนินการไม่ชัดเจน มีการแบ่งงานให้แก่ คณะครู อาจารย์สอนตามลำดับชั้นเรียนแต่ไม่ได้มีการควบคุมดูแลทั่วถึงกัน ปัจจัยนำออกมาคือ ผลผลิตที่นักเรียนสอบตกมากกว่าเกณฑ์ที่สำนักเรียนตั้งไว้^{๓๗/๒}

๒) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการ เช่น คณะครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ก็ให้ดูแลในเรื่อง โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ปากกา ดินสอ กระดาษ กระดานเขียน โปรเจคเตอร์ช่วยสอน สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ซีดี ดีวีดี และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการแบ่งเบาภาระหน้าที่กันดูแลรักษาวัสดุสิ่งของของสำนักเรียน แต่การดูแลรักษาไม่ทั่วถึงทำให้วัสดุสิ่งของ เสียบ้าง ตกหักบ้าง สูญหาย เป็นต้น^{๓๗/๓}

๓) การวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนมอบหมายให้ครูอาจารย์ กำกับดูแลทั้งบุคคล การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะมอบหมายให้แก่คณะครู อาจารย์เป็นผู้ดูแลรักษาอีกทอดหนึ่ง ปัญหาอุปสรรคก็คือ การทำงานไม่เป็นที่ประทับใจเท่าที่ควร คือไม่มีความรับผิดชอบ^{๓๗/๔}

๔) ด้านบุคคลไม่มีทีมงานที่มีความชำนาญ ด้านการเงินมีอยู่จำกัดในปริมาณน้อย ไม่เพียงกับปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์มีอยู่แต่ก็ใช้งานไม่ได้เพราะเก่าแก่ ชำรุด ทรุดโทรมตามกาลเวลา^{๓๗/๕}

^{๓๗/๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้านำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗/๒} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗/๓} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗/๔} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗/๕} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๕) การจัดการของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนกำกับดูแลรักษา กฎระเบียบ ครูอาจารย์มีหน้าที่สอน นักเรียนมีหน้าที่ในการเรียน แต่ประจำปีการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนสอบได้น้อยมาก และนักเรียนก็ลดจำนวนน้อยลงเรื่อยๆ^{๓๗๖}

๖) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการ คือ สำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดปัจจัยการเรียนการสอนทั้งหมด แต่ไม่ได้มีการพิจารณาถึงทรัพยากรที่มีอยู่ว่า จะมีความพร้อมหรือไม่ ส่วนมากก็จะประชุมปรึกษาแล้วก็มอบหมายให้ครู อาจารย์นำไปปฏิบัติตามที่ได้รับผิดชอบ ส่วนเรื่องจะได้ผลหรือไม่นั้น ก็รอดูผลงานออกมาในวันข้างหน้าเป็นตัวชี้บอกทิศทางการเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบการจัดการ^{๓๗๗}

๗) นโยบายของสำนักเรียนดีหมด แต่ว่าการปฏิบัติตามได้น้อย คณะครูอาจารย์ในสำนักเรียนจะมีหน้าที่ในการเรียนการสอนเฉพาะในชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ แต่ความเป็นจริงแล้ว นักเรียนไม่มีศรัทธาในการศึกษาเล่าเรียน เพราะว่าภาครัฐได้เปิดตลาดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เป็นแรงดึงดูดให้นักเรียนหันหน้าไปสู่ระบบการเรียนการสอนสมัยใหม่ด้วยวิธีการเรียนการสอนที่มีหลักเกณฑ์ถูกต้องแบบสากลมากกว่า^{๓๗๘}

๘) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ เจ้าสำนักเรียนให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทั้งภายในพรรษาและนอกพรรษา มีวาระการประชุมน้อยมาก มีการวางแผนการจัดการให้แก่คณะครู อาจารย์ ตั้งแต่ต้นกัศมตรี จนถึงกัศมตรีเอก เช่น มีการกำหนดถึงปัจจัยนำเข้า กำหนดถึงวิธีการดำเนินการ กำหนดถึงผลผลิตคือนักเรียนสอบได้ แต่การวางแผนการจัดการเพื่อการเรียนการสอนมีอยู่จำกัดไม่ตรงตามความต้องการ^{๓๗๙}

๙) ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการของสำนักเรียน คือ งบประมาณให้แก่ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับทางโลก เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันดีภายในสำนักเรียน^{๓๘๐}

๑๐) การจัดหาเจ้าภาพ การกำหนดวิธีการทำงาน การประชุม การติดต่อประสานงาน เป็นต้นที่เกี่ยวข้องกับสำนักเรียน ที่ผ่านมานั้นก็มีข้อเสียคือดำเนินการได้น้อย มีการทำงานได้น้อย ได้รับผลการตอบรับไม่เป็นที่น่าประทับใจ^{๓๘๑}

^{๓๗๖} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗๗} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗๘} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเต็นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๗๙} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๘๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุญโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๘๑} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๑๑) ในการวางแผนการจัดการในสำนักเรียน เช่น เรื่องการเงิน เรื่องบุคคล และเรื่องวัสดุอุปกรณ์ภายในสำนักเรียนเป็นต้นนั้น มีปัญหาหลายอย่าง เช่น ขาดการควบคุมดูแลให้รัดกุม ขาดการพิจารณาบุคคลให้รอบคอบ มีอุปกรณ์เสื่อมคุณภาพในสำนักเรียนมาก เนื่องจากขาดการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ตามอาคารเรียน ตามชั้นเรียน ตามห้องเรียน ตามสำนักงานเป็นต้นให้ถูกต้องตามกาลเวลา^{๓๘๒}

๑๒) ครูอาจารย์ และนักเรียนเป็นผู้สนับสนุน ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ให้การช่วยเหลือ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่มีจิตวิทยาในการสร้างสรรค์ ไม่มีกลยุทธ์ในการหาเจ้าภาพเข้าทำบุญในสำนักเรียน^{๓๘๓}

สรุปได้ว่า การวางแผนการจัดการ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนโดยตรง เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการทำงานทั้งคณะครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจในสำนักเรียน โดยการกำหนดถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคในการวางแผนการจัดการในแต่ละสำนักเรียน ผู้บริหารจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากการศึกษาการวางแผนการจัดการ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การวางแผนการจัดการ มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๘

ตารางที่ ๔.๘ สรุปการวางแผนการจัดการ

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	จุดแข็งการวางแผนการจัดการ สำนักเรียนจะเป็นผู้จัดการเรียนการสอนทั้งหมด เช่น การจัดหาเจ้าภาพ การกำหนดวิธีการทำงาน การประชุม การติดต่อประสานงานเป็นต้นที่เกี่ยวข้องกับสำนักเรียน
๒	จุดแข็งการวางแผนการจัดการ สำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนการจัดการทั้งหมดในสำนักเรียน ทั้งเรื่องการเงิน เรื่องบุคคล และเรื่องวัสดุอุปกรณ์ภายในสำนักเรียน เจ้าหน้าที่ของสำนักเรียนจะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบวัสดุอุปกรณ์ตามอาคารเรียน ตามชั้นเรียน ตามห้องเรียนตามสำนักงานเป็นต้น
๓	จุดแข็งการวางแผนการจัดการ เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของสำนักเรียน ส่วนครูอาจารย์ และนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุน
๔	จุดอ่อนการวางแผนการจัดการ ด้านบุคคลไม่มีทีมงานที่มีความชำนาญ ด้านการเงินมีอยู่จำกัดในปริมาณน้อย ไม่เพียงพอปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์มีอยู่แต่ก็ใช้งานไม่ได้เพราะเก่าแก่ ชำรุด ทรุดโทรมตามกาลเวลา
๕	จุดอ่อนการวางแผนการจัดการ แต่ละปีการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนสอบได้น้อยมาก และ

^{๓๘๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๘๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาต้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
	นักเรียนก็ลดจำนวนน้อยลงเรื่อยๆ เป็นที่น่าสังเกต
๖	จุดอ่อนการวางแผนการจัดการ ปัจจัยการเรียนการสอนไม่มีความพร้อมหรือไม่ได้ผลตามเกณฑ์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาแบบแผนการจัดการที่เหมาะสม
๗	โอกาสการวางแผนการจัดการ เจ้าสำนักเรียนจะดูแลเรื่องนโยบายของสำนักเรียน คณะครู อาจารย์จะดูแลเรื่องการเรียนการสอนเฉพาะส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนจะดูแลเรื่องชีวิตของตนเอง พยายามเรียนตามชั้น
๘	โอกาสการวางแผนการจัดการ สำนักเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนทุกชั้น เพื่อกำหนดถึงปัจจัยนำเข้า กำหนดถึงการดำเนินการ กำหนดถึงผลผลิตคือนักเรียนสอบได้
๙	โอกาสการวางแผนการจัดการ สำนักเรียนจะกำกับดูแลเรื่องการหาทุนทรัพย์ การขอความ สนับสนุนจากผู้ให้การอุปถัมภ์ ครูอาจารย์จะดูแลเรื่องภายในสำนักเรียน ครู อาจารย์จะดูแล เรื่องการเรียนการสอนภายในสำนักเรียนให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ และรายงานผลให้ครู อาจารย์ทราบ
๑๐	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการ มีการดำเนินการไม่ชัดเจน มีการแบ่งงานให้แก่คณะครู อาจารย์สอน แต่ไม่มีการควบคุมการประเมินผลการเรียนการสอนให้ถูกต้อง
๑๑	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการ การดูแลรักษาวस्तุสิ่งของในสำนักเรียนไม่ทั่วถึงทำให้ วस्तุสิ่งของ เสียบ้าง ตกหักบ้าง หายสาบสูญเป็นต้น
๑๒	ปัญหาอุปสรรคการวางแผนการจัดการ การทำงานไม่เป็นที่ประทับใจเท่าที่ควร คือ ไม่มีความ รับผิดชอบ

๒. การพัฒนารูปแบบด้านการจัดองค์การ

การพัฒนารูปแบบด้านการจัดองค์การ ผู้บริหารจะมีพิจารณาถึงการแต่งตั้งครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีการกำหนดโครงสร้างคณะผู้บริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม มีการพัฒนารูปแบบ การทำงานให้มีระบบการทำงานที่ดีขึ้น มีเป้าหมายในการเรียนการสอน การพัฒนาทีมงานเป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบด้านการจัดองค์การ มี รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การแต่งตั้ง คือการแต่งตั้ง ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เป็นภาระหน้าที่เจ้าสำนักเรียน ในแต่ละสำนักเรียนจะพิจารณาการแต่งตั้ง โยกย้าย เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับยุค สมัย เมื่อวิเคราะห์ถึงการแต่งตั้งครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียน คือ เมื่อบุคลากรคือครู อาจารย์ มีความเหมาะสม มีคุณสมบัติตรงตามกฎระเบียบ ก็สมควรจะได้รับการพิจารณาการแต่งตั้ง ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑) การแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนได้พิจารณา ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เข้ามาทำงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เช่น ครูสอนนักธรรม ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษา ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน

ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน^{๓๘๔}

๒) การแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ดูจากคุณวุฒิ วัยวุฒิ การศึกษา พรรษา ความประพฤติปฏิบัติและความรับผิดชอบงาน และสุดท้ายคือความพร้อมของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่^{๓๘๕}

๓) การแต่งตั้ง ครู อาจารย์ เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้พิจารณาการแต่งตั้งเสนอมามาตามกฎระเบียบของสำนักเรียน โดยกำหนดถึงคุณสมบัติ คุณวุฒิ การศึกษา พรรษา และความพร้อมปฏิบัติงานได้เป็นต้น^{๓๘๖}

๔) การแต่งตั้ง ครู อาจารย์ อยู่ที่เจ้าสำนักจะพิจารณาเป็นรายบุคคล^{๓๘๗}

๕) การแต่งตั้ง ครูอาจารย์ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาเป็นรายบุคคล โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความสมัครใจของครูอาจารย์ เมื่อพร้อมรับคำเชิญก็จะแต่งตั้งตามกฎระเบียบของสำนักเรียน โดยให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอนการแต่งตั้ง ครูอาจารย์^{๓๘๘}

๖) การแต่งตั้งครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่บุคลากรทางการศึกษานักธรรมให้มีความเหมาะสมกับคุณสมบัติตามกฎระเบียบ เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำหนดครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ โดยมีการพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิ วัยวุฒิการศึกษานักธรรม จึงได้สอบถามถึงความพร้อมในการรับภาระหน้าที่ในการสอนหนังสือให้นักเรียนด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับหรือกดดันแต่อย่างใด เมื่อได้ข้อสรุปแล้วจึงได้ประกาศแต่งตั้งตามกฎระเบียบของสำนักเรียนต่อไป^{๓๘๙}

๗) เจ้าสำนักเรียน จะมีการแต่งตั้งคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้มีหน้าที่ในการเรียนการสอนเฉพาะในชั้นเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ^{๓๙๐}

๘) การแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาเป็นรายบุคคล^{๓๙๑}

^{๓๘๔} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๘๕} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๘๖} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๘๗} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๘๘} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๘๙} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙๐} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (บุญสม ผลณาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙๑} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญู), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

๙) การแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสำนักเรียน เป็นไปตามกฎระเบียบของ
สำนักเรียน^{๓๙๒}

๑๐) การแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสำนักเรียน จะมีการประชุมปรึกษากัน
ภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว เจ้าสำนักเรียนพิจารณาตามขั้นตอน การแต่งตั้งครู อาจารย์ และ
เจ้าหน้าที่จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๓๙๓}

๑๑) ในเรื่องการแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสำเรียนนั้น บ้างสำนักเรียนไม่
มีการพิจารณาแต่งตั้ง ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัย
คือ เมื่อบุคลากรคือครูอาจารย์ไม่มีความเหมาะสมไม่มีคุณสมบัติตรงตามกฎระเบียบ ก็ไม่ควรจะ
ได้รับการพิจารณาการแต่งตั้ง^{๓๙๔}

๑๒) การแต่งตั้ง ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสำนักเรียน เจ้าสำนักจะเป็นผู้พิจารณา
รายชื่อบุคคลและเสนอชื่อขอแต่งตั้ง โดยมีลายลักษณ์อักษรรับรองใบตราตั้งครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่
ถูกต้องตามกฎหมายของสำนักเรียน^{๓๙๕}

๒. โครงสร้างคณะผู้บริหาร เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะประชุมปรึกษากำหนดให้มี
การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบการจัดการในแต่ละสำนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงโครงสร้าง
คณะผู้บริหารในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนใน
พื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) โครงสร้างคณะผู้บริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนัก
เรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอโครงสร้างต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มี
โครงสร้างคณะผู้บริหารเช่น ครูสอนนักธรรม เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ส่วน
เจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่าย
สนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน^{๓๙๖}

๒) โครงสร้างคณะผู้บริหารสำนักเรียน พิจารณาตามลำดับเช่น เจ้าสำนักเรียน ครู
อาจารย์ เลขานุการ และนักเรียนในชั้นเรียน จำนวนชั้นเรียนเป็นต้น^{๓๙๗}

๓) โครงสร้างคณะผู้บริหารสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำตาม

^{๓๙๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์
ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๓๙๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระ
ปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓
สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่
เกาตั้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติวาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่
๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙๗} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ขันยา อติณฺโฑ), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง,
วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

กฎระเบียบของสำนักเรียน โดยกำหนดถึงตำแหน่งหน้าที่การงานแต่ละบุคคล^{๓๙๘}

๔) โครงสร้างคณะผู้บริหาร อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนจะพิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๓๙๙}

๕) โครงสร้างคณะผู้บริหาร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๐๐}

๖) โครงสร้างคณะผู้บริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม บ้างสำนักเรียนไม่มีการประชุมปรึกษากำหนดให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบการจัดการในแต่ละสำนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงโครงสร้างคณะผู้บริหารในแต่ละสำนักเรียน^{๔๐๑}

๗) โครงสร้างคณะผู้บริหาร จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๔๐๒}

๘) โครงสร้างคณะผู้บริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการจัดทำตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๐๓}

๙) โครงสร้างคณะผู้บริหารของสำนักเรียน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๐๔}

๑๐) โครงสร้างคณะผู้บริหาร จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอโครงสร้างคณะผู้บริหารต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน โครงสร้างคณะผู้บริหาร จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๐๕}

๑๑) ในเรื่องโครงสร้างคณะผู้บริหารของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาโครงสร้างตำแหน่งบุคคลผู้มีคุณสมบัติ ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติ โครงสร้างคณะผู้บริหารประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถร

^{๓๙๘} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๓๙๙} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวนโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๐} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๑} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๒} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้ต้นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๓} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุญโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๐๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

สมาคม^{๔๐๖}

๑๒) โครงสร้างคณะผู้บริหารของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ และนำเสนอโครงสร้างคณะผู้บริหารต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของสำนักเรียน^{๔๐๗}

๓. การพัฒนารูปแบบการทำงาน เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ในแต่ละสำนักเรียน จะเป็นผู้กำหนดให้มีระบบการทำงานที่ดีเพื่อการบรรลุเป้าหมาย เมื่อวิเคราะห์ถึงการพัฒนาแบบการทำงานให้มีระบบการทำงานที่ดีในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การพัฒนารูปแบบการทำงาน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอแนะนโยบายการพัฒนาแบบการทำงานต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์สอนนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน^{๔๐๘}

๒) การพัฒนารูปแบบการทำงานคือ เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบ ครูอาจารย์ดูแลนักเรียนตามชั้นเรียน เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย และนักเรียน มีหน้าที่เรียนตามกำหนดการเรียนการสอน^{๔๐๙}

๓) การพัฒนารูปแบบการทำงานคือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการทำงาน คือ กำหนดถึงตำแหน่งหน้าที่การงานแต่ละบุคคล^{๔๑๐}

๔) การพัฒนารูปแบบการทำงาน อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๔๑๑}

๕) การพัฒนารูปแบบการทำงาน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๑๒}

^{๔๐๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาต้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๘} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๐๙} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๑๐} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๑๑} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๑๒} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

๖) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะมีการพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีระบบการทำงานที่ดีเอื้อต่อการบรรลุเป้าหมาย โดยการกำหนดกลยุทธ์ให้ครู อาจารย์ ได้มีการเข้าอบรมสัมมนา ดูงานที่อื่นๆ แล้วนำมาประชุมปรึกษาหาแนวทางออกที่ดีให้แก่สำนักเรียน ได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ให้มีประสิทธิภาพ คือมีนักเรียนโอกาสสอบได้จำนวน มากขึ้น^{๔๑๓}

๗) การพัฒนารูปแบบการทำงาน จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการ ดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๔๑๔}

๘) การพัฒนารูปแบบการทำงาน เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ เป็นผู้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการทำงาน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๑๕}

๙) การพัฒนารูปแบบการทำงานเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๑๖}

๑๐) การพัฒนารูปแบบการทำงาน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อน แล้ว ครูอาจารย์นำเสนอโครงการพัฒนารูปแบบการทำงานต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการ พิจารณาตามขั้นตอน โครงการพัฒนารูปแบบการทำงาน จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๑๗}

๑๑) ในเรื่องการพัฒนารูปแบบการทำงานของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนัก เรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาการพัฒนารูปแบบการทำงาน ตามปกติแล้ว จะให้มีการ ประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการ พัฒนารูปแบบการทำงานประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถร สมาคม^{๔๑๘}

๑๒) การพัฒนารูปแบบการทำงานของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำโครงการ และนำเสนอโครงการต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๑๙}

^{๔๑๓} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนารณ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราน, วัดเขานุสรณ์ , วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๑๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลนาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๑๕} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิชฌณ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราช วรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๑๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๑๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระ ปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๑๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๑๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่ เกาะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๔. เป้าหมายการเรียนรู้การสอน เจ้าสำนักเรียนและคณะครูอาจารย์ในแต่ละสำนักเรียนจะเป็นผู้มอบหมายสำคัญ เมื่อวิเคราะห์ถึงเป้าหมายการเรียนรู้การสอน เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์เป็นผู้กำหนดเป้าหมายให้นักเรียนและบุคคลในกลุ่มได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบงานการเรียนรู้การสอนในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) เป้าหมายการเรียนรู้การสอน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอเป้าหมายการเรียนรู้การสอนต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์สอนนักเรียน ตั้งแต่ นักเรียนตรี จนถึงนักเรียนเอก ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้การสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน คณะครูอาจารย์เป็นผู้กำหนดทิศทางการเรียนรู้การสอนให้ตรงเป้าหมาย^{๔๒๐}

๒) เป้าหมายการเรียนรู้การสอน คือ เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลภาวะเรียบร้อย ครูอาจารย์ดูแลนักเรียนตามชั้นเรียน เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย และนักเรียน มีหน้าที่เรียนตามกำหนดการเรียนรู้การสอน^{๔๒๑}

๓) เป้าหมายการเรียนรู้การสอน คือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้การสอนภายในสำนักเรียน^{๔๒๒}

๔) เป้าหมายการเรียนรู้การสอน อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๔๒๓}

๕) เป้าหมายการเรียนรู้การสอน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๒๔}

๖) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะมีเป้าหมายการเรียนรู้การสอนโดยการกำหนดการให้ครู อาจารย์ ได้มีการเข้าสอนตรงตามเวลา นักเรียนเข้าเรียนตรงตามเวลา เป็นการฝึกความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันในสังคมส่วนรวม และพยายามส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้การสอนตั้งแต่นักเรียนตรีจนถึงนักเรียนเอก ให้มีคุณภาพ คือมีนักเรียนสอบได้จำนวนมากขึ้น^{๔๒๕}

^{๔๒๐} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒๑} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒๒} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒๓} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุฉนโณ, เลขานักเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒๔} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒๕} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฆปณโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๗) เป้าหมายการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายให้นักเรียน โดยไม่ได้ให้โอกาสครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียน^{๔๒๖}

๘) เป้าหมายการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ เป็นผู้กำหนดเป้าหมายการเรียนการสอน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๒๗}

๙) เป้าหมายการเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๒๘}

๑๐) เป้าหมายการเรียนการสอน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอเป้าหมายการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน เป้าหมายการเรียนการสอน จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๒๙}

๑๑) ในเรื่องเป้าหมายการเรียนการสอนของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณา เป้าหมายการเรียนการสอน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติ เป้าหมายการเรียนการสอนประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๓๐}

๑๒) เป้าหมายการเรียนการสอนของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำเป้าหมายการเรียนการสอน และนำเสนอเป้าหมายการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๓๑}

๕. การพัฒนาทีมงาน เมื่อวิเคราะห์ถึงการพัฒนาทีมงาน ผู้บริหารจะเน้นความรับผิดชอบต่องานที่เป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล คือ กำหนดให้บุคคลในกลุ่มได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การพัฒนาทีมงาน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการพัฒนาทีมงานการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครูสอนนักเรียน เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ตั้งแต่พนักงานธุรการถึงกรรมการเอก ส่วน

^{๔๒๖} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาตั้นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒๗} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแพ, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๒๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล (บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๓๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๓๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาตั้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน คณะครูอาจารย์ควรจะได้รับการพัฒนาทีมงานการเรียนการสอนมากกว่าเดิม^{๔๓๒}

๒) การพัฒนาทีมงาน คือ เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบ ครูอาจารย์ดูแลนักเรียนตามชั้นเรียน เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย และนักเรียน มีหน้าที่เรียนตามกำหนดการเรียนการสอน^{๔๓๓}

๓) การพัฒนาทีมงาน คือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้พัฒนาทีมงานการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๓๔}

๔) การพัฒนาทีมงาน อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๔๓๕}

๕) การพัฒนาทีมงาน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครขัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๓๖}

๖) เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะมีการพัฒนาทีมงานคือ ครู อาจารย์ ให้มีการจับกลุ่มกัน คือนักธรรมตรี ก็กำหนดให้มีครู อาจารย์สอน ๒ รูป เป็นทีมงานช่วยกันสอนช่วยกันแก้ไขปัญหานักเรียน ชั้นอื่นๆ ก็เช่นเดียวกันให้ครู อาจารย์มีทีมงานทำกิจกรรมการเรียนการสอนให้ความชัดเจน มีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก ให้มีคุณภาพ คือมีนักเรียนสอบได้จำนวนมากขึ้น^{๔๓๗}

๗) การพัฒนาทีมงาน จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๔๓๘}

๘) การพัฒนาทีมงาน เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ เป็นผู้กำหนดการพัฒนาทีมงาน

^{๔๓๒} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๓๓} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๓๔} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๓๕} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๓๖} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๓๗} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราชญ์, วัดเดชาบุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๓๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลธนาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๓๙}

๙) การพัฒนาทีมงาน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๔๐}

๑๐) การพัฒนาทีมงาน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอการพัฒนาทีมงานต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การพัฒนาทีมงาน จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๔๑}

๑๑) ในเรื่องการพัฒนาทีมงานของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาการพัฒนาทีมงาน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการพัฒนาทีมงานประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๔๒}

๑๒) การพัฒนาทีมงานของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการพัฒนาทีมงาน และนำเสนอการพัฒนาทีมงานต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๔๓}

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบด้านการจัดการ เป็นการระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนมีพิจารณาถึงกระบวนการแต่งตั้งครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ มีการกำหนดโครงสร้างคณะผู้บริหาร การศึกษาพระปริยัติธรรม มีการพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีระบบการทำงานที่ดีขึ้น มีเป้าหมายในการเรียนการสอน และการพัฒนาทีมงานเป็นต้น

จากการศึกษาการพัฒนารูปแบบด้านการจัดการ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การพัฒนารูปแบบด้านการจัดการ มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙ สรุปการพัฒนารูปแบบด้านการจัดการ

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	การแต่งตั้ง ครู อาจารย์ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการแต่งตั้งเสนอมาตามกฎระเบียบของสำนักเรียน โดยกำหนดถึงคุณสมบัติ คุณวุฒิ การศึกษา พรรษา และความพร้อมปฏิบัติงานได้เป็นต้น

^{๔๓๙} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิษฐณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๔๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๔๑} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๒	การแต่งตั้ง ครู อาจารย์ อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนจะพิจารณาเป็นรายบุคคล
๓	โครงสร้างคณะผู้บริหาร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครขัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน
๔	โครงสร้างคณะผู้บริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม สำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดถึงบทบาทของคณะครู อาจารย์ โดยมีการพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิ วิทยุวุฒิการศึกษานักธรรม ตั้งแต่ชั้นธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก คือ กำหนดให้แต่ละชั้นเรียนมีอาจารย์สอน ๒ รูป ทุกชั้นเรียน เพื่อให้มีตัวแทนทำหน้าที่เมื่ออีกรูปหนึ่งไม่อยู่หรือไม่สบายเป็นต้น
๕	การพัฒนารูปแบบการทำงาน สำนักเรียนจะขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน
๖	การพัฒนารูปแบบการทำงาน สำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน
๗	การพัฒนารูปแบบการทำงานเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๘	การพัฒนารูปแบบการทำงาน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอโครงการพัฒนารูปแบบการทำงานต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน
๙	เป้าหมายการเรียนการสอน สำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติต่อไป
๑๐	ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำเป้าหมายการเรียนการสอน และนำเสนอเป้าหมายการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน
๑๑	การพัฒนาทีมงาน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการพัฒนาทีมงานการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน
๑๒	การพัฒนาทีมงาน คือ สำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบ และประสานงานกับทุกฝ่าย

๓. การพัฒนาแบบด้านการบริหารบุคคล

การพัฒนาแบบด้านการบริหารบุคคล เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนจะต้องการพิจารณาถึงกระบวนการสรรหาบุคลากร การคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร วัตถุประสงค์ การศึกษา การฝึกอบรมเป็นต้น เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจักได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาแบบด้านการบริหารบุคคล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การสรรหาบุคลากร การสรรหาบุคลากรเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนจะต้องการพิจารณาถึงกระบวนการสรรหาบุคลากร เมื่อวิเคราะห์ถึงการสรรหาบุคลากร คืออาจารย์ในแต่ละสำนักเรียน ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การสรรหาบุคลากร เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการสรรหาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครู

สอนนักเรียน เลขานุการ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาเอก ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักงาน^{๔๔๔}

๒) การสรรหาบุคลากร เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการสรรหาบุคลากรภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๔๔๕}

๓) การสรรหาบุคลากร คือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้สรรหาบุคลากร การเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๔๖}

๔) การสรรหาบุคลากร อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๔๔๗}

๕) การสรรหาบุคลากร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครขัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๔๘}

๖) เจ้าสำนักเรียน จะมีการสรรหาบุคลากรคือ ครู อาจารย์ ให้มีหน้าที่ในการดำเนินการเรียนการสอนทุกปีการศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะทำงานได้ เมื่ออีกรูปหนึ่งติดศาสนกิจไม่สามารถมาทำหน้าที่ได้^{๔๔๙}

๗) การสรรหาบุคลากร จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๔๕๐}

๘) การสรรหาบุคลากร เจ้าสำนักเรียน เป็นผู้สรรหาบุคลากรคือ ครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๕๑}

^{๔๔๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔๕} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ขันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔๖} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔๗} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔๘} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๔๙} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปณฺโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕๐} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๙) การสรรหาบุคลากร เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๕๒}

๑๐) การสรรหาบุคลากร จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครู อาจารย์นำเสนอการสรรหาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การสรรหาบุคลากร จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๕๓}

๑๑) ในเรื่องการสรรหาบุคลากรของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน เป็นผู้พิจารณาการสรรหาบุคลากร ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อน แล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการสรรหาบุคลากร ประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๕๔}

๑๒) การสรรหาบุคลากรของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการสรรหาบุคลากร และนำเสนอการสรรหาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๕๕}

๒. การคัดเลือกบุคลากร เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียนจะต้องการพิจารณาถึงกระบวนการคัดเลือกบุคลากร เมื่อวิเคราะห์ถึงกระบวนการคัดเลือกบุคลากร คือ ครู อาจารย์ในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่ จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การคัดเลือกบุคลากร เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครู อาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการคัดเลือกบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน^{๔๕๖}

๒) การคัดเลือกบุคลากร เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการคัดเลือกบุคลากรภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๔๕๗}

๓) การคัดเลือกบุคลากร คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้คัดเลือกบุคลากร การเรียนการสอน

^{๔๕๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๕๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕๖} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕๗} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติโนโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

ภายในสำนักเรียน^{๔๕๘}

๔) การคัดเลือกบุคลากร อยู่ที่ครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๔๕๙}

๕) การคัดเลือกบุคลากร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครขัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๖๐}

๖) เจ้าสำนักเรียนจะมีการคัดเลือกบุคลากร คือ ครู อาจารย์ ให้มีหน้าที่ในการดำเนินการเรียนการสอนทุกปีการศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะทำงานได้ เมื่ออีกรูปหนึ่งติดศาสนกิจไม่สามารถมาทำหน้าที่ได้^{๔๖๑}

๗) การคัดเลือกบุคลากร จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๔๖๒}

๘) การคัดเลือกบุคลากร เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้คัดเลือกบุคลากรคือ ครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๖๓}

๙) การคัดเลือกบุคลากร เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๖๔}

๑๐) การคัดเลือกบุคลากร จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอการคัดเลือกบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การคัดเลือกบุคลากร จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๖๕}

๑๑) ในเรื่องการคัดเลือกบุคลากรของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการคัดเลือกบุคลากร ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการคัดเลือกบุคลากร ประจำสำนักเรียน

^{๔๕๘} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๕๙} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๖๐} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๖๑} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๖๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๖๓} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ์), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๖๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๖๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม^{๔๖๖}

๑๒) การคัดเลือกบุคลากรของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำคัดเลือกบุคลากร และนำเสนอการคัดเลือกบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๖๗}

๓. การพัฒนาบุคลากร เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียนจะต้องการพิจารณาถึงกระบวนการพัฒนาบุคลากร เมื่อวิเคราะห์ถึงกระบวนการพัฒนาบุคลากร คือ ครู อาจารย์ ในแต่ละสำนักเรียน ผู้บริหารต้องการให้ครู อาจารย์ ทราบกลยุทธ์การทำงานที่มีความเหมาะสม และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การพัฒนาบุคลากร เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครู อาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการพัฒนาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีการพัฒนาคณะครู อาจารย์ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ครูสอนนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ให้มีทักษะและประสบการณ์ทำงานมากขึ้น ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน ก็เช่นเดียวกัน^{๔๖๘}

๒) การพัฒนาบุคลากร เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการพัฒนาบุคลากรภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๔๖๙}

๓) การพัฒนาบุคลากร คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พัฒนาบุคลากร การเรียนการสอน ภายในสำนักเรียน^{๔๗๐}

๔) การพัฒนาบุคลากร อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๔๗๑}

๕) การพัฒนาบุคลากร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูป

^{๔๖๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๖๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๖๘} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตฺตฺวาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๖๙} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนฺโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๐} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตฺโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๑} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณฺโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

พร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๗๒}

๖) เจ้าสำนักเรียน จะมีการพัฒนาบุคลากรคือ ครู อาจารย์ ให้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การเรียนการสอนทุกปีการศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะทำงานได้^{๔๗๓}

๗) การพัฒนาบุคลากร จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๔๗๔}

๘) การพัฒนาบุคลากร เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้พัฒนาบุคลากรคือ ครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๗๕}

๙) การพัฒนาบุคลากร เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๗๖}

๑๐) การพัฒนาบุคลากร จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครู อาจารย์นำเสนอการพัฒนาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การพัฒนาบุคลากร จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๗๗}

๑๑) ในเรื่องการพัฒนาบุคลากรของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการพัฒนาบุคลากร ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการพัฒนาบุคลากร ประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถรสมาคม^{๔๗๘}

๑๒) การพัฒนาบุคลากรของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการพัฒนาบุคลากร และนำเสนอการพัฒนาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๗๙}

๔. วัตถุประสงค์การศึกษา เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียนจะต้องการพิจารณาถึงวัตถุประสงค์การศึกษา เมื่อวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์การศึกษา ผู้บริหารต้องการพัฒนา

^{๔๗๒} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฒินิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๓} สัมภาษณ์ พระมหานอก มหคณปณโด, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๔} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๕} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจระเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโด) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๗๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๗๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

บุคลากร คือ ครู อาจารย์ในแต่ละสำนักเรียนให้มีศีลธรรม คุณธรรม เข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน ประกอบสัมมาอาชีวะสุจริต ตรงตามวัตถุประสงค์ของการบริหารบุคคล และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) วัตถุประสงค์การศึกษา เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครู อาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอวัตถุประสงค์การศึกษาต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา ให้มีคณะผู้บริหารเช่น เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ครูสอนนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ให้มีกระบวนการเรียนการสอนถูกตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๔๘๐}

๒) วัตถุประสงค์การศึกษา เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและ วัตถุประสงค์การศึกษาภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมี เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๔๘๑}

๓) วัตถุประสงค์การศึกษา คือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้กำหนด วัตถุประสงค์การศึกษา การเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๘๒}

๔) วัตถุประสงค์การศึกษา อยู่ที่เจ้าสำนักเรียน จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนัก เรียน^{๔๘๓}

๕) วัตถุประสงค์การศึกษา เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการ ประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อ ทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๘๔}

๖) วัตถุประสงค์การศึกษา คือ ต้องการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีศีลธรรม คุณธรรม เข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ไปประกอบสัมมาอาชีวะ สุจริตในอนาคตได้^{๔๘๕}

๗) วัตถุประสงค์การศึกษา จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความ คิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน^{๔๘๖}

^{๔๘๐} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๘๑} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๘๒} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๘๓} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๘๔} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๘๕} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราชญ์, วัดเดชาบุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๘๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลธนาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๘) วัตถุประสงค์การศึกษา เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาให้แก่ คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๘๗}

๙) วัตถุประสงค์การศึกษา เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๔๘๘}

๑๐) วัตถุประสงค์การศึกษา จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครู อาจารย์นำเสนอการพัฒนาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน^{๔๘๙}

๑๑) ในเรื่องวัตถุประสงค์การศึกษาของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน และครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาวัตถุประสงค์การศึกษา ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากัน ภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติวัตถุประสงค์การศึกษา ประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม^{๔๙๐}

๑๒) วัตถุประสงค์การศึกษาของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำวัตถุประสงค์ การศึกษา และนำเสนอวัตถุประสงค์การศึกษาต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึง ดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎหมายของสำนักเรียน^{๔๙๑}

๕. การฝึกอบรม เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียนจะต้องการพิจารณาถึง กระบวนการฝึกอบรมบุคลากร เมื่อวิเคราะห์ถึงการฝึกอบรมบุคลากร ผู้บริหารทุกคนต้องการพัฒนา ความรู้ความสามารถแก่ครู อาจารย์ในแต่ละสำนักเรียนให้มีทักษะและประสบการณ์ มีความชำนาญ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามี รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การฝึกอบรม เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะ เป็นผู้นำเสนอการฝึกอบรมต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้แก่คณะผู้บริหาร เช่นเจ้าหน้าที่ เลขานุการ ครูสอนนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ให้มีกระบวนการ เรียนการสอนถูกต้องตามกฎหมายของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๔๙๒}

๒) การฝึกอบรม เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการฝึกอบรมภายใน สำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับ

^{๔๘๗} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ์), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราช วรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๘๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโญ) เลขาคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๔๘๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระ ปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่ เกาะต้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๒} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตฺตนาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ทุกฝ่าย^{๔๙๓}

๓) การฝึกอบรม คือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้วางแผนการฝึกอบรม การเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๙๔}

๔) การฝึกอบรม อยู่ที่ครูอาจารย์จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๔๙๕}

๕) การฝึกอบรม เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๔๙๖}

๖) การฝึกอบรม คือ ต้องการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้น ได้รับทักษะและประสบการณ์ มีความชำนาญ เข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน มีการเรียนการสอนตรงตามแม่กองธรรมสนามหลวง^{๔๙๗}

๗) การฝึกอบรม จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๔๙๘}

๘) การฝึกอบรม เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้กำหนดการฝึกอบรมให้แก่ นักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๔๙๙}

๙) การฝึกอบรม เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๐๐}

๑๐) การฝึกอบรม จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอการฝึกอบรม ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การฝึกอบรม จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๐๑}

^{๔๙๓} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชั้นยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๔} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๕} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุฉนโณ, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๖} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๗} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฆปนโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๘} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเต็นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๔๙๙} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๐๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุณฺโญ) เลขานุการจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๐๑} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๑๑) ในเรื่องการฝึกอบรมของสำนักเรียนนั้น จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาการฝึกอบรม ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการฝึกอบรม ประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม^{๕๐๒}

๑๒) การฝึกอบรมของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการฝึกอบรม และนำเสนอการฝึกอบรมต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๐๓}

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบด้านการบริหารบุคคล เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน จะต้องการพิจารณาถึงกระบวนการสรรหาบุคลากร การคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร วัตถุประสงค์การศึกษา การฝึกอบรม เป็นต้น

จากการศึกษาการพัฒนารูปแบบด้านการบริหารบุคคล และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การพัฒนารูปแบบด้านการบริหารบุคคล มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปการพัฒนารูปแบบด้านการบริหารบุคคล

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	การสรรหาบุคลากรเป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการสรรหาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ เลขานุการ เป็นต้น
๒	การสรรหาบุคลากร สำนักเรียนจะกำกับดูแลกฎระเบียบและการสรรหาบุคลากรภายใน เช่น ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ เป็นต้น
๓	การคัดเลือกบุคลากร คือ สำนักเรียนจะเป็นผู้คัดเลือกบุคลากรภายในสำนักเรียน
๔	การคัดเลือกบุคลากร อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน
๕	การพัฒนาบุคลากร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำโดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน
๖	สำนักเรียนจะมีการพัฒนาบุคลากรคือครู อาจารย์ให้มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การเรียนการสอนทุกปีการศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะทำงานได้
๗	การพัฒนาบุคลากรจะดำเนินการจัดทำโดยสำนักเรียนมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน

^{๕๐๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๐๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๘	สำนักเรียนจะเป็นผู้พัฒนาบุคลากร คือ ครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอน ภายในสำนักเรียน
๙	วัตถุประสงค์การศึกษา เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๑๐	วัตถุประสงค์การศึกษา ครูอาจารย์จะนำเสนอการพัฒนาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน ตามความเหมาะสมต่อไป
๑๑	การฝึกอบรมบุคลากร สำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการฝึกอบรม ตามปกติแล้ว จะให้มีการ ประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้ อนุมัติการฝึกอบรมตามกฎระเบียบ
๑๒	สำนักเรียนจะเป็นผู้จัดทำกรฝึกอบรมบุคลากรตามขั้นตอนกฎระเบียบของสำนักเรียน

๔. การพัฒนารูปแบบด้านการอำนวยการ

การพัฒนารูปแบบด้านการอำนวยการ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน มีการ สนับสนุนการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนการสอน การประสานงาน การสนับสนุนทุนทรัพย์ และการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์แก่การ ศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบด้านการอำนวยการ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. การสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนสนับสนุนการ เรียนการสอน เมื่อวิเคราะห์ถึงการสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องการให้ อาจารย์และ เจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนได้ดำเนินการเรียนการสอนตามกฎระเบียบ ให้เป็นตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่อำนวยการที่เป็นประโยชน์แก่อาจารย์และนักเรียน และผลจากการ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการสนับสนุนการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการ สนับสนุนการเรียนการสอนแก่คณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ให้มีกระบวนการเรียนการสอนถูกตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๕๐๔}

๒) การสนับสนุนการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการ สนับสนุนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมี เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๐๕}

๓) การสนับสนุนการเรียนการสอน คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการ

^{๕๐๔} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๐๕} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

สอนแก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๐๖}

๔) การสนับสนุนการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนพิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๕๐๗}

๕) การสนับสนุนการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๐๘}

๖) การสนับสนุนการเรียนการสอน คือ การกำหนดให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้น ได้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรนันทธรรมสนามหลวง และเข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน ด้วยการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่ครู อาจารย์ และนักเรียน ด้วยปัจจัยสี่ เช่น จีวร บิณฑบาต ที่อยู่อาศัยเสนาสนะ และยารักษาโรค เป็นต้น ตามความเหมาะสม^{๕๐๙}

๗) การสนับสนุนการเรียนการสอน จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๕๑๐}

๘) การสนับสนุนการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอน ให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๑๑}

๙) การสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๑๒}

๑๐) การสนับสนุนการเรียนการสอน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อน แล้ว ครูอาจารย์นำเสนอ การสนับสนุนการเรียนการสอน ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การสนับสนุนการเรียนการสอน จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๑๓}

๑๑) การสนับสนุนการเรียนการสอนจะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้พิจารณา การสนับสนุนการเรียนการสอน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อน

^{๕๐๖} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๐๗} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๐๘} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๐๙} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๑๐} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๑๑} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิษฐณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๑๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๑๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

แล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการสนับสนุนการเรียนการสอนตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๑๔}

๑๒) การสนับสนุนการเรียนการสอนเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้จัดทำ การสนับสนุนการเรียนการสอน และนำเสนอการสนับสนุนการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาถูกต้องแล้ว จึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๑๕}

๒. การส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนส่งเสริมการเรียนการสอน เมื่อวิเคราะห์ถึงการส่งเสริมการเรียนการสอน ผู้บริหารทุกคนต้องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียน มีการพัฒนาความรู้คุณธรรม ที่มีประโยชน์แก่ อาจารย์และนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการส่งเสริมการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการส่งเสริมการเรียนการสอนแก่คณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก ให้มีกระบวนการเรียนการสอนถูกต้องตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๕๑๖}

๒) การส่งเสริมการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการส่งเสริมการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๑๗}

๓) การส่งเสริมการเรียนการสอน คือ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนการสอนแก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๑๘}

๔) การส่งเสริมการเรียนการสอน อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๕๑๙}

๕) การส่งเสริมการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์

^{๕๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๑๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๑๖} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตฺตนาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๑๗} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนฺโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๑๘} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๑๙} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๒๐}

๖) การส่งเสริมการเรียนการสอน คือ การส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้น ได้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรนันทธรรมสนามหลวง และเข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน ด้วยการจัดการหาอุปกรณ์การศึกษา ตำราเรียน คู่มือรักษาสุขภาพอนามัยให้แก่ครูอาจารย์ นักเรียนเป็นต้น^{๕๒๑}

๗) การส่งเสริมการเรียนการสอน จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากครูอาจารย์ในสำนักเรียนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๕๒๒}

๘) การส่งเสริมการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนการสอนให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๒๓}

๙) การส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๒๔}

๑๐) การส่งเสริมการเรียนการสอน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอการส่งเสริมการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอนตามกฎระเบียบ^{๕๒๕}

๑๑) ในเรื่องการส่งเสริมการเรียนการสอนของสำนักเรียน จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาการส่งเสริมการเรียนการสอน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการส่งเสริมการเรียนการสอน ประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม^{๕๒๖}

๑๒) การส่งเสริมการเรียนการสอนของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการส่งเสริมการเรียนการสอน และนำเสนอการส่งเสริมการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๒๗}

๓. การประสานงาน เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนประสานงานทุกฝ่าย เมื่อ

^{๕๒๐} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒๑} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคณปณโด, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒๒} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒๓} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจระเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปณโด) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๒๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

วิเคราะห์ถึงการประสานงาน ผู้บริหารมีหน้าที่ติดต่อสื่อสารกันภายในสำนักเรียนเป็นการรักษาดูแลบุคลากร คือ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนให้มีแนวทางพัฒนาความรู้ ความสามารถ มีความชำนาญ เข้าใจงาน ทำงานตามแผนงานให้เกิดประโยชน์แก่อาจารย์ และนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การประสานงาน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการประสานงานต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการประสานงานแก่คณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เลขาธิการ เจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ต้นทศวรรษตรี จนถึง ทศวรรษเอก ให้มีกระบวนการเรียนการสอนถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และการประสานงานจากแม่กองธรรมสนามหลวง^{๕๒๘}

๒) การประสานงาน เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการประสานงานภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๒๙}

๓) การประสานงาน คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ประสานงานกับคณะครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๓๐}

๔) การประสานงาน อยู่ที่เจ้าสำนักเรียน จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๕๓๑}

๕) การประสานงาน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครขัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๓๒}

๖) การประสานงาน คือ การติดต่อสื่อสารกับ ครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้นให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรธรรมสนามหลวง และเข้าใจสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ด้วยการจัดการประชุมสัมมนาเพื่อกำหนดทิศทางถึงปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอน ว่าควรจะมีการวิธีการปฏิบัติแบบเชิงรุกหรือเชิงรับ มีการพิจารณาเหตุผล ด้วยความพร้อมเพรียงกันทุกรูป^{๕๓๓}

๗) การประสานงาน จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและ

^{๕๒๘} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๒๙} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๓๐} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๓๑} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๓๒} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๓๓} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราชญ์, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

รับผิดชอบงาน^{๕๓๔}

๘) การประสานงาน เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้ประสานงานให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๓๕}

๙) การประสานงาน การเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๓๖}

๑๐) การประสานงาน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอ การประสานงาน ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การประสานงานจะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๓๗}

๑๑) ในเรื่องการประสานงานของสำนักเรียน จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาการประสานงาน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการประสานงานประจำสำนักเรียนตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๓๘}

๑๒) การประสานงานของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการประสานงาน และนำเสนอการประสานงานต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎหมายของสำนักเรียน^{๕๓๙}

๔. การสนับสนุนทุนทรัพย์ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนสนับสนุนทุนทรัพย์ เมื่อวิเคราะห์ถึงการสนับสนุนทุนทรัพย์ ผู้บริหารจะติดตามผล การประเมินผลการศึกษาอย่างต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียน เพื่อจะได้ทราบระดับการปฏิบัติงาน เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การสนับสนุนทุนทรัพย์ เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการสนับสนุนทุนทรัพย์ต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการสนับสนุนทุนทรัพย์แก่คณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ให้มีการ

^{๕๓๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภินันท์ (บุญสม ผลผาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๓๕} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิษฐณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๓๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๓๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๓๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๓๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้านสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

สนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อการเรียนการสอนถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๔๐}

๒) การสนับสนุนทุนทรัพย์ เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและการสนับสนุนทุนทรัพย์ภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๔๑}

๓) การสนับสนุนทุนทรัพย์ คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนทุนทรัพย์ให้แก่คณะครูอาจารย์ และนักเรียน ให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๔๒}

๔) การสนับสนุนทุนทรัพย์ อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้ที่จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๕๔๓}

๕) การสนับสนุนทุนทรัพย์ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๔๔}

๖) การสนับสนุนทุนทรัพย์ คือ การช่วยเหลือครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้น ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ตามกฎระเบียบ ตามเห็นชอบของเจ้าสำนักเรียน^{๕๔๕}

๗) การสนับสนุนทุนทรัพย์ จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๕๔๖}

๘) การสนับสนุนทุนทรัพย์ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนทุนทรัพย์ให้แก่คณะครูอาจารย์ และนักเรียน ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๔๗}

๙) การสนับสนุนทุนทรัพย์การเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๔๘}

^{๕๔๐} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๑} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชนยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๒} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๓} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวรรณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๔} สัมภาษณ์ พระมหาดิเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๕} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฆปัญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๖} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาตเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาตั้นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๗} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๔๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุญโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

๑๐) การสนับสนุนทุนทรัพย์ จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครู อาจารย์นำเสนอ การสนับสนุนทุนทรัพย์ ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การสนับสนุนทุนทรัพย์ จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๔๙}

๑๑) ในเรื่องการสนับสนุนทุนทรัพย์ของสำนักเรียน จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการสนับสนุนทุนทรัพย์ ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการสนับสนุนทุนทรัพย์ประจำสำนักเรียนตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๕๐}

๑๒) การสนับสนุนทุนทรัพย์ของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำ การสนับสนุนทุนทรัพย์ และนำเสนอการสนับสนุนทุนทรัพย์ต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๕๑}

๕. การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นๆ เมื่อวิเคราะห์ถึงการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มีการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม ผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นแก่คณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก ให้มีการสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๕๒}

๒) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและส่งเสริมการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๕๓}

๓) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น คือการส่งครู อาจารย์ และนักเรียน ที่มีความรู้ ความชำนาญไปช่วยเหลือสังคมภายในสำนักเรียน^{๕๕๔}

^{๕๔๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๕๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๕๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาตุ้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๕๒} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๕๓} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๕๔} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๔) การสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น อยู่ที่เจ้าสำนักเรียน จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๕๕๕}

๕) การสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๕๖}

๖) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น คือ การส่งครู อาจารย์ ไปช่วยเหลือสังคม หรือหน่วยงานอื่นที่มีความต้องการ เช่น ช่วยสอนศีลธรรมตามโรงเรียน เทศนาสั่งสอนบุคลากรในโรงงาน บรรยายธรรมสั่งสอนบุคลากรในโรงเรียน บรรยายธรรมสั่งสอนบุคลากรในสำนักงาน เป็นต้น รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นต้น^{๕๕๗}

๗) การสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบงาน^{๕๕๘}

๘) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ส่งครู อาจารย์ ไปร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๕๙}

๙) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๖๐}

๑๐) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอ ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๖๑}

๑๑) การสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้พิจารณาการสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการสนับสนุนการปฏิบัติงานกับ

^{๕๕๕} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๕๖} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๕๗} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๕๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาภิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๕๙} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขญญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๖๐} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๖๑} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

หน่วยงานอื่นประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๖๒}

๑๒) การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำ การสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น และนำเสนอการสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาต่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๖๓}

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบด้านการอำนวยการ เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนจะ สนับสนุนการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนการสอน การประสานงาน การสนับสนุนทุนทรัพย์ และการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนเป็นต้น

จากการศึกษาการพัฒนารูปแบบด้านการอำนวยการ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การพัฒนารูปแบบ ด้านการอำนวยการ มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ ตามตารางที่ ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปการพัฒนารูปแบบด้านการอำนวยการ

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	การสนับสนุนการเรียนการสอนจะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการสนับสนุนการเรียนการสอน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะ ดำเนินการตามกฎระเบียบ
๒	สำนักเรียนจะเป็นผู้จัดทำ การสนับสนุนการเรียนการสอน และดำเนินการตามขั้นตอน ให้ ถูกต้องตามกฎระเบียบ
๓	การส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๔	การส่งเสริมการเรียนการสอน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครู อาจารย์นำเสนอการส่งเสริมการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตาม ขั้นตอน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๕	สำนักเรียนจะเป็นผู้จัดทำ การประสานงาน โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้ เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน
๖	การติดต่อสื่อสารกับ ครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้น ให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตร นักธรรมสนามหลวง และเข้าใจสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์
๗	การประสานงานจะดำเนินการจัดทำโดยสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครู อาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ
๘	สำนักเรียนจะเป็นผู้ประสานงานให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียนทราบแผนการเรียนการ

^{๕๖๒} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๖๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่ เกาะตันสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
	สอนภายในสำนักเรียน
๙	สำนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนทุนทรัพย์ให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน
๑๐	การสนับสนุนทุนทรัพย์อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนจะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน
๑๑	เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้นำเสนอการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น โดยกำหนดให้มีการสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๑๒	การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและส่งเสริมการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียน เป็นต้น

๕. การพัฒนารูปแบบด้านการควบคุม

การพัฒนารูปแบบด้านการควบคุม เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนจะต้องมีการพิจารณาถึงการกำหนดวันเวลา การส่งรายชื่อนักเรียน การกำหนดกรรมการ และการประกาศผลผู้สอบได้เป็นต้น เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบด้านการควบคุม และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดการ เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนจะต้องมีการกำหนดการ วันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียน เป็นหลักเกณฑ์โดยตรงของการศึกษาพระปริยัติธรรม จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้สันักตกรณได้ให้แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามกฎระเบียบ และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การเปิดเรียนเมื่อไร อย่างไร ที่ไหน ก็แล้วแต่ความพร้อมเพรียงของครู อาจารย์ และนักเรียนเป็นสำคัญ สำหรับวันอบรมนักรธรรมก่อนสอบสนามหลวง ก็แล้วแต่เจ้าสำเรียนจะดำเนินการจัดให้มีการอบรมทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่วนวันปิดการเรียนการสอน ก็แล้วแต่เจ้าสำนักเรียนจะเห็นชอบ^{๕๖๔}

๒) สำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบ กำหนดวันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียนแก่คณะครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๖๕}

๓) เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้กำหนดให้ครู อาจารย์ และนักเรียนภายในสำนักเรียน^{๕๖๖}

^{๕๖๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติลาโณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๖๕} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๖๖} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

- ๔) วันเปิดเรียนเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๕๖๗}
- ๕) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๖๘}
- ๖) สำนักเรียนจะพิจารณากำหนดการวันเปิดเรียน อบรมก่อนสอบ และปิดเรียนเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๕๖๙}
- ๗) สำนักเรียนจะขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน^{๕๗๐}
- ๘) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้คณะครู อาจารย์ และนักเรียนปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๗๑}
- ๙) ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๗๒}
- ๑๐) วันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียน จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๗๓}
- ๑๑) สำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาวันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติวันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียนประจำสำนักเรียนตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๗๔}
- ๑๒) วันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียนของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำกำหนดการ วันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียน และนำเสนอวันเปิดเรียน วันอบรมนักรธรรมก่อนสอบ และวันปิดเรียนต่อเจ้าสำนักเรียนพิจารณาถูกต้อง

^{๕๖๗} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวณโณ, เลขเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๖๘} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๖๙} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๗๐} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเต้นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๗๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้มะ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๗๒} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกุล (รุ่ง กตปุญโญ) เลขเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๗๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล (บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๗๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๗๕}

๒. การส่งรายชื่อนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนจะต้องมีการส่งรายชื่อนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงการส่งรายชื่อนักเรียนและการกำหนดสนามสอบ เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนในแต่ละสำนักเรียน เป็นผู้ประสานงานดำเนินการจัดส่งรายชื่อนักเรียนส่งมาให้แม่กองธรรมสนามหลวงดำเนินการต่อตามขั้นตอนกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การจัดส่งรายชื่อนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาเอก ไปให้แก่แม่กองธรรมสนามหลวง เป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่เจ้าสำนักเรียนจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกำหนดการของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยหลักการก็คือว่า เจ้าสำนักเรียนจะต้องดำเนินการจัดส่งรายชื่อนักเรียนไปให้แม่กองธรรมสนามหลวงหลังจากเข้าพรรษาทุกปีการศึกษา ทุกชั้น แต่มีบางสำนักเรียนส่งรายชื่อนักเรียนมาล่าช้า เมื่อมีการส่งรายชื่อนักเรียนมาล่าช้า ทางแม่กองธรรมสนามหลวงจะพิจารณาเหตุผลตามกฎระเบียบว่าจะสมควรให้สิทธิ์สอบหรือไม่สมควรเป็นต้นเป็นกรณีพิเศษ ก็แล้วแต่ความเมตตาอนุเคราะห์ของแม่กองธรรมสนามหลวงจะพิจารณาต่อไป^{๕๗๖}

๒) การส่งรายชื่อนักเรียน เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและกำหนดการส่งรายชื่อนักเรียน โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๗๗}

๓) การส่งรายชื่อนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้ครู อาจารย์ และนักเรียนภายในสำนักเรียน^{๕๗๘}

๔) การส่งรายชื่อนักเรียน อยู่ที่เจ้าสำนักและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๕๗๙}

๕) การส่งรายชื่อนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครขัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๘๐}

๖) การส่งรายชื่อนักเรียนไปให้แก่แม่กองธรรมสนามหลวง ขึ้นอยู่กับเจ้าสำนักเรียนจะพิจารณาเห็นชอบว่าจะให้นักเรียนรูปไหนได้สมัครสอบหรือไม่ โดยปกติก็มีการปฏิบัติเป็นไปตาม

^{๕๗๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาต้นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๗๖} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๗๗} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๗๘} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๗๙} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๘๐} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

กฎเกณฑ์ของสำนักเรียน คือส่งตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ทุกปีการศึกษา^{๕๘๑}

๗) การส่งรายชื่อนักเรียน จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน^{๕๘๒}

๘) การส่งรายชื่อนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้คณะครู อาจารย์ และนักเรียนปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๕๘๓}

๙) การส่งรายชื่อนักเรียน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๘๔}

๑๐) การส่งรายชื่อนักเรียน จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอ การส่งรายชื่อนักเรียน ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การส่งรายชื่อนักเรียน จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๘๕}

๑๑) ในเรื่องการส่งรายชื่อนักเรียน จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาการส่งรายชื่อนักเรียน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียน ก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการส่งรายชื่อเรียน ประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม^{๕๘๖}

๑๒) การส่งรายชื่อเรียนของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการส่งรายชื่อนักเรียน และนำเสนอการส่งรายชื่อเรียนต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎหมาย^{๕๘๗}

๓. การกำหนดกรรมการ เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนจะต้องมีการกำหนดกรรมการ เมื่อวิเคราะห์ถึงกรรมการควบคุมการสอบมัธยมศึกษา และการตรวจข้อสอบ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกครูอาจารย์ควบคุมการสอบมัธยมศึกษา และการตรวจข้อสอบ ส่วนวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) กรรมการควบคุมการสอบมัธยมศึกษา ทางสำนักเรียนจะพิจารณาคัดเลือก

^{๕๘๑} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนารักษ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราน, วัดเตชานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๘๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลนาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๘๓} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิชฌณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๘๔} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๘๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๘๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๘๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเต็นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

คณะกรรมการควบคุมการสอบนักธรรม กำหนดสถานที่สอบให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ในปัจจุบันนี้ การสอบนักธรรมสนามหลวง มีอยู่ ๒ รอบ คือ รอบแรกกำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมตรี สถานที่สอบของแต่ละสำนักเรียนในจังหวัดนครปฐม รอบที่สองกำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมโทและนักธรรมเอก สถานที่สอบทางสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้ ส่วนการตรวจข้อสอบ สำนักเรียนจะประชุมพิจารณา คัดเลือกคณะกรรมการตรวจข้อสอบ โดยกำหนดวันเวลา/เดือน/ปี สถานที่ตรวจข้อสอบ^{๕๘๘}

๒) การกำหนดกรรมการ เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและกำหนดการ ตามนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๕๘๙}

๓) การกำหนดกรรมการ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้กำหนดตามนโยบายของ แม่กองธรรมสนามหลวง^{๕๙๐}

๔) การกำหนดกรรมการ อยู่ที่เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะได้พิจารณาจัดทำภายใน สำนักเรียน^{๕๙๑}

๕) การกำหนดกรรมการ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการ ประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูป พร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๕๙๒}

๖) การกำหนดกรรมการ ขึ้นอยู่กับสำนักเรียน จะเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบว่าจะให้ใคร เป็นกรรมการ^{๕๙๓}

๗) การกำหนดกรรมการ จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความ คิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน^{๕๙๔}

๘) การกำหนดกรรมการ เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้ดำเนินการตามนโยบาย ของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๕๙๕}

^{๕๘๘} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๘๙} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ขันยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๐} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๑} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุณโณ, เลขเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๒} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวัง ตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๓} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคัมพลโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม , วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๔} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาเข้ต้น สำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๕} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๙) การกำหนดกรรมการ เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียนและตามนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๕๙๖}

๑๐) การกำหนดกรรมการ จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอ การกำหนดกรรมการ ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การกำหนดกรรมการ จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๕๙๗}

๑๑) การกำหนดกรรมการของสำนักเรียน จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์ จะเป็นผู้พิจารณาการกำหนดกรรมการ ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการกำหนดกรรมการประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๙๘}

๑๒) การกำหนดกรรมการของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำกรกำหนดกรรมการ และนำเสนอการกำหนดกรรมการต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาถูกต้องแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๕๙๙}

๔. การประกาศผลผู้สอบได้ เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนจะต้องมีการประกาศผลผู้สอบได้ เมื่อวิเคราะห์ถึงการประกาศรายชื่อผู้สอบได้ เป็นภาระหน้าที่ของแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นผู้ประกาศรายชื่อที่สอบได้ตั้งแต่ชั้นนักธรรมตรี จนถึงชั้นนักธรรมเอก และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การประกาศผลผู้สอบได้ ทางแม่กองธรรมสนามหลวง จะดำเนินการประกาศผลสอบได้ที่เป็นการให้เจ้าสำนักเรียน ครู อาจารย์ และนักเรียนทราบ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม^{๖๐๐}

๒) การประกาศผลผู้สอบได้ เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและทำตามการประกาศของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๖๐๑}

๓) การประกาศผลผู้สอบได้ เป็นไปตามประกาศของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๖๐๒}

^{๕๙๖} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๕๙๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๕๙๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกวียนสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๐๐} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๐๑} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๐๒} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

- ๔) การประกาศผลผู้สอบได้ อยู่ที่เจ้าสำนักจะได้พิจารณาจัดทำภายในสำนักเรียน^{๖๐๓}
- ๕) การประกาศผลผู้สอบได้ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมี การประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อ ทุกุรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๖๐๔}
- ๖) การประกาศผลผู้สอบได้ทุกชั้น ขึ้นอยู่กับแม่กองธรรมสนามหลวง จะเป็นผู้ประกาศ ผลผู้สอบได้^{๖๐๕}
- ๗) การประกาศผลผู้สอบได้ จะดำเนินการโดยเจ้าสำนักเรียนในสำนักเรียน จะนำผล สอบได้จากแม่กองธรรมสนามหลวงมาประกาศที่วัดให้นักเรียนทราบทุกุรูป^{๖๐๖}
- ๘) การประกาศผลผู้สอบได้ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการตามคำประกาศของแม่ กองธรรมสนามหลวง^{๖๐๗}
- ๙) การประกาศผลผู้สอบได้ เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียนและตามประกาศของ แม่กองธรรมสนามหลวง^{๖๐๘}
- ๑๐) การประกาศผลผู้สอบได้ จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครู อาจารย์นำเสนอ การประกาศผลผู้สอบได้ ต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน การประกาศผลผู้สอบได้ จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม^{๖๐๙}
- ๑๑) เรื่องการประกาศผลผู้สอบได้ จะเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้พิจารณา การประกาศผลผู้สอบได้ ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะ ได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติการประกาศผลผู้สอบได้ประจำสำนักเรียน ตาม กฎระเบียบของสำนักเรียน^{๖๑๐}
- ๑๒) การประกาศผลผู้สอบได้ของสำนักเรียน ครูอาจารย์จะเป็นผู้จัดทำการประกาศผล ผู้สอบได้ และนำเสนอการประกาศผลผู้สอบได้ต่อเจ้าสำนักเรียน ให้ท่านพิจารณาดูก่อน แล้วจึง

^{๖๐๓} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๐๔} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๐๕} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราน, วัดเดชาอนุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๐๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลณาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๐๗} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญู), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราช วรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๐๘} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณฺโณ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๐๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระ ปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ^{๖๑๑}

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบด้านการควบคุม เป็นภาระหน้าที่ของสำนักเรียนจะต้องมีการพิจารณาถึงการกำหนดวันเวลา การส่งรายชื่อนักเรียน การกำหนดกรรมการ และการประกาศผลผู้สอบได้เป็นต้น

จากการศึกษาการพัฒนารูปแบบด้านการควบคุม และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า การพัฒนารูปแบบด้านการควบคุมมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการ สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ สรุปการพัฒนารูปแบบด้านการควบคุม

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำกำหนดการเรียนการสอน โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้วจึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์
๒	สำนักเรียนจะพิจารณากำหนดการวันเปิดเรียน อบรมก่อนสอบ และปิดเรียนเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน
๓	สำนักเรียนจะขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน
๔	การส่งรายชื่อนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้คณะครู อาจารย์ และนักเรียนปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน
๕	การส่งรายชื่อนักเรียน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน
๖	การส่งรายชื่อนักเรียน จะเป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎของมหาเถรสมาคม
๗	สำนักเรียน จะพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการควบคุมการสอบนักเรียน กำหนดสถานที่สอบให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ในปัจจุบันนี้ การสอบธรรมสนามหลวง มีอยู่ ๒ รอบ คือ รอบแรก กำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมตรี สถานที่สอบของแต่ละสำนักเรียนในจังหวัดนครปฐม รอบที่สองกำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมโทและนักธรรมเอก สถานที่สอบทางสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้
๘	การกำหนดกรรมการ สำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะอนุญาตให้มีกรรมการตามกฎระเบียบ
๙	สำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณากรรมการ และนำเสนอกรรมการต่อเจ้าสำนักเรียนพิจารณาดูก่อนแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ
๑๐	การประกาศผลผู้สอบได้ เป็นไปตามประกาศของแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๑	การประกาศผลผู้สอบได้แต่ละสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบและทำตามการประกาศของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย
๑๒	เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะได้จัดทำประกาศผลผู้สอบได้ภายในสำนักเรียน

^{๖๑๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิษฐเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้านำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๔.๑.๓ การวิเคราะห์สภาพและปัญหาอุปสรรคการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมจาก การสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้นำเสนอการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ด้วยวิธีการศึกษาเอกสารหลักฐานสำคัญ (Documentary research) การสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (In-depth interview) จำนวน ๒๐ รูป ที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ สภาพและปัญหาอุปสรรคการศึกษาพระปริยัติธรรม การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักอิทธิบาท๔ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) สภาพทั่วไปของการศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นการศึกษาความเป็นมาการศึกษาของคณะสงฆ์ที่มีการพัฒนาการบริหารการศึกษาตามระยะเวลาแบบมีโครงสร้าง เจ้าสำนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการศึกษาตามพระราชบัญญัติ ตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพระปริยัติธรรมในสำนักเรียน^{๖๑๒}

๒) การจัดการศึกษามีวัตถุประสงค์ให้บุคคลที่เข้ามาบรรพชาอุปสมบทให้ได้รับการศึกษา ที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย เป็นแนวทางสร้างบุคลากร คือ พระภิกษุ และสามเณรให้มีความรู้ ภาคนทฤษฎีและการจัดการเชิงพุทธ^{๖๑๓}

๓) การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนักรธรรมสนามหลวงที่ผ่านมาจะประกอบด้วยการบริหารงานบุคคล การจัดการเรียนการสอน การวัดผลการเรียนการสอน การกำหนดคุณภาพการศึกษา และการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นต้น ส่วนการจัดการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักรธรรมสนามหลวงจะมีแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่สนองงาน และประสานงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย^{๖๑๔}

๔) เวลาปัจจุบันนี้ เจ้าสำนักเรียนมีส่วนสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประชาสัมพันธ์แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้คณะสงฆ์ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้คณะสงฆ์ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์ได้ศึกษาวิจัย และปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของคณะสงฆ์^{๖๑๕}

๕) พระสงฆ์นั้น เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษาคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า คือ เป็นผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติถูกทาง ปฏิบัติสมควร ผู้ควรแก่การคำนับ ควรแก่การต้อนรับ ควรแก่การทำบุญ ควรแก่การกราบไหว้ เป็นนื่อนานุญอันยอดเยี่ยมของโลก มีหน้าที่อบรมสั่งสอนแก่

^{๖๑๒} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๑๓} สัมภาษณ์ พระราชวริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๑๔} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๑๕} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ขันทตติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๑๒) สำนักเรียนก็พยายามดำเนินการเรียนการสอนด้วยโยนิโสมนสิการ และมีการปรับปรุงพัฒนาบุคคล วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการทำงานให้เร็วขึ้น แต่ว่าการจัดการทุกที่มีปัญหาอยู่มาก ผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน เป็นผู้มีภาระหน้าที่แก้ไข ปรับปรุงพัฒนาการทำงานภายในสำนักงานให้เป็นระบบเป็นงานที่ชัดเจนขึ้น^{๖๒๓}

ปัญหาอุปสรรคการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม เมื่อพิจารณาตามหลักการ คือ การบริหารบุคคล เพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) ตามที่ได้ประชุมสนทนากับสำนักเรียนในจังหวัดนครปฐม ได้ทราบว่า มีจำนวนนักเรียนน้อยลง และมีท่าทีว่าจะลดน้อยเรื่อยๆ เมื่อพระภิกษุ สามเณร มีจำนวนน้อยลง ทางสำนักเรียนก็มีความวิตกกังวลใจในเรื่องนี้อย่างมาก อีกอย่างหนึ่ง นักเรียนทุกวันนี้แบ่งได้เป็น ๒ ประเภทคือ ประเภทแรก เป็นนักเรียนที่ดี มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนตามที่ครู อาจารย์สั่งสอน มีความประพฤติปฏิบัติตนเรียบร้อยดีงาม ประเภทที่สอง เป็นนักเรียนไม่ดี ชอบทำตัวเกเร ไม่สนใจการเรียน ไม่ตั้งใจการเรียน ชอบหลบหนีการเรียน ไม่มีความเคารพครู อาจารย์ผู้สอน ไม่เคารพกฎระเบียบ ดิตเกมสอนไล่ที่ ดิตบุหรืเป็นต้น^{๖๒๔}

๒) พระภิกษุ สามเณร ผู้ศึกษานักธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ ณ เวลาปัจจุบันนี้ จำนวนนักเรียนไม่แน่นอน คือ มีนักเรียนเข้ามาใหม่ก็มี และออกไปอยู่ที่อื่นก็มี^{๖๒๕}

๓) พระภิกษุ สามเณร ผู้ศึกษานักธรรมในสำนักเรียนตามวัดวาอารามในเวลาปัจจุบันนี้ มีจำนวนน้อยลง การเรียนการสอนแต่ละสำนักเรียนที่ประสบปัญหาใหญ่ คือ นักเรียนไม่เอาใจใส่การเรียนการสอนนักธรรม^{๖๒๖}

๔) ในปัจจุบันนี้ พระภิกษุ สามเณร ที่ศึกษาอยู่ในสำนักเรียน มีจำนวนไม่คงที่ มีเข้ามาใหม่ และออกไป^{๖๒๗}

๕) เวลานั้น พระภิกษุ สามเณรที่เรียนนักธรรมในสำนักเรียนทุกชั้นเรียน มีปริมาณลดลงเรื่อยๆ ต่อไปคงจะไม่มีนักเรียน ส่วนครูอาจารย์ก็มีจำนวนน้อยลง คือ ย้ายไปที่อื่น หรือไม่ก็สึก

^{๖๒๓} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธาภรณ์ (ทอง ดิถุเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้าน้ำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๒๔} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๒๕} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุณโย) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๒๖} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท์(จำนงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๒๗} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวณโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ออกไป^{๖๒๘}

๖) นักเรียนมาศึกษาด้วยจุดมุ่งหมาย คือ มาศึกษาเล่าเรียนนักรธรรม คือ พยายามสอบให้ได้ แต่ถ้าตนเองมีสติปัญญาไม่สามารถสอบได้ตามเกณฑ์ เมื่อมาถึงจุดหนึ่งแล้วนักเรียนไม่สามารถเรียนนักรธรรมต่อไปได้ ก็สามารถจะมาเรียนทางโลกได้เพราะตลาดการศึกษาทางโลกเปิดกว้างทุกระดับการศึกษาเพื่อรองรับนักเรียน^{๖๒๙}

๗) ครูอาจารย์ในสำนักเรียนในปัจจุบันนี้น้อยลง ส่วนนักเรียนก็น้อยลงเรื่อยๆ ต่อไปคงจะหานักเรียนได้ยากขึ้น^{๖๓๐}

๘) ครู อาจารย์ และนักเรียนทุกรูป ไม่มีใครจะบวชอยู่ตลอดชีวิต จึงคิดว่า การศึกษานักรธรรม มีโอกาสในสังคมน้อย ไม่มีความหวังจะใช้ประโยชน์ในอนาคตได้ จึงขาดแรงจูงใจในการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และนักเรียนก็หันหน้าไปศึกษาหาความรู้ทางโลกมากขึ้น การศึกษานักรธรรมจึงมีการเรียนการสอนทำเป็นพิธีการเฉพาะในวัดเท่านั้น^{๖๓๑}

๙) พระภิกษุ สามเณร ผู้ศึกษานักรธรรมในเวลาปัจจุบันนี้ มีจำนวนน้อยลง แต่ทางสำนักเรียนยังคงมีการเรียนการสอนเพื่อรักษาแบบแผนประเพณีให้โอกาสผู้ใดต่อการศึกษา^{๖๓๒}

๑๐) จำนวนนักเรียนในสำนักเรียนปัจจุบันนี้มีปริมาณไม่แน่นอน คือ เข้าๆ ออกๆ ทุกปีการศึกษา^{๖๓๓}

๑๑) เจ้าสำนักเรียนมีนโยบายรับนักเรียนทุกชั้นเรียน คือตั้งแต่นักรธรรมตรี จนถึงนักรธรรมเอก ไม่มีการจำกัดนักเรียน ทุกวันนี้แนวโน้มจำนวนนักเรียนไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยหลายอย่าง^{๖๓๔}

๑๒) สามเณร ผู้ศึกษานักรธรรมในสำนักเรียนในเวลาปัจจุบันนี้มีปริมาณน้อย และพระภิกษุมิมีจำนวนลดลง^{๖๓๕}

การบริหารการเงิน เมื่อวิเคราะห์ถึงวิธีการจัดสรรเงินของสำนักเรียนแต่ละสำนัก

^{๖๒๘} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๒๙} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฺชปณฺโณ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๐} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๑} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแพ, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๒} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชั้นยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๓} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๕} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

ให้แก่ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ โดยวิธีการใช้จ่ายต้นทุนดำเนินการให้มีปริมาณน้อยที่สุด และต้องการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม มีผู้กล่าวว่าสำนักเรียนต่างๆ ได้รับเงินบริจาคทำบุญจากประชาชนผู้มีจิตศรัทธา ได้ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์แก่สำนักเรียนทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม เพื่อให้ นำเงินมาดำเนินการใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ในสำนักเรียน และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) สำนักเรียน ได้รับการสนับสนุนการเงินจากเจ้าอาวาส และผู้ให้การอุปถัมภ์วัดและสำนักเรียนอย่างสมบูรณ์ เจ้าอาวาสจะมอบหมายงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมให้แก่ครู อาจารย์เป็นผู้รับผิดชอบดูแลจัดการตามกฎหมายเกณฑ์ของสำนักเรียน โดยมีการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงประโยค นักธรรมเอก มีครู อาจารย์ และนักเรียน เข้าเรียนตามกำหนดการทุกปีการศึกษา^{๖๓๖}

๒) การบริหารการเงินของสำนักเรียน ได้ดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ของสำนักเรียนคือ ถวายให้แก่ครู อาจารย์ผู้สอนตามลำดับชั้น เป็นไปตามแผนการบริหารภายในสำนักเรียน มีครูอาจารย์สอนตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก รับเป็นภาระตามสอนนักเรียนให้ได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรนักธรรมสนามหลวง^{๖๓๗}

๓) สำนักเรียนตามวัดวาอารามในเวลาปัจจุบันนี้ มีจำนวนผู้มาอุปถัมภ์น้อยลง แต่ที่สำนักเรียนอยู่ได้ก็เพราะมีเงินทุนเพื่อการเรียนการสอน^{๖๓๘}

๔) สำนักเรียน ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากเจ้าอาวาส จากผู้ให้การอุปถัมภ์สำนักเรียน จากมูลนิธิ จากผู้มีจิตศรัทธามาร่วมทำบุญถวายสังฆทาน ทางสำนักเรียนมีเงินทุนงบประมาณในการดำเนินการเพียงพอกับปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน^{๖๓๙}

๕) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลระบบการเงินของสำนักเรียน คณะครูอาจารย์จะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอน และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^{๖๔๐}

๖) ทางสำนักเรียนจะมีค่านิตยภัตรถวายให้แก่ครู อาจารย์ ที่รับภาระหน้าที่ในการเรียนการสอนตามลำดับชั้น โดยจะพิจารณาจำนวนค่านิตยภัตรแก่ครู อาจารย์ แล้วนำเสนอความอุปถัมภ์ให้เจ้าสำนักเรียนทราบจะได้ให้ความเห็นชอบตามสมควรต่อไป^{๖๔๑}

^{๖๓๖} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๗} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๓๘} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโณ), เจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๓๙} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๔๐} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๔๑} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนารณ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามปราชญ์, วัดเขานุสรณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๓) เจ้าสำนักเรียนรูปในปัจจุบัน ท่านสนับสนุนการเรียนการสอน และสนับสนุนการเงินให้แก่สำนักเรียนส่วนหนึ่งสำหรับดำเนินการตามขั้นตอน กฎระเบียบของสำนักเรียน คือ มีงบประมาณเพื่อการนี้อยู่^{๖๔๒}

๔) ได้รับทุนทรัพย์จากสำนักเรียนจัดสรรมาให้ตามความเหมาะสม ไม่มาก ไม่น้อย ตามปริมาณของครู อาจารย์ บุคลากรในสำนักเรียน^{๖๔๓}

๕) สำนักเรียน มีทรัพยากรคือบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนพร้อม เปิดการเรียนการสอนทุกประโยค^{๖๔๔}

๑๐) งบประมาณในการเรียนการสอนที่สำนักเรียน จะได้รับการดูแลการจัดการโดยเจ้าสำนักเรียน เป็นผู้บริหารทั้งหมด ส่วนคณะครู อาจารย์ และนักเรียนเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามคำสั่ง และเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ^{๖๔๕}

๑๑) เจ้าสำนักเรียน จะมีนโยบายการเงินในการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีเงินสนับสนุนให้แก่ครูอาจารย์ที่สอนทุกระดับชั้น และนักเรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก เมื่อนักเรียนชั้นศึกษาเล่าเรียน และสอบได้ตามเกณฑ์ทางสำนักเรียนจะสนับสนุนให้เงินทุนจำนวนหนึ่งเพื่อให้ได้ศึกษาต่อทุกรูป^{๖๔๖}

๑๒) สามเณรผู้ศึกษานักธรรมในสำนักเรียนในเวลาปัจจุบันนี้มีจำนวนน้อย ส่วนพระภิกษุ มีจำนวนน้อยลง ทางสำนักเรียนได้รับเงินทุนในการเรียนการสอนจากหลายส่วนเช่น จากทางวัดให้การสนับสนุนส่วนหนึ่ง ทางญาติโยมผู้ให้การอุปถัมภ์ส่วนหนึ่ง และจากจัดกิจกรรมภายในสำนักเรียนอีกส่วนหนึ่ง^{๖๔๗}

การบริหารวัสดุอุปกรณ์ เมื่อวิเคราะห์ถึงการบริหารวัสดุอุปกรณ์ของผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนนั้น มีวิธีการจัดทำอย่างไรให้สิ้นเปลืองวัสดุอุปกรณ์น้อยที่สุด หรือมีกลยุทธ์ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การเรียนการสอน เมื่อพิจารณาดูในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม เจ้าสำนักเรียนต่างๆ ได้ดำเนินการตามความเหมาะสมกับเศรษฐกิจของวัด และตามที่ได้ความอุปถัมภ์จากประชาชนในพื้นที่ของวัดนั้นๆ เป็นสำคัญ เจ้าสำนัก

^{๖๔๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโน), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๔๓} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณญ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๔๔} สัมภาษณ์ พระครูทริภูมิรักษ์ (ชัญยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๔๕} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๔๖} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๔๗} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถุขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๒, วัดไร่เกาเข้านสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เรียนต่างๆ ได้พยายามแสวงหาบุคคลให้รับเป็นเจ้าภาพด้วยการดั่งชุมชน บุคคลผู้มีความพร้อมทางด้านทุนทรัพย์ให้เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในแต่ละสำนักเรียนจะมีแนวทางดำเนินการแตกต่างกันบ้าง มีลักษณะคล้ายกันบ้างแล้วแต่ความเหมาะสมกับความสามารถของผู้บริหาร และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เช่น โรงเรียน ห้องเรียน ชั้นเรียน ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องน้ำ หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา กระดาษ กระดานเขียน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ สื่อการสอน ไฟฟ้า น้ำประปา การรักษาความสะอาด อาหารการฉันมีพร้อมสมบูรณ์^{๖๔๘}

๒) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน ได้ดำเนินการตามกฎหมายของสำนักเรียนคือ มอบหมายให้ครู อาจารย์ผู้สอนตามลำดับชั้นประโยคตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษา รับเป็นภาระดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนเช่น โรงเรียน ห้องเรียน ชั้นเรียน ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องน้ำ หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา กระดาษ กระดานเขียน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ สื่อการสอน ไฟฟ้า น้ำประปา การรักษาความสะอาดเป็นต้น^{๖๔๙}

๓) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนมีความพร้อมเพื่อการเรียนการสอนทุกชั้นเรียน^{๖๕๐}

๔) สำนักเรียนมีวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนพร้อม เช่น หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุดเป็นต้น เพื่อดำเนินการเรียนการสอนให้เพียงพอกับปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน^{๖๕๑}

๕) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน คณะครูอาจารย์จะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอน และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^{๖๕๒}

๖) วัสดุอุปกรณ์ เช่น หนังสือเรียน ตำราเรียน สูตรไวยากรณ์ สมุด ดินสอ ปากกา เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุด ที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม มีพร้อมสมบูรณ์ทุกอย่าง เพราะได้รับการสนับสนุนทุนจากมูลนิธิการศึกษา รวมถึงค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่ารักษาความสะอาดอาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม^{๖๕๓}

^{๖๔๘} สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์อวยพร จิตติภาณ, เจ้าคณะตำบลดอนยายหอม, วัดดอนยายหอม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๔๙} สัมภาษณ์ พระครูสุธีเจติยานุกูล (รุ่ง กตปุญโญ) เลขาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๕๐} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตตานันท(จ่านงค์ หิตจิตโต), เจ้าคณะตำบลบางแขม, วัดวังเย็น, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๕๑} สัมภาษณ์ พระปลัดเฉลิมพล จารุวนโณ, เลขาเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๕๒} สัมภาษณ์ พระมหาติเรก จิตวุฒิ, เลขานุการที่ปรึกษาเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต๑, วัดวังตะกู, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๕๓} สัมภาษณ์ พระมหาอเนก มหคฆปญโญ, เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๘.

๓) ทางสำนักเรียนมีอยู่พร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน^{๒๕๔}

๔) เรื่องวัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนมีพร้อมสมบูรณ์ เช่น หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด กระดาษ ดินสอ ปากกา กระดาษเขียน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุด โรงเรียนพระปริยัติธรรม และอื่นๆ^{๒๕๕}

๕) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียนมีอยู่พร้อมบริบูรณ์ คือ หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด กระดาษ ดินสอ ปากกา กระดาษเขียน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุด โรงเรียนพระปริยัติธรรม และอื่นๆ มีอยู่พร้อมบริบูรณ์เพื่อการเรียนการสอนทุกชั้นเรียน^{๒๕๖}

๑๐) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน ได้รับการดูแลการจัดการโดยเจ้าสำนักเรียนเป็นผู้บริหารทั้งหมด ส่วนคณะครู อาจารย์ และนักเรียนเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามคำสั่ง และเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ^{๒๕๗}

๑๑) เจ้าสำนักเรียน จะมีนโยบายบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนที่ชัดเจน มีการสนับสนุนให้แก่ครูอาจารย์ที่สอนทุกระดับชั้น และนักเรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก มีส่วนได้ ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการเก็บรักษาดูแลวัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียน ด้วยการดูแล รักษา เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ซ่อมแซม บูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะของสำนักเรียนให้ถูกต้อง มีการกำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือแนวทางดำเนินการ และมีการกำหนดหน้าที่ สถานที่ บุคคล เงินงบประมาณส่วนหนึ่ง สำหรับดำเนินการให้ถูกต้อง คือ ทำการดูแลรักษาตามขั้นตอน ตามกฎระเบียบ ตามนโยบายของเจ้าสำนักเรียนเป็นต้น^{๒๕๘}

๑๒) วัสดุอุปกรณ์ของสำนักเรียน มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน คือ หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด กระดาษ ดินสอ ปากกา กระดาษเขียน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุด โรงเรียนพระปริยัติธรรม และอื่นๆแต่ขาดการบำรุงรักษาให้คงทนและถาวร^{๒๕๙}

การจัดการ เมื่อวิเคราะห์ถึงการจัดการของเจ้าสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม เจ้าสำนักเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ให้ส่วนได้ส่วนเสียกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่าง

^{๒๕๔} สัมภาษณ์ พระมหาชาติ ชาติเมธี, เลขานุการเจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์ เขต ๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๕} สัมภาษณ์ พระใบฎีกาสุชาติ อภิชาติ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลบางแพ, วัดห้วยจรเข้ม, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๖} สัมภาษณ์ พระครูทริภูมิรักษ์ (ชั้นยา อติคุณโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๗} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล(บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๘} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๒๕๙} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิถีขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาต่นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

เต็มที่ มีการกำหนดเป้าหมายของนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดนโยบายในนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่ามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีปัจจัยนำเข้าไปสู่การจัดการเช่น ครู อาจารย์ นักเรียน และงบประมาณในการดูแลรักษา กระบวนการเรียนการสอนเช่น กำหนดห้องเรียน ชั้นเรียน ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องน้ำ หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา กระดาษ กระดานเขียน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ สื่อการสอน ไฟฟ้า น้ำประปาเป็นต้น และปัจจัยนำออกมาคือผลผลิต นักเรียนทุกระดับชั้นสามารถเรียนตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน และสอบได้จำนวนมากตามเป้าหมายของสำนักเรียน^{๖๖๐}

๒) การจัดการของสำนักเรียน ได้ดำเนินการตามกฎหมายของสำนักเรียนคือ กำกับดูแล ครู อาจารย์ผู้สอนตามลำดับชั้นประโยคตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ให้ปฏิบัติงานตรงเวลา กำกับดูแลนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ให้เข้าเรียนตามเวลา กำกับดูแล เสนาสนะให้อยู่ในความพร้อมสมบูรณ์เป็นต้น^{๖๖๑}

๓) การจัดการของสำนักเรียน มีความพร้อมทั้งบุคคล การเงิน การดำเนินการ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกชั้นเรียน^{๖๖๒}

๔) สำนักเรียน มีการจัดการเพื่อการเรียนการสอนพร้อม ทั้งปัจจัยนำเข้า คณะครู อาจารย์ก็ วัสดุอุปกรณ์เช่น หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุดเป็นต้น เพื่อดำเนินการเรียนการสอนให้เพียงพอกับปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน^{๖๖๓}

๕) เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลการจัดการของสำนักเรียน คณะครูอาจารย์จะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอน และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน^{๖๖๔}

๖) เจ้าสำนักเรียน ได้มอบหมายให้ครูอาจารย์มีหน้าที่ดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียนและตามกฎหมายระเบียบมหาเถรสมาคม ในการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ครู อาจารย์ และนักเรียน มีความรู้วิชานักธรรม สอดคล้องตามหลักสูตรปัจจุบัน โดยกำหนดพันธกิจตามที่แม่กองธรรมสนามหลวงให้แนวทางปฏิบัติ และได้รับการสนับสนุนทุนทรัพย์ส่วนหนึ่งจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะให้การอุปถัมภ์ตามจำนวนนักเรียนที่สอบได้แต่ละสำนักเรียน

^{๖๖๐} สัมภาษณ์ พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ), เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๖๑} สัมภาษณ์ พระราชวิริยาลังการ (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, วัดไร่ขิง, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๖๒} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลสาธุวัฒน์ (ทองคำ จารุโก), เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพะเนียงแตก, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๖๓} สัมภาษณ์ พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม, วัดพระงาม, วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๖๔} สัมภาษณ์ พระศรีธีรวงศ์ (สมัย สจจวโร), เจ้าคณะอำเภอดอนตูม, วัดพระประโทนเจดีย์วรวิหาร, วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘.

เป็นเกณฑ์^{๖๖๕}

๗) เจ้าสำนักเรียนจะมอบหมายให้ครูอาจารย์เป็นผู้ดูแลการเรียนการสอนในสำนักเรียน แต่ท่านก็มาดูแลถึงความเป็นอยู่ของนักเรียนและครูเป็นบางครั้งว ส่วนการจัดการในสำนักเรียนนี้ก็เหมือนกับสำนักเรียนอื่นๆ^{๖๖๖}

๘) เรื่องการจัดการสำนักเรียน จะขึ้นอยู่กับเจ้าสำนักเรียนจะมีนโยบายออกมา เช่น กำหนดปัจจัยนำเข้า กำหนดกระบวนการเรียนการสอน เทคนิคการเรียนการสอน สวัสดิการให้แก่ครู อาจารย์ผู้สอน และกำหนดถึงปัจจัยนำออกเช่นผลผลิตนักเรียนสอบได้ตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน เป็นต้น^{๖๖๗}

๙) การจัดการสำนักเรียนมีความพร้อมบริบูรณ์ คือ เจ้าสำนักเรียนกำกับดูแลเรื่องการเงิน และให้คณะครู อาจารย์กำกับดูแลหนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด กระดาษ ดินสอ ปากกา กระดานเขียน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุดและอื่นๆ มีอยู่พร้อมบริบูรณ์เพื่อการเรียนการสอนทุกชั้นเรียน^{๖๖๘}

๑๐) เจ้าสำนักเรียน จะเป็นผู้บริหารทั้งหมด ส่วนคณะครู อาจารย์ และนักเรียนเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามคำสั่ง และเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ^{๖๖๙}

๑๑) เจ้าสำนักเรียน จะมีนโยบายการจัดการทั้งด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ในสำนักเรียนที่ชัดเจน มีการสนับสนุนให้แก่ครูอาจารย์ที่สอนทุกระดับชั้น และนักเรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก มีส่วนได้ มีส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการจัดการทั้งด้านบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียน การดูแล รักษา เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ซ่อมแซม บูรณปฏิสังขรณ์ เสนาสนะของสำนักเรียนให้ถูกต้อง เป็นต้น^{๖๗๐}

๑๒) การจัดการของสำนักเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน คือ ขาดแคลนบุคคลคือครู อาจารย์ไม่เพียงพอ ขาดแคลนเงินทุนในการเรียนการสอน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน แอร์ ห้องเรียนและอื่นๆ^{๖๗๑}

สรุปได้ว่า เจ้าสำนักเรียน เป็นผู้มีความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษา

^{๖๖๕} สัมภาษณ์ พระครูอดุลพัฒนาภรณ์ (ประเทือง จารุมโย), เจ้าคณะอำเภอสามพราน, วัดเดชาบุรณ, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๖๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริปัญญาวิวัฒน์ (บุญสม ผลฉาโณ), เจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี, วัดสำโรง, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๖๗} สัมภาษณ์ พระศรีวิสุทธิวงศ์ (สุวิทย์ ปวิขณณ), เจ้าคณะอำเภอบางเลน, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๘.

^{๖๖๘} สัมภาษณ์ พระครูหริภูมิรักษ์ (ชนยา อติฉนโท), เจ้าคณะตำบลสระกะเทียม, วัดหนองดินแดง, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๖๙} สัมภาษณ์ พระครูพิพิธเจติยาภิบาล (บัวทอง ถาวโร), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๑, วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร, วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๗๐} สัมภาษณ์ พระมหาประสิทธิ์ชัย ปณฺธิโต, เจ้าคณะตำบลโพรงมะเดื่อ, วัดโพรงมะเดื่อ, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

^{๖๗๑} สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณเมธากรณ์ (ทอง ดิกขเวโท), เจ้าคณะตำบลพระปฐมเจดีย์เขต ๒, วัดไร่เกาเต็นสำโรง, วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๘.

แบบมีโครงสร้าง สอดคล้องตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นการจัดการศึกษาให้แก่พระภิกษุ สามเณร ผู้สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาในอนาคต สำหรับปัญหาอุปสรรคในสำนักเรียนมาจากการข้อเสียจากการบริหารปัจจัยไม่เหมาะสมคือ การบริหารบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารวัสดุอุปกรณ์ การจัดการ รวมถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ กระบวนการจัดการไม่ชัดเจน

จากสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคการดังกล่าว และผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละสำนักเรียนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยประมวลผลได้ว่า สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการจัดการในสำนักเรียน สรุปได้ตามตารางที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๓ สรุปสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคการศึกษาพระปริยัติธรรม

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑	เจ้าสำนักเรียน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้วิชาการเชิงพุทธ มีความพร้อมที่จะรับภาระศาสนาตามพระราชบัญญัติ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสร้างศาสนทายาท คือ พระภิกษุ สามเณรเป็นต้น
๒	การจัดการศึกษาตามหลักสูตรธรรมสนามหลวง จะมีแม่กองธรรมสนามหลวง และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประสานงานให้ไปไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์
๓	เจ้าสำนักเรียนมีภาระหน้าที่ในการพัฒนารูปแบบการศึกษา ส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้ศึกษาวิจัย และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีความพร้อมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
๔	พระภิกษุ สามเณร ผู้ศึกษานักธรรมในสำนักเรียนต่างๆ มีจำนวนน้อยลง นอกจากนี้ บางสำนักเรียนไม่ได้เปิดการเรียนการสอน เพราะจำนวนเรียนน้อยลง ครู อาจารย์น้อยลง
๕	กระบวนการจัดการศึกษาให้แก่พระภิกษุ สามเณร เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม ผู้บริหารจะพัฒนารูปแบบให้ดีขึ้นได้ต้องมีการพัฒนารูปแบบอย่างแต่เนื่องไม่ขาดสาย
๖	การปรับปรุงพัฒนาการศึกษา เป็นทางออกให้นักเรียนมีทางเลือกเรียนได้หลายทาง เป็นการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม แต่มีข้อจำกัดด้านบุคลากรไม่เพียงพอ ด้านการเงินมีจำนวนจำกัด และการจัดการไม่มีประสิทธิภาพ
๗	สำนักเรียนจะมีนโยบายรับนักเรียนทุกชั้นเพื่อส่งเสริมการศึกษาให้แก่พระภิกษุ สามเณรได้รู้หลักการที่ถูกต้อง แต่ว่าสำนักเรียนขาดแคลนนักเรียน ครู อาจารย์ไม่พร้อม
๘	สามเณรในสำนักเรียนมีปริมาณไม่แน่นอน ส่วนพระภิกษุก็ลดน้อยลง สาเหตุมาจากทางโลกได้เปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุคคลทั่วไปได้ศึกษาตามอัธยาศัย
๙	เงินงบประมาณที่สำนักเรียนได้รับการดูแลจากเจ้าสำนักเรียน เป็นผู้จัดหาเจ้าภาพผู้ให้การอุปถัมภ์ จำนวนการเงินที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับการดำเนินการในสำนักเรียน
๑๐	การสนับสนุนการเรียนการสอนและการเงินให้แก่คณะครู อาจารย์ และบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการตามกฎระเบียบในสำนักเรียน มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับรายจ่ายต่างๆ
๑๑	สำนักเรียนมีความสมบูรณ์ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ เช่น หนังสือเรียน ตำราเรียน สมุด กระดาษ ดินสอ ปากกา กระดานเขียน เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ช่วยสอน โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ พัดลม แอร์ ห้องเรียน ห้องธุรการ ห้องสมุดเป็นต้น แต่ขาดการบำรุงรักษาให้คงทนถาวร

ที่	สรุปเนื้อหาสาระสำคัญๆ
๑๒	เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำกับดูแลนโยบาย ครู อาจารย์จะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอนและภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน แต่ผลการดำเนินการไม่ได้ตามเกณฑ์

๔.๒ ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไป

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของบุคลากรในสำนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จำแนกตามสถานภาพปัจจุบัน อายุ และวุฒิศึกษาทางธรรม มีรายละเอียดตามตารางที่ ๔.๑๔ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๔๔)

ที่	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑	สถานภาพปัจจุบัน		
	ผู้บริหาร	๒๓	๖.๗
	อาจารย์	๓๔	๙.๙
	เจ้าหน้าที่	๑๒	๓.๕
	นักเรียน	๒๗๕	๗๙.๙
๒	อายุ		
	ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๔	๗.๐
	๒๐-๓๐ ปี	๑๐๐	๒๙.๑
	๓๑-๔๐ ปี	๑๑๖	๓๓.๗
	๔๑ ปีขึ้นไป	๑๐๔	๓๐.๒
๓	วุฒิศึกษาทางธรรม		
	ไม่มี	๒๐๕	๕๙.๖
	นักธรรมตรี	๕๗	๑๖.๖
	นักธรรมโท	๑๒	๓.๕
	นักธรรมเอก	๗๐	๒๐.๓

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียน จำนวน ๒๗๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๙ มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๑๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๗ มีวุฒิศึกษาทางธรรม ได้แก่ ไม่มี จำนวน ๒๐๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖

๔.๒.๒ การวิเคราะห์การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔

ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๕ ถึงตารางที่ ๔.๑๙ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวม (n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ด้านฉันทะ : ความพึงพอใจในงาน	๓.๓๙	๑.๔๔	ปานกลาง
๒	ด้านวิริยะ : ความขยันหมั่นเพียร	๓.๔๕	๑.๖๑	ปานกลาง
๓	ด้านจิตตะ : ความเข้าใจงาน	๓.๒๒	๑.๔๗	ปานกลาง
๔	ด้านวิมังสา : ไตร่ตรองหาเหตุผล	๓.๒๔	๑.๐๒	ปานกลาง
	ผลรวมทุกด้าน	๓.๓๒	๑.๓๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๓๒) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๓๘) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ (n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร มีความพอใจทุ่มเทกำลังใจด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ด้วยความรู้ ความสามารถ	๓.๓๓	๑.๑๗	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร มีความพอใจในการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาธรรมให้มีทักษะประสบการณ์ ในการเรียนการสอนธรรมที่ทันสมัยในยุคโลกาภิวัตน์	๓.๕๙	๑.๙๑	มาก
๓	ผู้บริหาร มีความพอใจการประชุมวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษาแผนกธรรมให้แก่พระภิกษุ สามเณร อย่างเป็นระบบ	๓.๓๑	๑.๑๙	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร มีความพอใจการผลักดันวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนธรรมให้เป็นระเบียบและมีคุณภาพ	๓.๔๕	๑.๘๑	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร มีความพอใจการประเมินผลการจัดการศึกษาแผนกธรรมทุกปีการศึกษา เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อเสีย	๓.๓๑	๑.๑๕	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	๓.๓๙	๑.๔๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านดังนี้ : ความพึงพอใจในงานโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}=3.39$) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D.=1.44$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ผู้บริหาร มีความพอใจในการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาธรรมให้มีทักษะประสบการณ์ ในการเรียนการสอนธรรมที่ทันสมัยในยุคโลกาภิวัตน์เป็นต้น สำหรับข้ออื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๗ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะ (n=344)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	มีผู้บริหาร มีความขยันหมั่นเพียรการจัดการเรียนการสอนแผนกธรรมทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ด้วยความเพียรพยายามตามนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง	3.62	1.99	มาก
๒	ผู้บริหาร มีความขยันหมั่นเพียรการพัฒนาระบบการศึกษาแผนกธรรมให้มีความยืดหยุ่นตามสภาพสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป	3.32	1.78	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร มีความเพียรพยายามส่งนักเรียนเข้าอบรมธรรมก่อนสอบ และส่งเสริมทุนการศึกษาธรรมให้นักเรียนตามความรู้ความสามารถ	3.41	0.91	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร มีความขยันหมั่นเพียรการย้าเตือนพระภิกษุสามเณรให้เรียนธรรมตามกฎเกณฑ์ของวัดอย่างเคร่งครัด ตามนโยบายของมหาเถรสมาคม	3.32	1.57	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร มีความขยันหมั่นเพียรการติดตามผลการเรียนการสอนแผนกธรรม เพื่อสนับสนุนเรื่องต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ครู อาจารย์ และนักเรียน	3.59	1.83	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	3.45	1.61	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิริยะ : ความขยันหมั่นเพียรโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}=3.45$) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D.=1.61$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ มีผู้บริหาร มีความขยันหมั่นเพียรการจัดการเรียนการสอนแผนกธรรมทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ด้วยความเพียรพยายามตามนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นต้น สำหรับข้ออื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพ
การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านจิตตะ (n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านจิตตะ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร มีความเข้าใจการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู อาจารย์ ผู้สอนธรรมตามลำดับชั้นด้วยการสนับสนุนทุนและรางวัล ทุกปี การศึกษา	๓.๐๓	๑.๗๙	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร มีความเข้าใจการจัดการจัดหาทุนและรางวัลให้แก่พระภิกษุ สามเณร ผู้สอบได้เพื่อส่งเสริมเป็นขวัญและกำลังใจ	๓.๒๙	๑.๔๕	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร มีความเข้าใจได้อธิบายประโยชน์การศึกษารธรรมให้ พระภิกษุ สามเณร ทราบข้อดีและข้อเสีย จะได้เกิดจิตศรัทธาใน การเรียนการสอน	๓.๓๐	๑.๐๖	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร มีความเข้าใจการจัดการศึกษาแผนกธรรมแก่พระสงฆ์ เพื่อต้องการให้รู้หลักการทราบหลักปริยัติธรรม จะได้ทำหน้าที่สืบ ทอดอายุพระพุทธศาสนาต่อไป	๓.๓๐	๑.๑๖	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร มีความเข้าใจเป้าหมายหลักของการศึกษาแผนกธรรม คือ ให้พระสงฆ์รู้หลักการด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ	๓.๒๐	๑.๘๙	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	๓.๒๒	๑.๔๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษา
พระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านจิตตะ : ความเข้าใจงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย
ปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๒๒) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๔๗) เมื่อพิจารณา
รายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็น
ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๙ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพ
การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิม้งสา (n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิม้งสา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร ไตร่ตรองหาเหตุผลตรวจสอบบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ อย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนก ธรรม ในยุคโลกาภิวัตน์	๓.๓๑	๐.๙๗	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร กำกับดูแลระบบการเงิน การวางแผน การประสานงาน กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนกธรรม	๓.๒๙	๑.๔๕	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักเรียน ตามแผนการพัฒนาศึกษา แผนกธรรม	๓.๒๙	๑.๐๗	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร ตรวจสอบสภาพอาคารของโรงเรียนพระปริยัติธรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่สมควรจะดำเนินการให้ตามความ เหมาะสม	๓.๐๔	๐.๘๙	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร ติดตามผลและประเมินผลการเรียนการสอนแผนกธรรม ทุกปีการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในอนาคต	๓.๒๙	๐.๗๕	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	๓.๒๔	๑.๐๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษา
พระปริยัติธรรม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านวิม้งสา : ไตร่ตรองหาเหตุผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็น
ด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๔) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๐๒) เมื่อพิจารณา
รายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็น
ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

๔.๒.๓ ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ

ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการอำนวยการ และด้านการควบคุม มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๐ ถึงตารางที่ ๔.๒๕ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ โดยภาพรวม (n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ด้านการวางแผน (Planning)	๓.๐๕	๑.๒๘	ปานกลาง
๒	ด้านการจัดองค์การ (Organizing)	๓.๔๘	๑.๑๙	ปานกลาง
๓	ด้านการบริหารบุคคล (Staffing)	๓.๔๖	๑.๒๗	ปานกลาง
๔	ด้านการอำนวยการ (Directing)	๓.๒๕	๑.๓๖	ปานกลาง
๕	ด้านการควบคุม (Controlling)	๓.๑๙	๑.๓๔	ปานกลาง
	ผลรวมทุกด้าน	๓.๒๘	๑.๒๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๒๘) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๒๘) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๑ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพ
การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการวางแผน (n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการวางแผน	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร มีการวางแผนการจัดการศึกษาแผนกธรรม ทั้งระยะสั้น และระยะยาว ตามหลักสูตร กฎระเบียบที่เหมาะสมในยุคโลกาภิวัตน์	๒.๗๓	๑.๒๖	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร วางแผนการจัดองค์การบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน	๓.๑๕	๑.๑๓	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร วางแผนการบริหารงานบุคคลให้ถูกต้องตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม และกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนกธรรม	๒.๙๖	๑.๔๒	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร วางแผนการอำนวยการโดยมีการแบ่งทีมงานให้กับคณะผู้ทำหน้าที่ในการเรียนการสอนและการสอบวัดผล ตามที่แม่กองธรรมสนามหลวงกำหนด	๒.๖๕	๑.๓๘	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร วางแผนหาเงินทุนและรางวัล เพื่อให้แก่ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนธรรม ตามลำดับขั้นเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ	๓.๗๔	๑.๒๒	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	๓.๐๕	๑.๒๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการวางแผนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๐๕) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๒๘) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพ
การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักการจัดการ ด้านการจัดองค์การ (n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการจัดองค์การ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร ได้จัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาแผนกธรรมที่เป็นระบบตามประเพณีนิยมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา	๔.๐๑	๑.๑๐	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร มีการจัดการแต่งตั้งครู อาจารย์ประจำชั้นต่างๆ ให้มีความพร้อมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามแผนการเรียนการสอนและการสอบวัดผล	๓.๕๔	๐.๙๖	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร มีการจัดการกำหนดหน้าที่และค่าตอบแทนแก่ผู้รับผิดชอบทางการจัดการศึกษาแผนกธรรมที่ชัดเจน	๓.๗๐	๑.๓๒	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร จัดหาอาจารย์พิเศษภายนอกมาเป็นวิทยากรส่งเสริมความรู้ให้แก่นักเรียนธรรมได้ทราบทักษะและประสบการณ์เชิงลึก	๓.๗๓	๑.๓๗	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร องค์การได้กำหนดให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนตั้งอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียนพระปริยัติธรรม	๒.๔๔	๑.๒๓	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	๓.๔๘	๑.๑๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการจัดองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๔๘) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D. = ๑.๑๙) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี

ต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ

ด้านการบริหารบุคคล

(n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการบริหารบุคคล	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร ได้ส่งเสริมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ธรรมเข้าประชุม อบรม สัมมนา ไปศึกษาดูงาน ในสถานที่ปฏิบัติงานจริง	๓.๕๖	๑.๕๔	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร มีการจัดฝึกอบรม สัมมนาเชิงวิชาการในโรงเรียน พระปริยัติธรรม เพื่อสร้างทีมงานให้เกิดความสัมพันธ์ต่อ การปฏิบัติงานเชิงลึก	๒.๐๖	๐.๙๕	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้แก่ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาธรรม เช่น การปฏิบัติธรรม เทคนิคการสอน และการสอนทางคอมพิวเตอร์เป็นต้น	๓.๕๓	๑.๑๘	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร สนับสนุนทุนทรัพย์และพัฒนาครู อาจารย์ ให้ได้ทำผลงานทางวิชาการตามสติปัญญาความรู้ ความสามารถ ออกไปสู่สังคมยุคโลกาภิวัตน์	๔.๓๘	๐.๗๖	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวกับ บุคลากรทางการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในยุคโลกาภิวัตน์	๓.๗๘	๑.๙๒	ปานกลาง
ผลรวมทุกข้อ		๓.๕๖	๑.๒๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการบริหารบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ =๓.๕๖) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๒๗) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี

ต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ

ด้านการอำนวยการ

(n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการอำนวยการ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร ได้ดำเนินงานธุรการ และงานสารบรรณ รวมทั้งจัดทำสถิติงานเข้า-ออก ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม อย่างถูกต้อง	๓.๐๙	๑.๓๔	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบบัญชีกำหนดวันสอบวัดผล ตามกฎระเบียบของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม	๓.๒๕	๑.๔๔	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร จัดทำบัญชีนักเรียน เก็บรักษาเอกสาร และการบำรุงรักษาวัสดุสิ่งของของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม	๓.๔๑	๑.๓๕	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร ติดตามผลและควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณการศึกษา แผนกธรรม เช่นค่ายานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาคารสถานที่ สอบ เป็นต้น	๓.๓๖	๑.๓๓	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร รวบรวมเก็บรักษาเอกสาร กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ให้คงอยู่ถาวร	๓.๑๔	๑.๓๒	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	๓.๒๕	๑.๓๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการอำนวยการโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๕) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D. = ๑.๓๖) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี

ต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ

ด้านการควบคุม

(n=๓๔๔)

ที่	สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการควบคุม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ผู้บริหาร ควบคุมดูแลผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียน ในแต่ละสำนักเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม	๓.๑๕	๑.๓๗	ปานกลาง
๒	ผู้บริหาร ควบคุมงบประมาณส่วนกลาง ทั้งรายรับและรายจ่าย เพื่อส่งจ่ายให้แก่ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนกธรรม	๓.๑๖	๑.๓๓	ปานกลาง
๓	ผู้บริหาร ควบคุมดูแลรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ด้วยการบูรณปฏิสังขรณ์ให้มีความมั่นคงถาวร	๓.๒๖	๑.๓๖	ปานกลาง
๔	ผู้บริหาร ควบคุมดูแลทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนพระปริยัติธรรม เช่น เอกสารประกาศนียบัตร กฎระเบียบ หนังสือเรียน ตำราศึกษาสื่อการสอน สารสนเทศ คอมพิวเตอร์เป็นต้นให้ดี	๓.๓๐	๑.๒๙	ปานกลาง
๕	ผู้บริหาร ควบคุมระบบการเรียนการสอนและการสอบวัดผลให้เป็นไปตามที่แม่กองธรรมสนามหลวงกำหนด	๓.๑๐	๑.๓๗	ปานกลาง
	ผลรวมทุกข้อ	๓.๑๙	๑.๓๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการควบคุมโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๙) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๓๔) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า จากผลการวิจัยเชิงปริมาณดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมตามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักอริยบท ๔ ได้พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๓๒) และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๓๘) นอกจากนี้ ผลการการวิจัยยังพบว่า ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักอริยบท ๔ ไม่แตกต่างกัน ตลอดจนบุคลากรในสำนักเรียนทุกกลุ่มก็ยังคงมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ได้พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๘) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๒๘) ดังนั้น จึงสมควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษา

พระปริยัติธรรมในปัจจุบันนี้ให้มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาให้พระภิกษุสามเณร และบุคคลทั่วไป ได้ศึกษาพระปริยัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลการวิจัยที่สนับสนุนถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีความเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ ยังเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้อยู่ถาวรในประเทศไทยไปอีกนานแสนนาน

๔.๓ การวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในจังหวัดนครปฐม จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในจังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยเป็นการสนทนาเชิงวิชาการจากพระสังฆาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จำนวน ๑๐ รูป/คน เพื่อวัตถุประสงค์ คือ ตรวจสอบผลการวิจัยร่วมกันของผู้ทรงคุณวุฒิ และยืนยันหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมตามผลการวิจัยและ สรุปท้ายผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จะนำไปปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้ผลการวิจัยถูกต้องสมบูรณ์ต่อไป สำหรับรายนามผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย

๑. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร.
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระครูประภัสร์มโนธรรม
เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๓. พระครูปฐมจิตตารักษ์
เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
๔. พระปลัดประพจน์ สุภาโต
เลขานุการเจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
๕. พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน
ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๖. พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร
เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม
๗. พระปลัดสมนึก ธีรจิตโต
ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๘. พระสมุห์ทรง สุญญโต
ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม

๙. พระใบฎีกาสวรรค์ กิตติวณโณ
 เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
๑๐. นายธานี พิกุลทอง
 นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม

๔.๓.๑ การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ตามหลัก อธิบาท ๔

๑. ด้านฉันทะ

๑) นักเรียนจะต้องมีการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มศรัทธาให้กับผู้ปกครองจะได้นำลูกหลานของตนได้เข้ามาบวชเรียนศึกษานักธรรม เป็นการเพิ่มจำนวนของพระภิกษุสามเณรที่จะได้ศึกษาเล่าเรียนหลักสูตรนักธรรมชั้นตรีจนถึงนักธรรมชั้นเอก^{๖๗๒}

๒) จะต้องให้นักเรียนดำเนินการตั้งกฎเกณฑ์ของนักเรียนคือ กำกับดูแลครู อาจารย์ ผู้สอนตามลำดับขั้นตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้ปฏิบัติงานตรงเวลา กำกับดูแลนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ให้เข้าเรียนตามเวลา กำกับดูแลเสนาสนะให้อยู่ในความพร้อมเป็นต้น^{๖๗๓}

๓) นักเรียนจะต้องจัดเตรียมพร้อมทั้งบุคคล การเงิน การดำเนินการ และวิธีการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกชั้น จะทำให้มีนักเรียนเข้ามาอยู่เพื่อการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น^{๖๗๔}

๔) ครู อาจารย์ มีความพยายามจะต้องสอนนักเรียนด้วยฉันทะ เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจในการศึกษา เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังเป็นสามเณร ยังไม่สามารถควบคุมตนเองได้ดี ยังไม่สามารถท่องจำตำราเรียนได้ถูกต้อง ติดอยู่ในเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ยังมีความอดทนต่อสังคมน้อย^{๖๗๕}

๕) นักเรียนต้องดูแลให้นักเรียนเข้าเรียนตามเวลา และเคารพครู อาจารย์ กฎระเบียบของนักเรียน เพื่อป้องกันการ จักกลุ่มกัน คลุกคลีกันเป็นพวก ไม่สำรวมกายวาจาใจของนักเรียน^{๖๗๖}

๖) นักเรียนจะต้องส่งเสริมนโยบายการศึกษา นักธรรม พยายามสั่งสอนนักเรียนให้

^{๖๗๒} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๗๓} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัศร์มโนธรรม, เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๗๔} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูปฐมจิตตารักษ์, เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๗๕} สทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดประพจน์ สุภาโต, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๗๖} สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

ขยันเรียนหนังสือ เพื่อที่นักเรียนจะได้สอบได้ตรงตามเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๖๗๗}

๓) นักเรียนที่มาอยู่เรียนหนังสือ จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสำนักเรียน คือต้องลงทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น เข้าเรียนตามกำหนดการ ไม่ก่อการทะเลาะวิวาทกันและพยายามสอบให้ได้^{๖๗๘}

๔) สำนักเรียนและครูอาจารย์จะต้องให้การสนับสนุนนักเรียนนักรธรรมทุกชั้น ด้วยการให้เสนาสนะที่อยู่อาศัยแก่สามเณร และภิกษุผู้เข้ามาศึกษาต่อ^{๖๗๙}

๕) สำนักเรียน จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๖๘๐}

๑๐) สำนักเรียนจะต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนของหลักสูตรนักรธรรม เพื่อให้ นักเรียนทั้งพระภิกษุ สามเณรที่ศึกษานักรธรรม มีเข้าใจในการเรียนการสอนได้ง่าย ทำให้สามารถสอบได้^{๖๘๑}

๒. ด้านวิริยะ

๑) สำนักเรียนจะต้องมีโรงเรียนรองรับนักเรียนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทางสำนักเรียนกำลังดำเนินการก่อสร้างอาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรมหลังใหม่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน^{๖๘๒}

๒) สำนักเรียนที่มีนักเรียนเข้ามาอยู่น้อย ไม่เพียงพอที่จะเปิดการเรียนการสอนได้ตาม กฎเกณฑ์ของสำนักเรียนให้ไปรวมกับสำนักเรียนที่อื่นเพื่อที่นักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียน^{๖๘๓}

๓) สำนักเรียนให้การสนับสนุนนักเรียนนักรธรรมทุกชั้น นักเรียนที่ขยันเรียนหนังสือก็เป็น ผู้ควรจะได้รับรางวัลสรรเสริญ^{๖๘๔}

๔) ทางสำนักเรียนจะต้องมีกฎระเบียบว่า นักเรียนทุกรูปที่มาอยู่เรียนจะต้องพยายาม สอบให้ได้ ถ้าไม่สามารถสอบได้ ก็จะพิจารณาความดี ความชอบของนักเรียนว่า เป็นนักเรียนมีศีลา

^{๖๗๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๗๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ถิรจิตโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด นครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๗๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุธญโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสวรรค์ กิตติวัฒน์, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิภูลทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธ ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัสร์มโนธรรม, เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูปฐมจิตตารักษ์, เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

จารวัตรหรือไม่ เจ้าสำนักเรียนเป็นผู้พิจารณาชี้ขาด^{๖๘๕}

๕) ครู อาจารย์ มีบทบาทตามที่กำหนดคือสอนตามตารางเรียน แต่ถ้าครู อาจารย์ กำลังศึกษาทางโลกด้วย สอนหนังสือด้วย ก็ให้บริหารเวลาการเรียนการสอนให้ลงตัว อย่าให้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในสำนักเรียน เพราะว่าปัจจุบันนี้ การศึกษาทางโลกเปิดกว้างสำหรับนักเรียนที่ต้องการเลือกเรียนเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้นตามอัธยาศัย^{๖๘๖}

๖) นักเรียนไม่ค่อยจะเข้าเรียน บางครั้ง ครูอาจารย์ต้องไปตามนักเรียนถึงห้องนอน ถึงแม้ว่าเจ้าสำนักเรียนจะได้กล่าวตักเตือนไปแล้วก็ตาม นักเรียนก็ไม่ค่อยจะเชื่อฟังอาจารย์^{๖๘๗}

๗) สำนักเรียน จะต้องมีการเข้มงวดบังคับหรือผลักดันนักเรียน ให้มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน^{๖๘๘}

๘) สำนักเรียน จะต้องมีความเพียรจัดการเรียนการสอนตามนโยบายแม่กองธรรมสนามหลวง^{๖๘๙}

๙) นักเรียนที่มาอยู่เรียนหนังสือในสำนักเรียน จะอยู่ได้นาน ก็เพราะเข้าใจการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม เมื่อเรียนนานๆ เข้าก็เกิดความหมั่นใจ ขยันเรียนหนังสือ^{๖๙๐}

๑๐) ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับอบรมสั่งสอน ตักเตือน พระภิกษุ สามเณร ด้วยการพูดจาให้อโวาท ด้วยการแนะนำถึงการการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อให้นักเรียนสนใจปฏิบัติตาม ให้ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน^{๖๙๑}

๓. ด้านจิตตะ

๑) สำนักเรียนจะต้องดำเนินการเรียนการสอนตามกฎหมายเกณฑ์ของสำนักเรียน คือ ส่งเสริมการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน เพื่อดำเนินการเรียนการสอนให้ถูกต้องตามเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๖๙๒}

^{๖๘๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดประพจน์ สุภาโต, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ นครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ถิรจิตโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๘๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุนทรโย, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสุวรรณ กิตติวณโณ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิกุลทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

๒) สำนักเรียนต้องกวนขันนักเรียนให้เอาใจใส่ในการอ่านหนังสือ เขียนหนังสือ และท่องจำตำรา คือ ให้มีสมาธิในการเรียนการสอน จะต้องมีการบังคับ ชูเชิญ ลงโทษจึงจะได้ผล^{๖๙๓}

๓) นักเรียนทุกรูปที่มาอยู่เรียนหนังสือจะต้องพยายามเรียนหนังสือตามหลักสูตรนักเรียนสนามหลวง โดยทางสำนักเรียนจะช่วยเหลือ ออกค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า รักษาความสะอาดห้อง และกิจอื่นๆ^{๖๙๔}

๔) นักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา มัธยมศึกษาโท มัธยมศึกษาเอก จะต้องมีความอดสาหะต่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง แต่ถ้าไม่มีใจสู้กับการเรียนการสอนก็จะเรียนไม่จบ คือ เรียนได้สักระยะเวลาหนึ่งก็หยุดเรียน หรือไม่ก็ต้องสึกออกไป^{๖๙๕}

๕) ครู อาจารย์จะต้องสอนนักเรียนด้วยความเสียสละ พยายามสอนวิชาความรู้ให้แก่ นักเรียนทุกรูป เพื่อให้นักเรียนสามารถจะเรียนได้มีความเข้าใจ ทำแบบฝึกหัดส่งครู อาจารย์ ทำให้อ่านออก เขียนได้ พูดเป็น คิดเป็น และสอบได้เป็นต้น^{๖๙๖}

๖) เจ้าสำนักเรียนจะต้องให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ถือปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน เช่น ลงท้าวตริเข้า ท้าวตริเย็น ฟังการสวดปาฏิโมกข์ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันรับกฐินพระราชทานเป็นต้น ให้มีความพร้อมเพรียงกันประชุม และพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ไม่มีการกอดันหรือบังคับบัญชาเข้มงวด^{๖๙๗}

๗) เจ้าสำนักเรียนจะต้องใส่ใจปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ^{๖๙๘}

๘) ครูอาจารย์ที่สอนหนังสือแก่สามเณร และภิกษุทุกรูปจะต้องพยายามแนะนำให้นักเรียนมีความอดทนต่อการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเอาใจใส่กับหนังสือ ท่องจำตำรา^{๖๙๙}

๙) ครูอาจารย์จะต้องมีความปรารถนาดี มีความหวังดีต่อนักเรียนทุกรูปให้มีโอกาสได้เรียนหนังสือ ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพดี^{๗๐๐}

๑๐) เจ้าสำนักเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการประชุมโดยพร้อมเพรียงกับคณะครู

^{๖๙๓} สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัศร์มโนธรรม, เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๔} สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูปฐมจิตตารักษ์, เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๕} สนนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดประพจน์ สุภาโต, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๖} สนนากลุ่มเฉพาะ พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๗} สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๘} สนนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ธีรจิตโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๖๙๙} สนนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุณญโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๐๐} สนนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสุวรรณ กิตติวัฒน์, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

๓๐๗ สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

เคารพกัน ช่วยเหลือกัน ก็เป็นเหตุให้ศรัทธาเพิ่มมากขึ้น มีศีลธรรมดีงาม มีคุณภาพดี^{๗๐๘}

๘) เจ้าสำนักเรียนจะต้องให้มีการประชุมปรึกษาหารือการเรียนการสอนภายในพรรษา นอกจากนั้นดำเนินการไปกฎเกณฑ์ของสำนักเรียนจะต้องมีการติดตามผล การประเมินผลการเรียนการสอนว่าจะเป็นอย่างไรรู้ ก็แล้วแต่คณะครู อาจารย์จะดำเนินการ^{๗๐๙}

๙) สำนักเรียน จะต้องกำหนดหน้าที่ของบุคคลกรอย่างชัดเจน เพื่อที่จะได้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๗๑๐}

๑๐) ครูอาจารย์ประจำชั้นเรียน จะต้องมียุทธศาสตร์ทางวิชาชีพด้วยความเป็นครูของนักเรียน เช่น ตามสอน ตามช่วยเหลือ ตามแนะนำ ตามอบรม ตามดูแล ตามรักษา ตามควบคุม นักเรียนให้ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรธรรมสนามหลวง เพื่อให้นักเรียนความสนใจการเรียนหนังสือ การดูหนังสือ การทบทวนหนังสือ การทำแบบฝึกหัด^{๗๑๑}

๔.๓.๒ การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ตามหลักการจัดการ ๕ ด้าน

๑. ด้านการวางแผน

๑) การวางแผนบุคคล คือถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงครู อาจารย์จะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในก่อน แล้วก็ขอมติความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์มีส่วนป้องกันไม่ให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ^{๗๑๒}

๒) ครู อาจารย์ต้องปรับปรุงพัฒนาเทคนิคการสอน ทำให้นักเรียนสนใจการเรียน ให้มีความรักที่จะเรียนหนังสือกับครูอาจารย์ที่มาสอน เจ้าหน้าที่คือดูแลงานที่ตนเองรับผิดชอบ ให้ตรงต่อเวลา^{๗๑๓}

๓) การวางแผนการเงิน สำนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทั้งหมดโดยมีการพัฒนารูปแบบที่ชัดเจน และจะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนเงินแก่ครู อาจารย์ทุกชั้น งบประมาณต้องมีจำนวนเพียงพอสำหรับการใช้จ่าย^{๗๑๔}

^{๗๐๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ธีรจิตโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๐๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุณฺญโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสวรรค์ กิตติวัฒน์, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิภพทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัศร์มโนธรรม, เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูปฐมจิตตารักษ์, เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

๔) นักเรียนจะเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่านิตยภัตรแก่ครูอาจารย์ที่สอนอยู่ตามลำดับชั้น ตามความเหมาะสมมีการพัฒนารูปแบบที่แน่นอน ให้เพียงพอกับรายจ่ายภายในสำนักเรียน จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ^{๗๑๕}

๕) นักเรียน จะต้องมีการวางแผนจัดการศึกษาปรียัติธรรม และวางแผนพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการศึกษา^{๗๑๖}

๖) วัสดุอุปกรณ์ของนักเรียนจะต้องมีครูอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ช่วยกันดูแลรับผิดชอบ วัสดุสิ่งของส่วนรวม เมื่อเกิดกรณีสูญหาย วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้งานมานานปี ก็มีเสียไปบ้าง หักพังไปบ้าง ถ้าสามารถซ่อมแซมได้ก็ให้ซ่อมแซม^{๗๑๗}

๗) การวางแผนการจัดการ ด้านบุคคลจะต้องมีทีมงานที่มีความชำนาญ ด้านการเงินจะต้องเพียงพอกับปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ต้องใช้งานได้จริง ดูแลรักษาวัสดุสิ่งของในสำนักเรียนให้ทั่วถึง^{๗๑๘}

๘) การวางแผนการจัดการ ปัจจัยการเรียนการสอนจะต้องมีความพร้อมหรือให้ได้ผลตามเกณฑ์ มีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนารูปแบบการจัดการที่เหมาะสม^{๗๑๙}

๙) การวางแผนการจัดการ มีการดำเนินการที่ชัดเจน มีการแบ่งงานให้แก่คณะครูอาจารย์สอนอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมการประเมินผลการเรียนการสอนให้ถูกต้อง^{๗๒๐}

๑๐) การวางแผนวัสดุอุปกรณ์ เจ้าสำนักเรียนจะต้องเป็นผู้จัดการส่วนจะดำเนินการได้ผลมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินการ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ ให้คงอยู่ถาวรได้นานมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ^{๗๒๑}

๒. ด้านการจัดองค์การ

๑) นักเรียนจะต้องมีการประชุมเพื่อกำหนดถึงบทบาทของผู้ที่จะเป็นครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ โดยมีการพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิ วิทยุติการศึกษานักธรรม ตั้งแต่

^{๗๑๕} สนนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดประพจน์ สุภาโต, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ นครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๖} สนนากลุ่มเฉพาะ พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน, ครูสอนปรียัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๗} สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๘} สนนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ถิรจิตโต, ครูสอนปรียัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๑๙} สนนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุญฺญโต, ครูสอนปรียัติธรรม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๒๐} สนนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสวรรค์ กิตติวัฒน์, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๒๑} สนนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิกุลทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

ต่อเจ้าสำนักเรียน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน^{๗๓๐}

๑๐) สำนักเรียนจะต้องมีการแต่งตั้งครูอาจารย์เจ้าหน้าที่ อย่างมีระเบียบถูกต้อง^{๗๓๑}

๓. ด้านการบริหารบุคคล

๑) สำนักเรียนจะต้องมีนโยบายการสรรหาบุคลากร เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการสรรหาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครูสอนนักเรียน เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน^{๗๓๒}

๒) เจ้าสำนักเรียนจะต้องมีหน้าที่การสรรหาบุคลากร กำกับดูแลกฎระเบียบและการสรรหาบุคลากรภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๗๓๓}

๓) สำนักเรียนจะต้องมีนโยบายการคัดเลือกบุคลากร เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการคัดเลือกบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน^{๗๓๔}

๔) เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่การคัดเลือกบุคลากร กำกับดูแลกฎระเบียบและการคัดเลือกบุคลากรภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๗๓๕}

๕) สำนักเรียนจะต้องมีนโยบายการพัฒนาบุคลากร เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการพัฒนาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีการพัฒนาคณะครูอาจารย์ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ครูสอนนักเรียน ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ให้มีทักษะและประสบการณ์ทำงานมากขึ้น ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ก็เช่นเดียวกัน^{๗๓๖}

^{๗๓๐} สนนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสวรรค์ กิตติวัฒน์, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๑} สนนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิกุลทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๒} สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๓} สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัสร์มโนธรรม, เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๔} สนนากลุ่มเฉพาะ พระครูปฐมจิตตารักษ์, เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๕} สนนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดประพจน์ สุภาโต, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๖} สนนากลุ่มเฉพาะ พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

๖) เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่การพัฒนาศุภลากร กำกับดูแลกฎระเบียบและการพัฒนา ศุภลากรภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๗๓๗}

๗) สำนักเรียนจะต้องมีวัตถุประสงค์การศึกษา เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้ นำเสนอวัตถุประสงค์การศึกษาต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาให้มีคณะ ผู้บริหารเช่น เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ครูสอนนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษา ให้มี กระบวนการเรียนการสอนถูกตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๗๓๘}

๘) สำนักเรียนจะต้องมีการสรรหาบุคลากรอย่างเหมาะสม เพื่อการเรียนการสอนที่ดี ถูกต้องตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๗๓๙}

๙) สำนักเรียนจะต้องมีนโยบายการฝึกอบรม เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้ นำเสนอการฝึกอบรมต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้แก่คณะผู้บริหารเช่น เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ครูสอนนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษา ให้มีกระบวนการเรียน การสอนถูกตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง^{๗๔๐}

๑๐) เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา กำกับดูแลกฎระเบียบและ วัตถุประสงค์การศึกษาภายในสำนักเรียน เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น โดยมี เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๗๔๑}

๔. ด้านการอำนวยการ

๑) เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่ในการสนับสนุนการเรียนการสอน จะต้องให้มีการประชุม ปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว และดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ^{๗๔๒}

๒) สำนักเรียนจะต้องมีการประชุมปรึกษาการส่งเสริมการเรียนการสอน ภายในสำนัก เรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอการส่งเสริมการเรียนการสอนต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการ พิจารณาตามขั้นตอน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๗๔๓}

^{๗๓๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ธีรจิตโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด นครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๓๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุนทรโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสุวรรณ กิตติวิญญู, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิภูลทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธ ศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัศร์มโนธรรม, เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

๓) สำนักเรียนจะเป็นผู้จัดทำการประสานงาน โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครู อาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน^{๗๔๔}

๔) สำนักเรียนจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับ ครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้น ให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรนันทธรรมสนามหลวง และเข้าใจสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์^{๗๔๕}

๕) สำนักเรียนจะต้องมีการประสานงานจะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ^{๗๔๖}

๖) สำนักเรียนจะต้องเป็นผู้ประสานงานให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียนทราบแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๗๔๗}

๗) สำนักเรียนจะต้องเป็นผู้สนับสนุนทุนทรัพย์ให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน^{๗๔๘}

๘) สำนักเรียนจะเป็นผู้นำเสนอการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น โดยกำหนดให้มีการสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๗๔๙}

๙) เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่ประสานงานกับการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น กำกับดูแลกฎระเบียบและส่งเสริมการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น เช่น ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเป็นต้น^{๗๕๐}

๑๐) สำนักเรียนจะต้องมีการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา^{๗๕๑}

๕. ด้านการควบคุม

๑) สำนักเรียนจะต้องมีการประชุมกันเพื่อพิจารณากำหนดการวันเปิดเรียน อบรมก่อน

^{๗๔๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูปฐมจิตตารักษ์, เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดประพจน์ สุภาโต, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ธีรจิตโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๔๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุธมฺมโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสวรรค์ กิตติวัฒน์, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิกุลทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

สอบ และปิดเรียนเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน^{๗๕๒}

๒) เจ้าสำนักเรียนจะต้องเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำกำหนดการเรียนการสอน โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้วจึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์^{๗๕๓}

๓) สำนักเรียนจะต้องมีการประชุมเพื่อขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน^{๗๕๔}

๔) สำนักเรียนจะต้องส่งรายชื่อนักเรียน โดยที่เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้คณะครูอาจารย์ และนักเรียนปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน^{๗๕๕}

๕) สำนักเรียนจะต้องส่งรายชื่อนักเรียน เป็นไปตามกฎระเบียบของสำนักเรียน และกฎหมายของมหาเถรสมาคม^{๗๕๖}

๖) สำนักเรียน จะพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการควบคุมการสอบนักเรียน กำหนดสถานที่สอบให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ในปัจจุบันนี้ การสอบธรรมสนามหลวง มีอยู่ ๒ รอบ คือ รอบแรกกำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมตรี สถานที่สอบของแต่ละสำนักเรียนในจังหวัดนครปฐม รอบที่สองกำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมโทและนักธรรมเอก สถานที่สอบทางสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้^{๗๕๗}

๗) สำนักเรียนจะต้องดำเนินการกำหนดกรรมการ โดยเจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะอนุญาตให้มีกรรมการตามกฎระเบียบ^{๗๕๘}

๘) สำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณากรรมการ และนำเสนอกรรมการต่อเจ้าสำนักเรียนพิจารณาดูก่อน แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอน ให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ^{๗๕๙}

๙) การประกาศผลผู้สอบได้ เป็นไปตามประกาศของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยมี

^{๗๕๒} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ, ดร., ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๓} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประภัสร์มโนธรรม, เจ้าอาวาสวัดใหม่ดอนทราย อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๔} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูปฐมจิตตารักษ์, เจ้าอาวาสวัดคลองอ้อมใหญ่ อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๕} สทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดประพจน์ สุภาโต, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๖} สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาเกรียงศักดิ์ จิตมโน, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๗} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสโร, เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๘} สทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสมนึก ถิรจิตโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๕๙} สทนากลุ่มเฉพาะ พระสมุห์ทรง สุณฺญโต, ครูสอนปริยัติธรรม อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย^{๗๖๐}

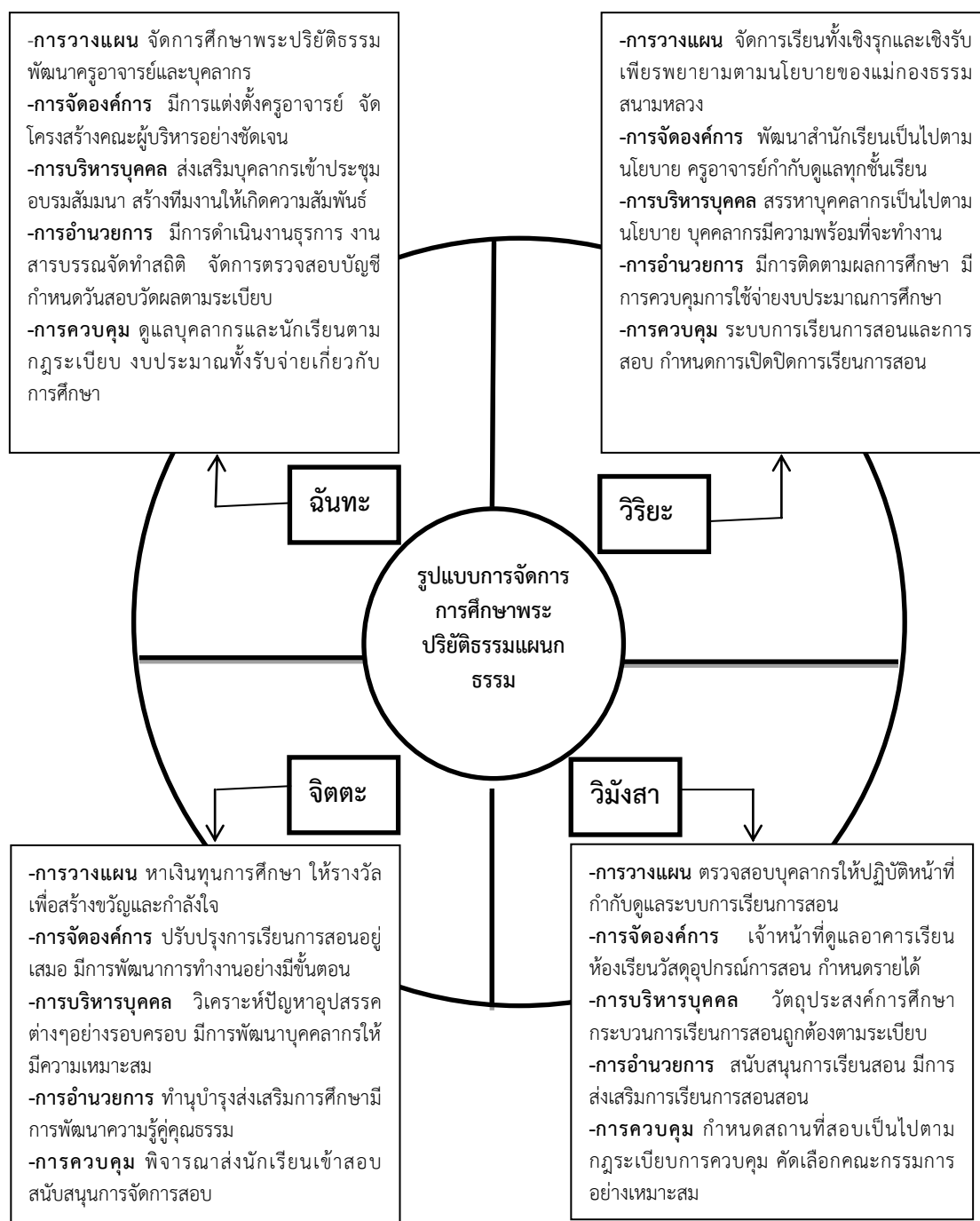
๑๐) สำนักเรียนจะต้องกำหนด วันเปิดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและวันปิดเรียน รวมถึงมีการอบรมก่อนสอบด้วย^{๗๖๑}

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Research) ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม รวมถึงหลักพุทธธรรมที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา คัมภีร์ ทั้งฉบับภาษาบาลีและภาษาไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปสู่การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามเพื่อประมวลผลทางสถิติ ที่เป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) จากความคิดเห็นของประชากรกลุ่มเป้าหมาย นำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสรุปและวิเคราะห์หารูปแบบจำลองในการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม (Basic Model) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒๐ รูป และได้นำหลักอิทธิบาท ๔ คือฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา และหลักการจัดการ ๕ ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การอำนวยการ และการควบคุม มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม และสังเคราะห์รูปแบบสำหรับการดำเนินการต่อไป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจนได้องค์ความรู้ที่เป็นรูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ได้ดังนี้

^{๗๖๐} สทนากลุ่มเฉพาะ พระใบฎีกาสวรรค์ กิตติวัฒนโณ, เลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๗๖๑} สทนากลุ่มเฉพาะ นายธานี พิกุลทอง, นักวิชาการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม, ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙.

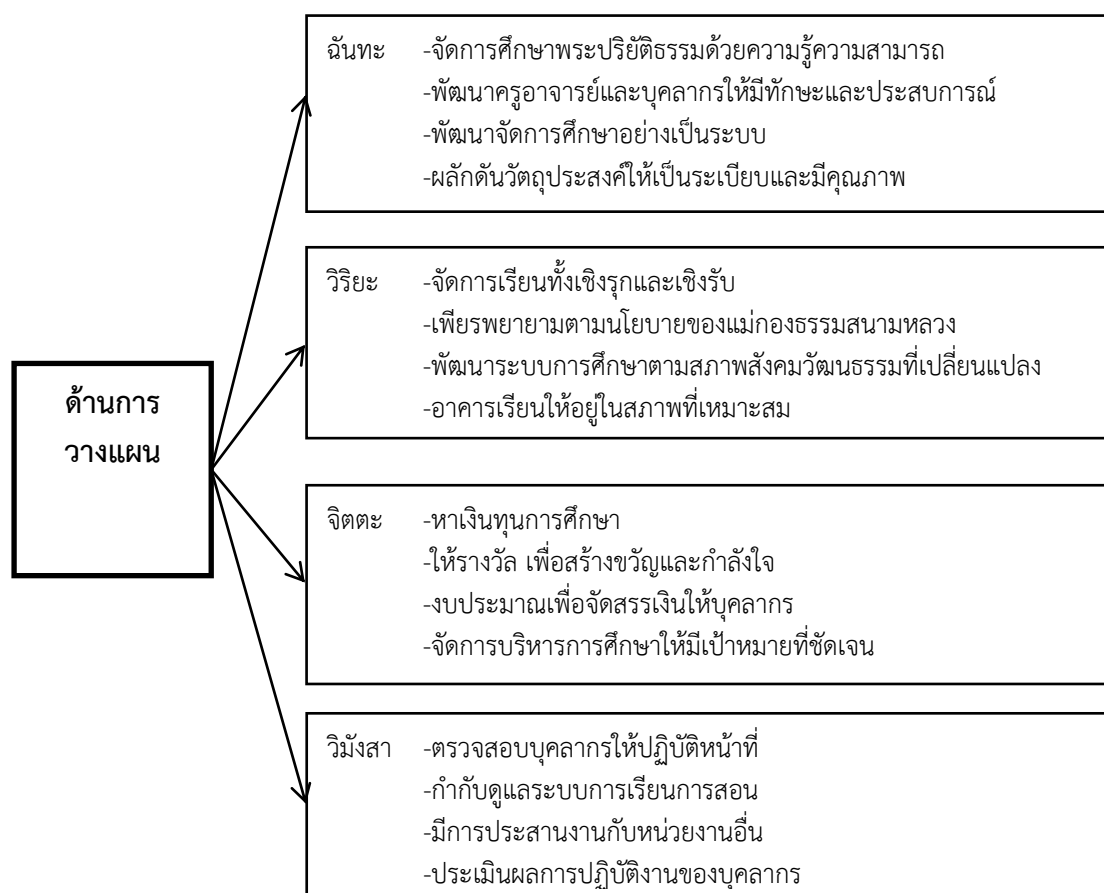


แผนภาพที่ ๔.๑ ร่ององค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐมนั้นผู้วิจัยได้นำหลักอิทธิบาท ๔ คือฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาบูรณาการกับหลักการจัดการ ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการวางแผน ๒) ด้านการจัดองค์การ ๓) ด้านการบริหารบุคคล

๔) ด้านอำนวยการ ๕) ด้านการควบคุม โดยในแต่ละด้านมีรูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม มีรายละเอียดตามหัวข้อ ๔.๕.๑ ถึง ๔.๕.๖ ดังต่อไปนี้

๔.๕.๑ รูปแบบเบื้องต้นในการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการวางแผน



แผนภาพที่ ๔.๒ รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการวางแผน

รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการวางแผน ตามแผนภาพที่ ๔.๒ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นรูปแบบเบื้องต้น (Basic Model) อธิบายได้ว่า การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการวางแผน จากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ

สภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการวางแผนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}=3.05$) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D.=1.28$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้บริหาร มีการวางแผนการจัดการศึกษาแผนกธรรม ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ตามหลักสูตร กฎระเบียบที่เหมาะสม มีการวางแผนการจัดองค์การบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนการบริหารงานบุคคลให้ถูกต้องตามกฎหมายของมหาเถรสมาคม และกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนกธรรม มีการวางแผนการอำนวยการโดยมีการแบ่งทีมงานให้กับคณะผู้ทำหน้าที่ในการเรียนการสอนและการสอบวัดผล ตามที่แม่กองธรรมสนามหลวงกำหนด และวางแผนหาเงินทุนและรางวัล เพื่อให้แก่ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนธรรม ตามลำดับขั้นเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ได้วิเคราะห์แล้วพบว่า สำนักเรียนมีหน้าที่กำหนดทิศทางของสำนักเรียนและแผนงานให้ถูกต้อง ตามขั้นตอนวิธีการทำงาน กฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง การวางแผนบุคคลเป็นหน้าที่ของสำนักเรียนส่งเสริมให้ครูอาจารย์และนักเรียนได้รับความสะดวกสบายเป็นต้น ผู้บริหารตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับการบูรณาการหรือการประยุกต์ใช้กับการพัฒนารูปแบบการจัดการในสำนักเรียน หมายถึงผู้บริหารสำนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักอิทธิบาท ๔ ที่เป็นประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๑) ฉันทะ : สำนักเรียนมีความพึงพอใจด้านการวางแผน คือ ได้ทุ่มเทกำลังใจด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ด้วยความรู้ ความสามารถ มีการพัฒนาการวางแผน ครูอาจารย์และบุคลากรให้มีทักษะและประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีการประชุมวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการผลักดันวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนให้เป็นระเบียบและมีคุณภาพ

๒) วิริยะ : สำนักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรด้านการวางแผน มีการจัดการเรียนการสอนแผนกธรรมทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ด้วยความเพียรพยายามตามนโยบายของแม่กองธรรมสนามหลวง มีการพัฒนาระบบการศึกษาแผนกธรรมให้มีความยืดหยุ่นตามสภาพสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง ดูแลอาคารเรียนให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม

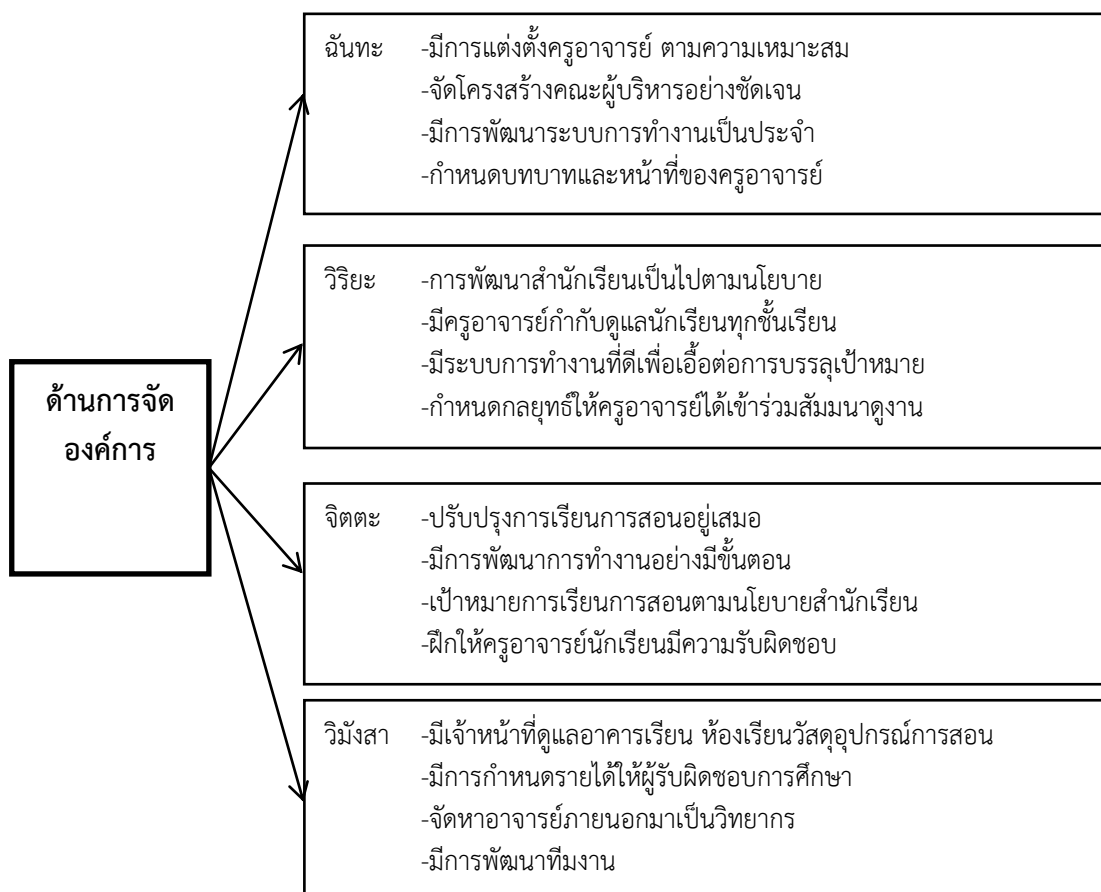
๓) จิตตะ : สำนักเรียนมีความเข้าใจงานด้านการวางแผน มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูอาจารย์ ผู้สอนตามลำดับขั้น ด้วยการสนับสนุนทุนและรางวัล ทุกปีการศึกษา มีการจัดหาทุนและรางวัลให้แก่พระภิกษุ สามเณร ผู้สอบได้เพื่อส่งเสริมเป็นขวัญกำลังใจ มีงบประมาณเพื่อจัดสรรเงินให้บุคลากร จัดการบริหารการศึกษาให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน

๔) วิมังสา : สำนักเรียนมีการไตร่ตรองเหตุผลด้านการวางแผน ตรวจสอบบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายการศึกษาพระปริยัติธรรม กำกับดูแลระบบการวางแผนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียน

จากสภาพทั่วไปของการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้ให้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมหลายประการ ผู้วิจัยจึงขอสรุปวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม เชื่อมโยงประกอบเข้ากับแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมเป็นรูปแบบขั้นต้น (Basic Model) โดยรูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการวางแผนคือ เจ้าสำนักเรียน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้วิชาการเชิงพุทธ มีความพร้อมที่จะรับภาระศาสนาตามพระราชบัญญัติกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสร้างศาสนทายาท คือ พระภิกษุ สามเณรเป็นต้น การจัดการศึกษาตามหลักสูตรธรรมสนามหลวง จะมีแม่กองธรรมสนามหลวง และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประสานงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์

ปัญหา อุปสรรค ด้านการวางแผนการจัดการบุคคลไม่มีทีมงานที่มีความชำนาญ ด้านการเงินมีอยู่จำกัดในปริมาณน้อย ไม่เพียงกับปริมาณครูอาจารย์และนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์มีอยู่แต่ก็ใช้งานไม่ได้เพราะเก่าแก่ ชำรุด ทรุดโทรมตามกาลเวลา ในแต่ละปีการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนสอบได้น้อยมาก และนักเรียนก็ลดจำนวนน้อยลงเรื่อยๆ ปัจจัยการเรียนการสอนไม่มีความพร้อมหรือไม่ได้ผลตามเกณฑ์ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนารูปแบบการจัดการที่เหมาะสม ไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน ในการแบ่งงานให้แก่คณะครู อาจารย์สอน ไม่มีการควบคุมการประเมินผลการเรียนการสอนให้ถูกต้อง ไม่มีการวางแผนดูแลรักษาวัดสิ่งของในสำนักเรียนให้ทั่วถึงทำให้วัสดุสิ่งของ เสียบ้าง ตกหักบ้าง หายสาบสูญเป็นต้น

๔.๔.๒ รูปแบบเบื้องต้นในการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการจัดองค์การ



แผนภาพที่ ๔.๓ รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการจัดองค์การ

รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการจัดองค์การ ตามแผนภาพที่ ๔.๓ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นรูปแบบเบื้องต้น (Basic Model) อธิบายได้ว่า การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการจัดองค์การ จากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการจัดองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๔๘) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D.$ = ๑.๑๙) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ได้จัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาแผนกธรรมที่เป็นระบบตามประเพณีนิยมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา มีการจัดการแต่งตั้งครู อาจารย์ประจำชั้นต่างๆ ให้มีความพร้อมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามแผนการเรียนการสอนและการสอบวัดผล มีการจัดการกำหนดหน้าที่

และค่าตอบแทนแก่ผู้รับผิดชอบทางการจัดการศึกษาแผนกธรรมที่ชัดเจน จัดหาอาจารย์พิเศษภายนอกมาเป็นวิทยากรส่งเสริมความรู้ให้แก่นักเรียนธรรมได้ทราบทักษะและประสบการณ์เชิงลึก ผู้บริหาร องค์การได้กำหนดให้ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนตั้งอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ได้วิเคราะห์แล้วพบว่า สำนักเรียนมีการส่งเสริมให้มีโครงสร้างผู้บริหารสำนักเรียน มีการจัดระเบียบทรัพยากรให้เป็นระบบ มีวิธีการทำงานที่ถูกต้องตามขั้นตอน กฎระเบียบ และกฎเกณฑ์ของแม่กองธรรมสนามหลวง สำหรับการพัฒนาโครงสร้างคณะผู้บริหารเป็นไปตามกฎเกณฑ์ ตามปกติแล้วสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างคณะผู้บริหาร เช่น ตำแหน่งครูอาจารย์ เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก สำหรับบุคลากรเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด และวัสดุอุปกรณ์เป็นต้น เป็นผู้สนับสนุนงานร่วมกับเลขานุการสำนักเรียน นอกจากนั้น การแต่งตั้งครู อาจารย์ และบุคลากรเจ้าหน้าที่ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน ให้เจ้าสำนักเรียนได้พิจารณาให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งเป็นต้น

ผู้บริหารตามหลักอริยบท ๔ : สำหรับการบูรณาการหรือการประยุกต์ใช้กับการพัฒนารูปแบบการจัดการด้านการจัดองค์การ คือ พุทธธรรมส่งเสริมความขยันอดสาหัสหมั่นเพียรคือหลักอริยบท ๔ คุณธรรมเป็นเหตุนำไปสู่ความสำเร็จ คือ ฉันทะ พอใจรักใคร่ในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ วิริยะ เพียรประกอบการเรียนการสอนตามเวลา จิตตะ เอาใจใส่ใฝ่ใฝ่ในกระบวนการจัดการวิมังสา หมั่นตรองพิจารณาเหตุข้อดีและข้อเสียการจัดการ ดังต่อไปนี้

๑) ฉันทะได้แก่ ผู้บริหารมีใจรักในสิ่งที่ทำและรับผิดชอบงานที่ทำด้วยความมุ่งมั่นตรงเวลา สมาชิกมีส่วนร่วมประชุมพิจารณาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการ เช่น มีการแต่งตั้งครูอาจารย์ ตามความเหมาะสม กำหนดบทบาทและหน้าที่ของครูอาจารย์ การเปลี่ยนแปลง การพัฒนาผลลัพธ์ การมีส่วนร่วม และความผูกพันเป็นต้น เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสำนักเรียน คือ ระบบข้อมูล โครงสร้าง ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน จุดแข็งคือปัจจัยภายในสำนักเรียนที่เป็นข้อได้เปรียบ หรือจุดเด่นควรนำมาใช้ในการพัฒนาสำนักเรียนต่อไป

๒) วิริยะได้แก่ ผู้บริหารมีความเพียรพยายาม ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรค เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสำนักเรียน คือ การพัฒนาสำนักเรียนเป็นไปตามนโยบาย มีครูอาจารย์กำกับดูแลนักเรียนทุกชั้นเรียน มีระบบการทำงานที่ดีเพื่อเอื้อต่อการบรรลุเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ให้ครูอาจารย์ได้เข้าร่วมสัมมนาดูงาน จุดอ่อนคือปัจจัยภายในสำนักเรียนที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือจัดให้หมดไปอันจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักเรียนต่อไป

๓) จิตตะได้แก่ ผู้บริหารมีความคิดจดจ่อหรือเอาใจใส่ มีจิตผูกพันจดจ่อเฝ้าเรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้นไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหน เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสำนักเรียน คือ ปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ มีการพัฒนาการทำงานอย่างมีขั้นตอน เป้าหมายการเรียนการสอนตามนโยบายสำนักเรียน ฝึกให้ครูอาจารย์นักเรียนมีความรับผิดชอบ โอกาสทางสภาพแวดล้อมคือปัจจัยภายนอกสำนักเรียน ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ

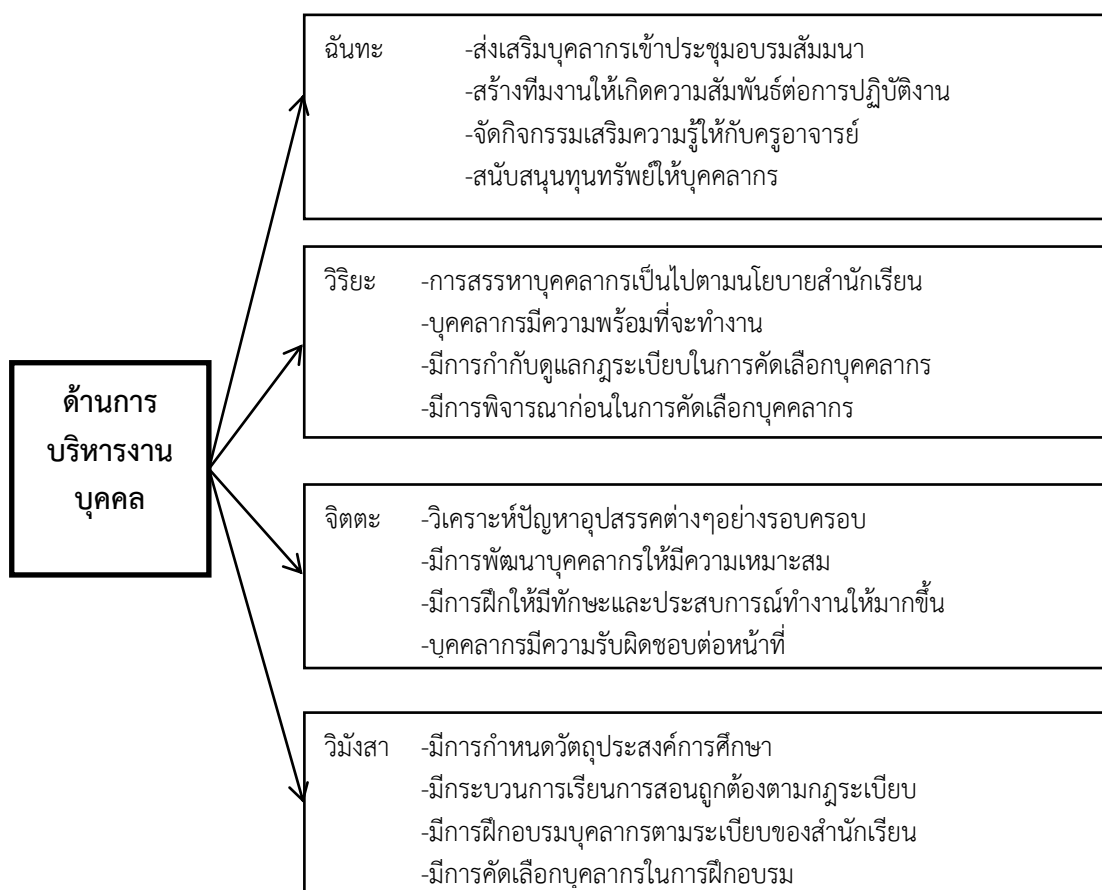
การดำเนินการในระดับมหภาค และนักเรียนสามารถถกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข้มแข็งขึ้น

๔) วิมังสาได้แก่ ผู้บริหารสอบสวนไต่ตรองการใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่อง หรือข้อข้องใจเป็นต้นในกิจที่ทำ เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสำนักเรียน คือ มีเจ้าหน้าที่ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์การสอน มีการกำหนดรายได้ให้ผู้รับผิดชอบการศึกษา จัดหาอาจารย์ภายนอกมาเป็นวิทยากร มีการพัฒนาทีมงาน อุปสรรคทางสภาพแวดล้อมคือปัจจัยภายนอกสำนักเรียนปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในระดับมหภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งนักเรียนจำต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระแทกดังกล่าวได้

จากสภาพทั่วไปของการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ในด้านการจัดองค์การ ที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้ให้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมหลายประการ ผู้วิจัยจึงขอสรุปวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม เชื่อมโยงประกอบเข้ากับแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมเป็นรูปแบบขั้นต้น (Basic Model) โดยรูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการจัดองค์การ คือ การแต่งตั้ง ครู อาจารย์ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการแต่งตั้งเสนอมาตามกฎระเบียบของสำนักเรียน โดยกำหนดถึงคุณสมบัติ คุณวุฒิ การศึกษา พรรษา และความพร้อมปฏิบัติงานได้เป็นต้น โครงสร้างคณะผู้บริหาร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกสรุปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครขัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน การพัฒนารูปแบบการทำงาน สำนักเรียนจะขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน

ปัญหา อุปสรรค ด้านการจัดองค์การ บ้างสำนักเรียนไม่มีการพิจารณาแต่งตั้ง ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัย คือ เมื่อบุคลากรคือครู อาจารย์ไม่มีความเหมาะสมไม่มีคุณสมบัติตรงตามกฎระเบียบ ก็ไม่ควรจะได้รับการพิจารณาการแต่งตั้ง สำนักเรียนไม่มีการประชุมปรึกษากำหนดให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบการจัดการในแต่ละสำนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงโครงสร้างคณะผู้บริหารในแต่ละสำนักเรียน บ้างสำนักเรียนไม่มีการพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีระบบการทำงานที่ดี เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์เป็นผู้กำหนดเป้าหมายให้นักเรียน โดยไม่ได้ให้โอกาสครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน การเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียน ไม่มีการพัฒนาทีมงาน

๔.๔.๓ รูปแบบเบื้องต้นในการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการบริหารบุคคล



แผนภาพที่ ๔.๔ รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการบริหารบุคคล

รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการบริหารบุคคล ตามแผนภาพที่ ๔.๔ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นรูปแบบเบื้องต้น (Basic Model) อธิบายได้ว่า การจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการบริหารบุคคล จากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการบริหารบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}=3.46$) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D.=1.27$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็น

ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ได้ส่งเสริมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาธรรมเข้าประชุม อบรม สัมมนา ไปศึกษาดูงานในสถานที่ปฏิบัติงานจริง มีการจัดฝึกอบรม สัมมนาเชิงวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อสร้างทีมงานให้เกิดความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานเชิงลึก มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้แก่ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาธรรม เช่น การปฏิบัติธรรม เทคนิคการสอน และการสอนทางคอมพิวเตอร์เป็นต้น สนับสนุนทุนทรัพย์และพัฒนาครู อาจารย์ ให้ได้ทำผลงานทางวิชาการตามสติปัญญาความรู้ ความสามารถ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการบริหารบุคคล ได้วิเคราะห์แล้วพบว่า ผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน มีการจัดหาบุคคล มีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ และธำรงรักษาบุคคลให้อยู่ในองค์กรอย่างมีความสุข มีการดูแลบำรุงทรัพยากรบุคคลในสำนักเรียนให้ถูกต้องตามขั้นตอนวิธีการทำงาน กฎระเบียบ และกฎเกณฑ์ของแม่กองธรรมสนามหลวง สำหรับการคัดเลือกบุคลากรภายในสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ส่วนการพัฒนาบุคลากร จะมีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว ครูอาจารย์นำเสนอการพัฒนาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียนทราบก่อน รอการพิจารณาตามขั้นตอน เมื่อมีการอนุมัติ ก็จะดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามนโยบายของสำนักเรียนต่อไป

ผู้บริหารตามหลักอริยบท ๔ สำหรับการบูรณาการหรือการประยุกต์ใช้กับการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม คือ ตามหลักอริยบท ๔ หมายถึงคุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ผู้บริหารมีฉันทะความพอใจ คือ ต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ ผู้บริหารมีวิริยะความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายามอดทน ผู้บริหารมีจิตตะความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด ผู้บริหารมีวิมังสาความไตร่ตรองหรือทดลองมีการวางแผนคิดค้นวิธีแก้ไข

๑) ฉันทะ เป็นข้าศึกต่อความเบื่อหน่าย ทำให้ไม่เบื่อหน่าย ไม่ท้อแท้ มีกำลังต่อสู้ป้องกันสร้างสรรค์สิ่งที่ตนรัก ทำให้งานหนักกลายเป็นงานเบา ที่ยากก็กลายเป็นง่าย ถ้าขาดฉันทะ ทำให้ขาดกำลังใจ เบื่องาน ทอดทิ้งงาน ส่วนประโยชน์ของการบริหารบุคคล คือ ส่งเสริมบุคลากรเข้าประชุมอบรมสัมมนา สร้างทีมงานให้เกิดความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงาน จัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้กับครูอาจารย์ สนับสนุนทุนทรัพย์ให้บุคลากร บุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน เช่น เจ้าสำนักเรียน ครูอาจารย์ เป็นต้น

๒) วิริยะ กำจัดความเกียจคร้าน ทำให้งานต่อเนื่อง ถ้าขาดวิริยะจะเป็นคนอ่อนแอหนีที่ยากไปหาแต่ที่ง่าย ทำอะไรไม่สำเร็จ ขาดความก้าวหน้า มีแต่งานค้างกลายเป็นคนหย่อนสมรรถภาพ ส่วนประโยชน์ของการบริหารการเงิน คือ การสรรหาบุคลากรเป็นไปตามนโยบายสำนักเรียน บุคลากรมีความพร้อมที่จะทำงาน มีการกำกับดูแลกฎระเบียบในการคัดเลือกบุคลากร มีการ

พิจารณาก่อนในการคัดเลือกบุคลากร เงินงบประมาณในการบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมาก เพราะต้องใช้เป็นทุนในการอำนวยความสะดวก เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่านิยัตยภัตตราวยครูสอน เป็นต้น

๓) จิตตะ ทำให้ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันท่วงที ถ้าขาดจิตตะงานอาจเสียหายได้โดยไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวเมื่อสายเกินแก้ไข ประโยชน์ของการบริหารคือวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคต่างๆอย่างรอบครอบ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความเหมาะสม มีการฝึกให้มีทักษะและประสบการณ์ทำงานให้มากขึ้น บุคลากรมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ สำนักเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ให้กับนักเรียนและคณะอาจารย์ เช่น ตำราเรียน สมุด ดินสอ ปากกา คอมพิวเตอร์ ปริ้นเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น

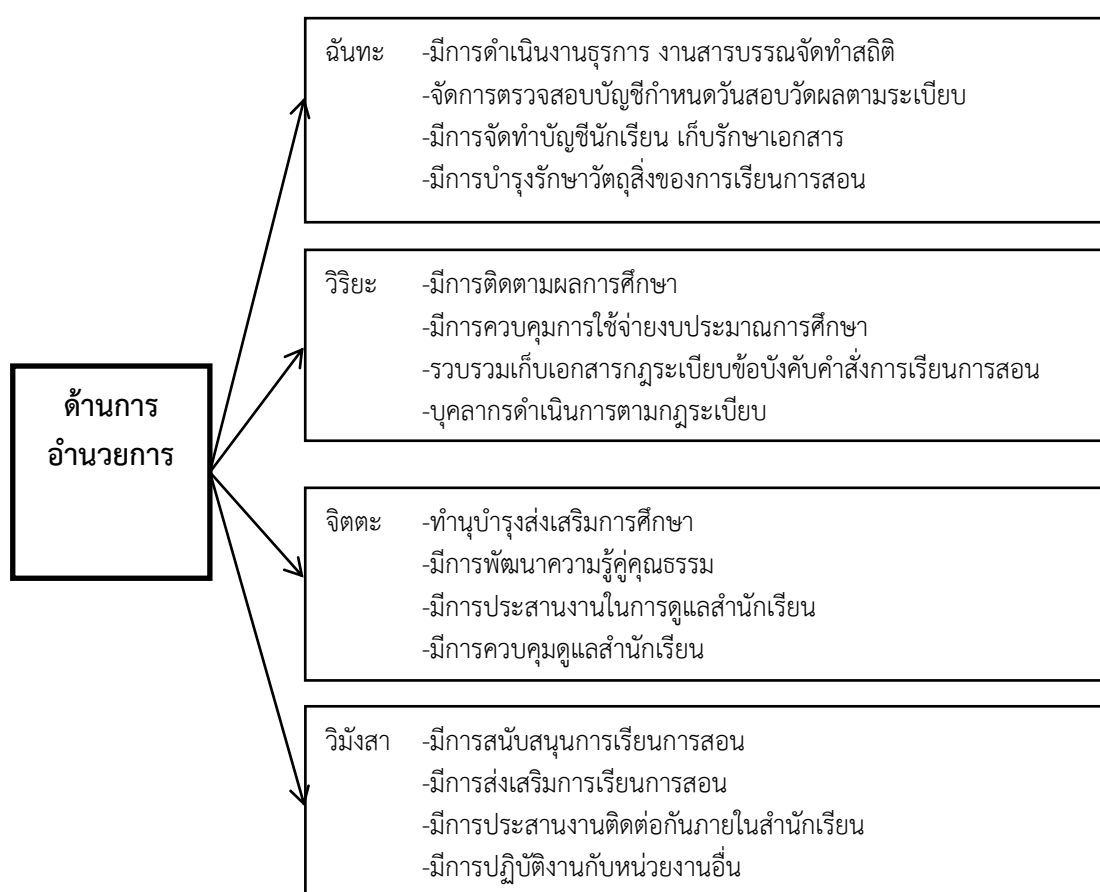
๔) วิมังสา ช่วยทำให้งานไม่ผิดพลาด และทำให้มองเห็นลู่ทางที่จะทำงานได้ผลดี ถ้าขาดวิมังสาจะทำงานผิดๆ ถูกๆ เปลืองทุนเปลืองแรงเปลืองเวลา และทำให้โง่เขลา ประโยชน์ของการจัดการมีการกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา มีกระบวนการเรียนการสอนถูกต้องตามกฎระเบียบ มีการฝึกอบรมบุคลากรตามระเบียบของสำนักเรียน มีการคัดเลือกบุคลากรในการฝึกอบรม เป็นการนำเอาทรัพยากรมาบูรณาการและจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสมให้ได้ผลคุ้มค่า สิ้นเปลืองน้อยแต่เกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาศัยการพัฒนาารูปแบบจัดการ

จากสภาพทั่วไปของการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ในด้านการบริหารบุคคล ที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้ให้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมหลายประการ ผู้วิจัยจึงขอสรุปวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม เชื่อมโยงประกอบเข้ากับแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมเป็นรูปแบบขั้นต้น (Basic Model) โดยรูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการบริหารบุคคล คือ การสรรหาบุคลากร การคัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการสรรหาบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้มีคณะผู้บริหารเช่น ครูสอนนักเรียน เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน วัตถุประสงค์การศึกษาและการฝึกอบรม เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอวัตถุประสงค์การศึกษาต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาให้มีคณะผู้บริหารเช่น เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ครูสอนนักเรียน ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ให้มีกระบวนการเรียนการสอนถูกต้องตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง

ปัญหา อุปสรรค ด้านการบริหารบุคคล บ้างสำนักเรียนไม่มีวิธีการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรคือการพิจารณาแต่งตั้ง ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม

กับยุคสมัย คือ เมื่อบุคลากรคือครูอาจารย์ไม่มีความเหมาะสมไม่มีคุณสมบัติตรงตามกฎระเบียบ ก็ไม่สมควรจะได้รับการพิจารณาการแต่งตั้ง สำนักเรียนไม่มีการประชุมปรึกษาหารือกำหนดให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบการจัดการในแต่ละสำนักเรียน เมื่อวิเคราะห์ถึงโครงสร้างคณะผู้บริหารในแต่ละสำนักเรียน บ้างสำนักเรียนไม่มีการพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีระบบการทำงานที่ดี เจ้าหน้าที่เรียนและครูอาจารย์เป็นผู้กำหนดเป้าหมายให้นักเรียน โดยไม่ได้ให้โอกาสครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียน ไม่มีการพัฒนาทีมงานไม่มีการฝึกอบรม

๔.๔.๔ รูปแบบเบื้องต้นในการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการอำนวยการ



แผนภาพที่ ๔.๕ รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการอำนวยการ

รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการอำนวยการ ตามแผนภาพที่ ๔.๕ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นรูปแบบเบื้องต้น (Basic Model) อธิบายได้ว่าการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการ

อำนวยการ จากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษา พระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการอำนวยการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง $\bar{X}=3.25$ และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก ($S.D.=1.36$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลางทุกข้อ และเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับปานกลางทุกข้อ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ได้ดำเนินงานธุรการ และงานสารบรรณ รวมทั้งจัดทำสถิติงานเข้า-ออก ของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม อย่างถูกต้อง ผู้บริหาร ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบบัญชีกำหนดวันสอบวัดผล ตามกฎระเบียบของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ผู้บริหาร จัดทำบัญชีนักเรียน เก็บรักษาเอกสาร และการบำรุงรักษาวัสดุสิ่งของของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ผู้บริหาร ติดตามผลและควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณการศึกษาแผนกธรรม เช่น ค่ายานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาคารสถานที่สอบ เป็นต้น ผู้บริหาร รวบรวมเก็บรักษาเอกสาร กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ให้คงอยู่ถาวร

ผู้บริหารจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)เกี่ยวกับการจัดการการศึกษา พระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการอำนวยการ ได้วิเคราะห์แล้วพบว่า ผู้บริหาร หรือเจ้าสำนักเรียน มีศิลปะการสร้างความสำเร็จ การตั้งใจและกำกับดูแลบุคคลให้สำนึกงานให้มีทีมงาน ส่งเสริมประสบการณ์ด้วยการฝึกอบรมสัมมนาพิเศษในสำนักเรียนให้ถูกต้องตามขั้นตอน วิธีการทำงาน สำนักเรียนควรที่จะกำหนดให้ ครูอาจารย์และนักเรียนทุกชั้น ได้มีการเรียนการสอนตาม หลักสูตรนักธรรมสนามหลวง ด้วยการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ ครูอาจารย์และนักเรียน เช่น ปัจจัยพื้นฐาน จีวร อาหารบิณฑบาต ที่อยู่อาศัยเสนาสนะ และยารักษาโรคเป็นต้นตามความเหมาะสม นอกจากนั้น การประสานงานภายในสำนักเรียน จะเป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการประสานงานต่อเจ้าสำนักเรียน เช่น ครูอาจารย์ เลขานุการ ตั้งแต่นักธรรมตรี จนถึงนักธรรมเอก ให้มีกระบวนการติดต่อภายในสำนักเรียนอย่างมีคุณภาพ

ผู้บริหารตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับการบูรณาการหรือการประยุกต์ใช้กับการพัฒนา รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม คือ ตามหลักอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมที่คอยผลักดันอุปสรรค เพื่อความสำเร็จและเป็นแรงเสริมกำลังใจ ที่คอยผลักดันการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ ฉันทะ เป็นข้าศึกต่อความเบื่อหน่าย ทำให้ไม่เบื่อหน่าย ไม่ท้อแท้ มีกำลังต่อสู้ป้องกันสร้างสรรค์สิ่งที่ดีตนรัก ทำให้งานหนักกลายเป็นงานเบา ที่ยากก็กลายเป็นง่าย วิริยะ คือกำจัดความเกียจคร้าน ทำให้งานต่อเนื่อง จิตตะ คือทำให้ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันทั่วทั้ง วิมังสา คือผู้บริหารต้องมีความมั่นใจปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลเป็นต้น

๑) ฉันทะ หมายถึงผู้บริหารต้องมีความใส่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไปเป็นอาการที่จิตใฝ่ปรารถนาอยากจะทำสิ่งนั้นด้วยความสุจริต ทำสิ่งดีงามเพื่อความถูกต้องเกิดมีขึ้น เมื่อมีความใส่ใจใคร่จะทำเช่นนี้คนเราก็จะมีความเพียรสร้างสรรค์ทำสิ่งนั้นให้สำเร็จได้ โดยมีการดำเนินงานธุรการ งานสารบรรณจัดทำสถิติ จัดการตรวจสอบบัญชีกำหนดวันสอบ

วัดผลตามระเบียบ มีการจัดทำบัญชีนักเรียน เก็บรักษาเอกสาร มีการบำรุงรักษาวัสดุสิ่งของการเรียนการสอน

๒) วิริยะ หมายถึงผู้บริหารต้องมีความขยันหมั่นเพียรประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง มีความเพียรการติดตามผลการศึกษา มีการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณการศึกษา รวบรวมเก็บเอกสารกฎระเบียบข้อบังคับคำสั่งการเรียนการสอน บุคลากรดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ

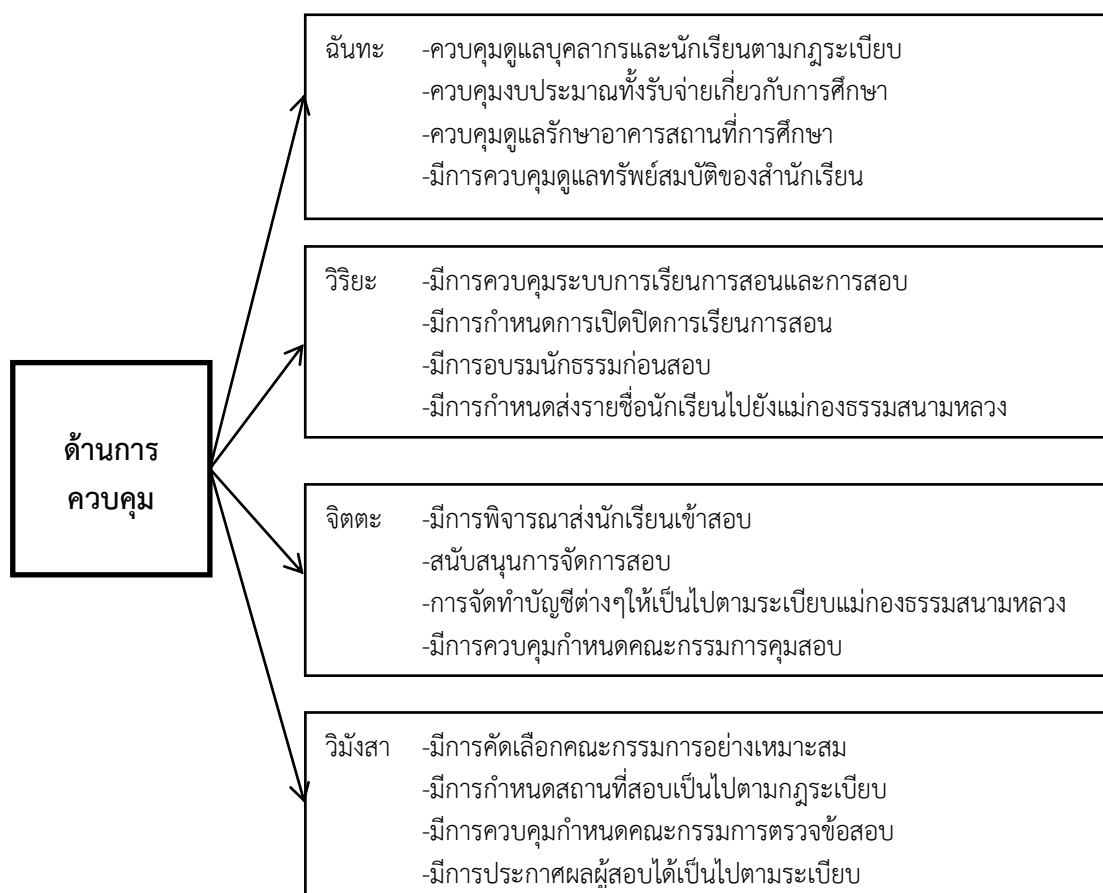
๓) จิตตะ หมายถึงผู้บริหารต้องมีความตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาใจใส่ใฝ่ฝักใฝ่ สนใจใฝ่ใฝ่ในความดีด้วยความมั่นใจทำนุบำรุงส่งเสริมการศึกษา มีการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม มีการประสานงานในการดูแลสำนักเรียน มีการควบคุมดูแลสำนักเรียน

๔) วิมังสา หมายถึงผู้บริหารต้องมีความมั่นใจใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหรือหย่อนในสิ่งที่ทำนั้นโดยมีการสนับสนุนการเรียนการสอน มีการส่งเสริมการเรียนการสอน มีการประสานงานติดต่อกันภายในสำนักเรียน มีการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ที่คนเราใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยคิดหาเหตุผลและสอบสวนเช่นนี้ ย่อมช่วยรวมจิตใจให้ค่อยกำหนดและติดตามเรื่องที่พิจารณาอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา เมื่อพิจารณาแล้ว พบข้อบกพร่องของงานก็รีบแก้ไขทำให้ดียิ่งขึ้น

จากสภาพทั่วไปของการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ในด้านการอำนวยการ ที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้ให้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมหลายประการ ผู้วิจัยจึงขอสรุปวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม เชื่อมโยงประกอบเข้ากับแนวคิดทฤษฎี และหลักพุทธธรรมเป็นรูปแบบขั้นต้น (Basic Model) โดยรูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการอำนวยการ คือ ผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียน มีการสนับสนุนการเรียนการสอน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาการสนับสนุนการเรียนการสอน ตามปกติแล้ว จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ สำนักเรียนจะเป็นผู้จัดทำ การประสานงาน โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน การติดต่อสื่อสารกับ ครู อาจารย์ และนักเรียน ทุกชั้น มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรนิกกรรมสนามหลวง และเข้าใจสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์ การประสานงานจะดำเนินการจัดทำโดยสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้นำเสนอการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น โดยกำหนดให้มีการสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของสำนักเรียน

ปัญหา อุปสรรค ด้านการอำนวยความสะดวก บ้างสำนักเรียนไม่มีนโยบายการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ไม่มีการประชุมผู้บริหาร ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ไม่มีการประสานงานระหว่างเจ้าสำนัก ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักเรียน ขาดการสนับสนุนทุนทรัพย์ให้แก่ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นยังไม่มี ความชำนาญคือ การส่งครู อาจารย์ ไปช่วยเหลือสังคม หรือหน่วยงานอื่นที่มีความต้องการ เช่น ช่วยสอนศีลธรรมตามโรงเรียน เทศนาสั่งสอนบุคลากร ในโรงงาน บรรยายธรรมสั่งสอนบุคลากรในโรงเรียน บรรยายธรรมสั่งสอนบุคลากรในสำนักงาน เป็นต้น รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น

๔.๔.๕ รูปแบบเบื้องต้นในการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัด นครปฐม ด้านการควบคุม



แผนภาพที่ ๔.๖ รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการควบคุม

รูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการควบคุม ตามแผนภาพที่ ๔.๖ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นเป็นรูปแบบเบื้องต้น (Basic Model) อธิบายได้ว่าการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการอำนวยความสะดวก จากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ตามหลักการจัดการ ด้านการควบคุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๙) และเป็นการคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาก (S.D.=๑.๓๔) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางทุกข้อ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารควบคุมดูแลผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียน ในแต่ละสำนักเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบของมหาเถรสมาคม ควบคุมงบประมาณส่วนกลาง ทั้งรายรับและรายจ่าย เพื่อส่งจ่ายให้แก่ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนกธรรม ควบคุมดูแลรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ด้วยการบูรณปฏิสังขรณ์ให้มีความมั่นคงถาวร ผู้บริหาร ควบคุมดูแลทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนพระปริยัติธรรม เช่น เอกสารประกาศนียบัตร กฎระเบียบ หนังสือเรียน ตำราศึกษาสื่อการสอน สารสนเทศ คอมพิวเตอร์เป็นต้นให้ดี ควบคุมระบบการเรียนการสอนและการสอบวัดผลให้เป็นไปตามที่แม่กองธรรมสนามหลวงกำหนด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)เกี่ยวกับการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการควบคุม ได้วิเคราะห์แล้วพบว่า ผู้บริหารหรือเจ้าสำนักเรียนจะควบคุมการบริหารบุคคล การบริหารการเงิน การบริหารวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเป็นต้น เช่น ดำเนินการติดตามผลงาน กำกับดูแลสนับสนุนบุคลากร ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ในสำนักเรียนให้ถูกต้องตามขั้นตอนวิธีการทำงาน รักษากฎระเบียบในสำนักเรียน และกฎเกณฑ์ของแม่กองธรรมสนามหลวง สำหรับการ เปิดเรียน อบรมก่อนสอบ และปิดเรียน ขึ้นอยู่กับเจ้าสำนักเรียนจะพิจารณาเห็นชอบว่าจะให้ครูอาจารย์และนักเรียน ได้รับทราบกำหนดการเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน นอกจากนั้น การส่งรายชื่อนักเรียน จะดำเนินการจัดทำโดยเจ้าสำนักเรียน และมีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียนก่อน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน ข้อสำคัญคือการดำเนินการภายในสำนักเรียนด้านการเงิน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ภายในสำนักเรียน มีการวางแผนกลยุทธ์การทำงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของสำนักเรียนเป็นต้น

ผู้บริหารตามหลักอิทธิบาท ๔ สำหรับการบูรณาการหรือการประยุกต์ใช้กับการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม คือ ตามหลักอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมให้เกิดความสำเร็จ ผู้บริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ องค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการตามที่ท่านผู้รู้ได้ทำการศึกษาและแสดงให้เห็นว่ามีความสำคัญและเป็นแนวทางพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดขวัญและกำลังใจพิเศษ ส่งเสริมให้กิจการทั้งปวงประสบความสำเร็จ

๑) ด้านฉันทะ : ความพึงพอใจ คือ เจ้าสำนักเรียนควบคุมดูแลบุคลากรและนักเรียนตามกฎหมายระเบียบ ควบคุมงบประมาณทั้งรับจ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ควบคุมดูแลรักษาอาคารสถานที่การศึกษา มีการควบคุมดูแลทรัพย์สินสมบัติของสำนักเรียน ได้ทุ่มเทกำลังใจด้วยการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะและประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีการ

ประชุมกำกับดูแลการวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษา มีการประเมินผลการศึกษาเพื่อให้ทราบข้อดีและข้อเสียเป็นต้น

๒) ด้านวินัย : ความขยันหมั่นเพียร คือ เจ้าสำนักเรียนมีการควบคุมระบบการเรียนการสอนและการสอบ มีการกำหนดการเปิดปิดการเรียนการสอน มีการอบรมนักเรียนก่อนสอบ มีการกำหนดส่งรายชื่อนักเรียนไปยังแม่กองธรรมสนามหลวง ความเพียรพยายามส่งนักเรียนเข้าอบรมนักเรียนก่อนสอบ และส่งเสริมทุนการศึกษาธรรมให้นักเรียนตามความรู้ความสามารถ มีการย้าเตือนพระภิกษุสามเณรให้เรียนธรรมตามกฎเกณฑ์ของวัดอย่างเคร่งครัด

๓) ด้านจิตตะ : เจ้าสำนักเรียนตั้งใจมีการพิจารณาส่งนักเรียนเข้าสอบ สนับสนุนการจัดการสอบ การจัดทำบัญชีต่างๆให้เป็นไปตามระเบียบแม่กองธรรมสนามหลวง มีการควบคุมกำหนดคณะกรรมการคุมสอบ

๔) ด้านวิมังสา : เจ้าสำนักเรียนใช้สติปัญญาไตร่ตรองเหตุผล ตรวจสอบบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีการคัดเลือกคณะกรรมการอย่างเหมาะสม มีการกำหนดสถานที่สอบเป็นไปตามกฎระเบียบ มีการควบคุมกำหนดคณะกรรมการตรวจข้อสอบ มีการประกาศผลผู้สอบได้เป็นไปตามระเบียบ

จากสภาพทั่วไปของการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ในด้านการควบคุม ที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวมถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้ให้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมหลายประการ ผู้วิจัยจึงขอสรุปวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม เชื่อมโยงประกอบเข้ากับแนวคิดทฤษฎี และหลักพุทธธรรมเป็นรูปแบบขั้นต้น (Basic Model) โดยรูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐม ด้านการควบคุม คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำกำหนดการเรียนการสอน โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้วจึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ สำนักเรียนจะพิจารณากำหนดการวันเปิดเรียน อบรมก่อนสอบ และปิดเรียนเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักเรียน สำนักเรียนจะขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และรับผิดชอบงาน การส่งรายชื่อ นักเรียน เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้คณะครู อาจารย์ และนักเรียนปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน สำนักเรียน จะพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการควบคุมการสอบนักเรียน กำหนดสถานที่สอบให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ในปัจจุบันนี้ การสอบธรรมสนามหลวง มีอยู่ ๒ รอบ คือ รอบแรกกำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมตรี สถานที่สอบของแต่ละสำนักเรียนในจังหวัดนครปฐม รอบที่สองกำหนดสนามสอบชั้นนักธรรมโทและนักธรรมเอก สถานที่สอบทางสำนักเรียนจะเป็นผู้กำหนดให้ การประกาศผลผู้สอบได้แต่ละสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนมีหน้าที่กำกับดูแลกฎระเบียบ และทำตามการประกาศของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย

ปัญหา อุปสรรค ด้านการควบคุม บ้างสำนักเรียนมีการเปิดเรียนล่าช้า ไม่มีความพร้อมเพียงของครู อาจารย์ และนักเรียน การจัดส่งรายชื่อนักเรียนตั้งแต่ชั้นนักธรรมตรีถึงชั้นนักธรรมเอก

ไปให้แก่แม่กองธรรมสนามหลวง เป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่เจ้าสำนักเรียนจะต้องดำเนินการไม่ถูกต้องตามกำหนดการของแม่กองธรรมสนามหลวง เจ้าสำนักเรียนดำเนินการจัดส่งรายชื่อนักเรียนไปให้แม่กองธรรมสนามหลวงหลังจากเข้าพรรษาทุกปีการศึกษา ทุกชั้น แต่มีบางสำนักเรียนส่งรายชื่อนักเรียนมาล่าช้า เมื่อมีการส่งรายชื่อนักเรียนมาล่าช้า



แผนภาพที่ ๔.๗ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๗ การพัฒนารูปแบบการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดนครปฐมนั้น แบ่งออกได้เป็น ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการวางแผน ๒) ด้านการจัดองค์การ ๓) ด้านการบริหารบุคคล ๔) ด้านอำนวยการ ๕) ด้านการควบคุม โดยในแต่ละด้านมีกระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนาดังนี้

ด้านการวางแผน ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันแล้วก็ขอมติความเห็นชอบในที่ประชุมสงฆ์ มอบหมายให้ครู อาจารย์ตามห้องเรียนได้กล่าวสั่งสอนตามชั้นเรียน กำกับดูแลรักษากฎระเบียบ เสนอแต่งตั้งคณะครู อาจารย์ผู้สอนตามชั้นต่างๆ กำหนดให้ครู อาจารย์ทุกรูปมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแผนการเงินเพื่อนำมาบริหารสำนักเรียน สำนักเรียนควรมีการประชุมวางแผนวัสดุอุปกรณ์ เช่น โต๊ะ ตู้ เก้าอี้ เป็นต้น ให้คณะครู อาจารย์ทุกรูปมีส่วนรับผิดชอบดูแลร่วมกัน การจัดหาเจ้าภาพกำหนดวิธีการทำงาน การประชุม การติดต่อประสานงานที่เกี่ยวข้อง การหาทุนทรัพย์ขอความสนับสนุนจากผู้ให้การอุปถัมภ์ ครูอาจารย์จะดูแลเรื่องการเรียนการสอนภายในสำนักเรียนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ

ด้านการจัดองค์การ ควรมีการแต่งตั้งครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ดูจากคุณวุฒิ วิทยุฒิ การศึกษา พรรษา ความประพฤติปฏิบัติและความรับผิดชอบงาน และสุดท้ายคือความพร้อมของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ โครงสร้างคณะผู้บริหาร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้พิจารณาให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการ ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน การพัฒนารูปแบบการทำงานคือ กำหนดถึงตำแหน่งหน้าที่การทำงานแต่ละบุคคล เป้าหมายการเรียนการสอน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน คณะครูอาจารย์เป็นผู้กำหนดทิศทางการเรียนการสอนให้ตรงเป้าหมาย โดยการกำหนดการให้ครู อาจารย์ ได้มีการเข้าสอนตรงตามเวลา นักเรียนเข้าเรียนตรงตามเวลา เป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อในการอยู่ร่วมกันในสังคมส่วนรวม และพยายามส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตั้งแต่นักธรรมตรีจนถึงนักธรรมเอก ให้มีคุณภาพ จะทำให้มีนักเรียนสอบได้จำนวนมากขึ้น การพัฒนาทีมงาน เน้นความรับผิดชอบต่องานที่เป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล คือ กำหนดให้บุคคลในกลุ่มได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบการเรียนการสอนในแต่ละสำนักเรียน คือนักธรรมตรี ก็กำหนดให้มีครู อาจารย์สอน ๒ รูป เป็นทีมงานช่วยกันสอนช่วยกันแก้ไขปัญหานักเรียน ชั้นอื่นๆ ก็เช่นเดียวกันให้ครูอาจารย์มีทีมงานทำกิจกรรมการเรียนการสอนให้ความชัดเจน

ด้านการบริหารบุคคล ควรมีการพิจารณาสรรหาบุคลากร เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้ให้เลขานุการจัดทำ โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขานุการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน บุคลากรคือ ครู อาจารย์ ให้มีหน้าที่ในการดำเนินการเรียนการสอนทุกปีการศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะทำงานได้ เมื่ออีกรูปหนึ่งติดศาสนกิจไม่สามารถทำหน้าที่ได้มีการขอความคิดเห็นจากคณะครูอาจารย์ในสำนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบต่องาน การคัดเลือกบุคลากรเป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียนเป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการคัดเลือกบุคลากรต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดให้

มีคณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นฝ่ายสนับสนุนกับเลขานุการสำนักเรียน การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะและประสิทธิภาพการทำงานมากขึ้น วัตถุประสงค์การศึกษา คือ ต้องการส่งเสริมให้ครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีศีลธรรม คุณธรรม เข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน เมื่อจบการศึกษาแล้ว สามารถนำความรู้ไปประกอบสัมมาอาชีพสุจริตในอนาคตได้ ให้มีกระบวนการเรียนการสอนถูกตาม กฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง กำหนดการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้แก่คณะผู้บริหารเช่น เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ครูสอนนักเรียน ให้มีกระบวนการเรียนการสอนถูกตามกฎระเบียบ บุคลากร ผู้บริหารทุกคนต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถแก่ครู อาจารย์ในแต่ละสำนักเรียนให้มีทักษะและ ประสิทธิภาพ มีความชำนาญ เข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน มีการเรียนการสอนตรงตามแม่กองธรรม สนามหลวง

ด้านการอำนวยความสะดวก ควรมีการสนับสนุนการเรียนการสอนแก่คณะผู้บริหารเช่น ครู อาจารย์ เลขานุการ เจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ให้มีกระบวนการเรียนการสอน ถูกตามกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาสนามหลวง และเข้าใจสภาพสังคมปัจจุบัน ด้วยการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่ครู อาจารย์ และนักเรียน ด้วยปัจจัยสี่ เช่น จีวร ปิ่นทาบที่ ท่ออยู่อาศัยเสนาสนะ และยารักษาโรค เป็นต้น ตามความเหมาะสม การส่งเสริม การเรียนการสอน เป็นไปตามนโยบายของสำนักเรียน เจ้าสำนักเรียนและครูอาจารย์จะเป็นผู้ส่งเสริม การเรียนการสอนแก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียน ให้มีการเรียนการสอนภายในสำนักเรียน การ ประสานงาน เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียนประสานงานทุก มีหน้าที่ติดต่อสื่อสารกันภายใน สำนักเรียนเป็นการรักษาดูแลบุคลากร คือ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในแต่ละสำนักเรียนให้มีแนวทาง พัฒนาความรู้ ความสามารถ มีความชำนาญ เข้าใจงาน ทำงานตามแผนงานให้เกิดประโยชน์แก่ อาจารย์ และนักเรียน โดยมีเลขานุการมีหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่าย การสนับสนุนทุนทรัพย์ เป็น ภาระหน้าที่ของครูอาจารย์จะเป็นผู้นำเสนอการสนับสนุนทุนทรัพย์ต่อเจ้าสำนักเรียน โดยกำหนดการ สนับสนุนทุนทรัพย์แก่คณะผู้บริหารเช่น ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ เลขานุการ ให้มีการสนับสนุน ทุนทรัพย์เพื่อการเรียนการสอนถูกตามกฎระเบียบของสำนักเรียน การปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น คือ เจ้าสำนักเรียนจะเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น คือการส่งครู อาจารย์ และนักเรียน ที่มีความรู้ ความชำนาญไปช่วยเหลือสังคมจากภายในสำนักเรียน

ด้านการควบคุม ควรมีกำหนดการเปิดเรียนเมื่อไร อย่างไร ที่ไหน ก็แล้วแต่ความ พรั่งพร้อมของครู อาจารย์ และนักเรียนเป็นสำคัญ สำหรับวันอบรมมัธยมศึกษาสนามหลวง ก็ ให้เจ้าสำนักเรียนจะดำเนินการจัดให้มีการอบรมทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่วนวันปิดการเรียน การสอน ตามแต่เจ้าสำนักเรียนจะเห็นชอบ จะให้มีการประชุมปรึกษากันภายในสำนักเรียนก่อนแล้ว จึงจะได้มีการขออนุญาตให้เจ้าสำนักเรียนได้อนุมัติวันเปิดเรียน วันอบรมมัธยมศึกษาสนามหลวง และวันปิด เรียนประจำสำนักเรียน ตามกฎระเบียบของสำนักเรียน การจัดส่งรายชื่อนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษา ถึงชั้นมัธยมศึกษา ไปให้แม่กองธรรมสนามหลวง เป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่เจ้าสำนักเรียนจะต้อง ดำเนินการให้ถูกต้องตามกำหนดการของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยหลักการก็คือว่า เจ้าสำนักเรียน จะต้องดำเนินการจัดส่งรายชื่อนักเรียน ไปให้แม่กองธรรมสนามหลวงหลังจากเข้าพรรษาทุกปี การศึกษา ทุกชั้น มีการกำหนดกรรมการ เมื่อวิเคราะห์ถึงกรรมการควบคุมการสอบมัธยมศึกษา และ

การตรวจข้อสอบ เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักเรียน เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกครูอาจารย์ควบคุมการสอบนักเรียน และการตรวจข้อสอบ ส่วนวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนกฎระเบียบของแม่กองธรรมสนามหลวง โดยมีการประชุมปรึกษากับคณะครูอาจารย์ก่อนแล้ว จึงสอบถามความเหมาะสมกับคณะครูอาจารย์ เมื่อทุกรูปพร้อมเพรียงกัน ไม่มีใครคัดค้าน ก็ให้เลขาธิการสำนักเรียนดำเนินการตามขั้นตอนกรรมการควบคุมการสอบนักเรียน ส่วนการตรวจข้อสอบ สำนักเรียนจะประชุมพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการตรวจข้อสอบ โดยกำหนดวันเวลาเดือนปี สถานที่ตรวจข้อสอบ การประกาศผลผู้สอบได้ ทางแม่กองธรรมสนามหลวง จะดำเนินการประกาศผลสอบได้ที่เป็นทางการให้เจ้าสำนักเรียน ครู อาจารย์ และนักเรียนทราบ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม